

MiR/liŚ 2014-2020/26(2)/07/2017

Minister Rozwoju i Finansów

Umowa Partnerstwa 2014-2020

**Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach
Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
na lata 2014-2020**

ZATWIERDZAM

***Minister Rozwoju
i Finansów***

z up.

Jerzy Kwieciński

Warszawa, 7 lipca 2017 r.

Spis treści

1	Rozdział - Wykaz skrótów	5
2	Rozdział - Podstawa prawna.....	6
3	Rozdział - Słowniczek pojęć.....	7
4	Rozdział - Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie wytycznych	14
5	Rozdział - Warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów.....	19
5.1	Zasięg geograficzny kwalifikowalności.....	19
5.2	Ocena kwalifikowalności projektu.....	19
5.3	Trwałość projektu.....	20
6	Rozdział - Ogólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków ..	22
6.1	Ramy czasowe kwalifikowalności	23
6.1.1	Ramy czasowe kwalifikowalności, a zwrot kwot zatrzymanych.....	25
6.1.2	Ramy czasowe ponoszenia wydatków w przypadku instrumentów finansowych	25
6.2	Ocena kwalifikowalności wydatku	27
6.3	Wydatki niekwalifikowalne	28
6.4	Zasada faktycznego poniesienia wydatku	32
6.4.1	Warunki dokumentowania wydatków w ramach POIiŚ	34
6.5	Zamówienia udzielane w ramach projektów	39
6.5.1	Rozeznanie rynku	44
6.5.2	Zasada konkurencyjności	45
6.5.3	Roboty zamienne (rozwiązania zamienne) oraz wydatki wynikające ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych	54
6.6	Uproszczone metody rozliczania wydatków	60
6.7	Zakaz podwójnego finansowania	60
6.8	Cross-financing	63
6.9	Dochód wygenerowany podczas realizacji projektu (do czasu jego ukończenia) ...	64
6.10	Wkład niepieniężny.....	65
6.10.1	Szczegółowe warunki w zakresie wkładu niepieniężnego obowiązujące przy realizacji projektów POIiŚ	68
6.11	Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu.....	70
6.11.1	Opłaty za usunięcie drzew i krzewów oraz opłaty za zajęcie pasa drogowego	71
6.11.2	Opłaty za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej lub gazowej	72

6.12	Techniki finansowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	73
6.12.1	Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.....	74
6.12.2	Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ...	77
6.12.3	Leasing i inne techniki finansowania nie powodujące przeniesienia prawa własności lub natychmiastowego przeniesienia prawa własności	78
6.12.3.1	Umowa IRU	80
6.12.3.2	Inne techniki finansowania.....	81
6.13	Podatek od towarów i usług (VAT) oraz inne podatki i opłaty	81
6.13.1	Warunki kwalifikowalności podatku od towarów i usług w podziale na osie priorytetowe POIiŚ.....	81
6.13.2	Szczegółowe warunki kwalifikowalności podatku od towarów i usług oraz innych podatków i opłat w ramach POIiŚ.....	83
6.14	Kwalifikowalność działań informacyjno-promocyjnych	86
6.15	Koszty pośrednie	87
6.15.1	Przygotowanie projektu.....	87
6.15.2	Zarządzanie projektem	89
6.15.2.1	Wydatki związane z nadzorem nad robotami budowlanymi.....	90
6.15.2.2	Koszty ogólne.....	90
6.15.2.3	Wydatki osobowe	91
6.15.2.4	Koszty związane z wykorzystaniem informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie	92
6.15.2.5	Pozostałe wydatki związane z realizacją projektu	92
6.15.2.6	Limit wydatków na zarządzanie projektem.....	93
6.16	Koszty związane z angażowaniem personelu	95
6.16.1	Stosunek pracy	99
6.16.2	Stosunek cywilnoprawny	102
6.16.3	Osoby samozatrudnione	102
6.16.4	Inne formy angażowania personelu projektu	103
6.17	Rozliczanie efektów projektu.....	103
6.18	Projekty partnerskie.....	104
6.19	Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach instrumentów finansowych	104
6.19.1	Wydatki kwalifikowalne	104
6.19.2	Wydatki kwalifikowalne w przypadku łączenia instrumentów finansowych	

	z dotacjami	106
6.19.3	Wydatki kwalifikowalne w ramach kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie instrumentami finansowymi	106
6.19.4	Kryteria kwalifikowalności w ramach wsparcia przedsiębiorstw	107
7	Rozdział - Szczegółowe warunki kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności.....	108
7.1	Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFRR oraz FS.....	108
7.2	Dokumentacja niezbędna do przygotowania projektu	109
7.3	Projekty generujące dochód po ukończeniu realizacji	109
7.4	Zakup nieruchomości	111
7.4.1	Wydatki związane z nabyciem nieruchomości	115
7.4.2	Obowiązkowy wykup nieruchomości oraz obowiązkowe odszkodowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania	115
7.4.3	Nabycie prawa użytkowania wieczystego.....	116
7.4.4	Nabycie innych tytułów prawnych do nieruchomości	117
7.5	Wydatki operacyjne.....	119
7.6	Roboty budowlane.....	119
7.6.1	Odtworzenie nawierzchni drogi	121
7.7	Podmiot dokonujący wydatków kwalifikowalnych	122
7.8	Podmiot, na rzecz którego ponoszone są wydatki kwalifikowalne.....	125
7.8.1	Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez wykonawcę cesji płatności należnych na rzecz innych osób trzecich	125
7.8.2	Kwalifikowalność wydatków w przypadku, gdy beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rachunek podwykonawców	126
7.8.3	Kwalifikowalność wydatków poniesionych na rachunek wskazany przez komornika na podstawie tytułu wykonawczego	126
7.8.4	Kwalifikowalność wydatków poniesionych w wyniku zastosowania instytucji przekazu	127
7.8.5	Kwalifikowalność kwot złożonych do depozytu sądowego.....	128
7.9	Zmiany projektów	130
7.10	Inne kategorie wydatków	131
	Załącznik – Obliczanie kosztu kwalifikowalnego w przypadku nieruchomości.....	132

1 Rozdział - Wykaz skrótów

Użyte w niniejszych wytycznych skróty oznaczają:

- a) EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- b) EFS – Europejski Fundusz Społeczny,
- c) EFSI – Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne,
- d) EWT – Europejską Współpracę Terytorialną,
- e) FIDIC – Międzynarodową Federację Inżynierów Konsultantów (fr. Federation Internationale Des Ingenieurs – Conseil),
- f) FS – Fundusz Spójności,
- g) IK UP – Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa,
- h) IP – Instytucję Pośredniczącą,
- i) IW – Instytucję Wdrażającą,
- j) IZ – Instytucję Zarządzającą,
- k) IRU – nieodwoływalne prawo używania (ang. Indefeasible Right of Use),
- l) KE – Komisję Europejską,
- m) KSR – Krajowe Standardy Rachunkowości,
- n) MŚP – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,
- o) POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- p) Pzp – ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.),
- q) SIWZ – specyfikację istotnych warunków zamówienia, w rozumieniu Pzp,
- r) SZOOP – Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- s) TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- t) UE – Unię Europejską,
- u) WE – Wspólnotę Europejską,

- v) K.c. – ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016r. poz. 459 i 933),
- w) ustawa Prawo budowlane – ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.).

2 Rozdział - Podstawa prawna

Niniejsze wytyczne, zwane dalej „Wytycznymi”, zostały wydane na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217.), zwaną dalej „ustawą wdrożeniową”.

Warunki i procedury, o których mowa w Wytycznych, są zgodne w szczególności z:

- a) przepisami Rozdziału III *Kwalifikowalność wydatków i trwałość* w Tytule VII *Wsparcie finansowe z EFSI* rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym”,
- b) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289), zwanym dalej „rozporządzeniem EFRR”,
- c) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1300/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1084/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 281), zwanym dalej „rozporządzeniem FS”,

- d) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12 2013, str. 470 z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem EFS”,
- e) Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, zwanymi dalej „wytycznymi horyzontalnymi w zakresie kwalifikowalności wydatków”.

3 Rozdział - Słowniczek pojęć

Użyte w *Wytycznych* określenia oznaczają:

- a) beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 lub w art. 63 rozporządzenia ogólnego; na potrzeby *Wytycznych*, ilekroć jest mowa o beneficjencie, należy przez to rozumieć również partnera i podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu, chyba że z treści *Wytycznych* wynika, że w danym kontekście chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie,
- b) chmura obliczeniowa (ang. *cloud computing*) – model umożliwiający powszechny, wygodny, udzielany na żądanie dostęp za pośrednictwem sieci do wspólnej puli możliwych do konfiguracji zasobów przetwarzania (np. sieci, serwerów, przestrzeni przechowywania, aplikacji i usług), które można szybko dostarczyć i uwolnić przy minimalnym wysiłku zarządzania lub działań dostawcy usługi¹,
- c) *cross-financing* – tzw. zasadę elastyczności, o której mowa w art. 98 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, polegającą na możliwości finansowania działań w sposób komplementarny ze środków EFRR i EFS, w przypadku, gdy dane działanie z jednego funduszu objęte jest zakresem pomocy drugiego funduszu,

---

¹ Definicja przyjęta przez Krajowy Instytut Norm i Technologii Stanów Zjednoczonych (NIST)-
<http://www.nist.gov/>.

- d) dochód² wygenerowany podczas realizacji projektu – zgodnie z art. 65 ust. 8 rozporządzenia ogólnego, dochód, który nie został wzięty pod uwagę w czasie zatwierdzania projektu, wygenerowany wyłącznie podczas jego wdrażania, wykazany nie później niż w momencie złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność końcową,
- e) dochód wygenerowany po zakończeniu projektu³ – dochód w rozumieniu art. 61 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, tj. wpływy środków pieniężnych z bezpośrednich wpłat dokonywanych przez użytkowników za towary lub usługi zapewniane przez dany projekt, jak np. opłaty ponoszone bezpośrednio przez użytkowników za użytkowanie infrastruktury, sprzedaż lub dzierżawę gruntu lub budynków lub opłaty za usługi, pomniejszone o wszelkie koszty operacyjne i koszty odtworzenia wyposażenia krótkotrwałego poniesione w okresie odniesienia. Zalicza się do niego także oszczędności kosztów działalności osiągnięte przez projekty, chyba że są skompensowane równoważnym zmniejszeniem dotacji na działalność⁴,
- f) dofinansowanie – współfinansowanie UE lub współfinansowanie krajowe z budżetu państwa,
- g) duży projekt – projekt, który zgodnie z art. 100 rozporządzenia ogólnego, obejmuje szereg robót, działań lub usług służący wykonaniu niepodzielnego zadania o sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym, który posiada jasno określone cele i którego całkowite koszty kwalifikowalne przekraczają kwotę 50 000 000 EUR, a w przypadku projektów przyczyniających się do osiągnięcia celu tematycznego na mocy art. 9 pkt 7 rozporządzenia ogólnego (tj. promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej), którego całkowite koszty kwalifikowalne przekraczają kwotę 75 000 000 EUR,

---

² Definicję dochodu, o którym mowa w art. 61 oraz 65 rozporządzenia ogólnego, są inne niż definicja dochodu wynikająca z krajowych przepisów o rachunkowości czy przepisów podatkowych.

³ Szczegółowe znaczenie pojęć użytych w przedmiotowej definicji znajduje się w dokumencie pt.: Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.

⁴ W związku z faktem, że art. 61 ust. 1 rozporządzenia ogólnego definiuje projekty generujące dochód po ukończeniu, dochód w tym ujęciu będzie występował jedynie w fazie operacyjnej projektu. Szczegółowe znaczenie pojęć użytych w przedmiotowej definicji znajduje się w dokumencie pt.: Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.

- h) EFSI – wspólne określenie dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego,
- i) fundusze strukturalne – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny,
- j) instrument finansowy – instrument, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy wdrożeniowej oraz w części drugiej w tytule IV rozporządzenia ogólnego,
- k) instytucja uczestnicząca w realizacji POIiŚ – IZ POIiŚ, IP POIiŚ, IW POIiŚ,
- l) IRU – rzeczywiste, długookresowe (najczęściej na około 20 lat, aczkolwiek w praktyce stosowane są również umowy na krótszy okres) nabycie uprawnień do wyłącznego używania infrastruktury telekomunikacyjnej (najczęściej kanalizacji kablowej, kabla lub włókna światłowodowego), pozwalające na działanie przez nabywającego w sferze finansowo-księgowej, jak gdyby był właścicielem infrastruktury,
- m) komunikat Komisji – komunikat wyjaśniający Komisji Europejskiej, dotyczący prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (Dz. Urz. UE C 179 z 01.08. 2006, str. 2),
- n) mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1),
- o) nieruchomości – zgodnie z art. 46 § 1 K.c., części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności,
- p) ocena wniosku o dofinansowanie – ocenę pod kątem spełnienia przez projekt kryteriów wyboru projektów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący POIiŚ,
- q) odbiorca ostateczny – podmiot należący do grupy docelowej projektów finansowanych z EFRR lub FS (np. osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka

organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej), który będzie korzystać z działań realizowanych w ramach POIiŚ; w przypadku instrumentów finansowych (współfinansowanych z EFRR) oznacza osobę prawną lub fizyczną, która otrzymuje wsparcie finansowe z instrumentu finansowego,

- r) osoba samozatrudniona – osobę fizyczną prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą, która jest beneficjentem projektu i jednocześnie stanowi personel tego projektu,
- s) partner – podmiot w rozumieniu art. 33 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, który jest wymieniony w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, realizujący wspólnie z beneficjentem (i ewentualnie innymi partnerami) projekt na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie albo umowie o partnerstwie i wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe (warunki uczestnictwa partnera w projekcie określa IZ PO). Zgodnie z *Wytycznymi* jest to podmiot, który ma prawo do ponoszenia wydatków na równi z beneficjentem, chyba że z treści *Wytycznych* wynika, że chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie,
- t) personel projektu – osoby zaangażowane do realizacji zadań lub czynności w ramach projektu, które wykonują osobiście, tj. w szczególności osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub wykonujące zadania lub czynności w ramach projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, osoby samozatrudnione w rozumieniu sekcji 6.16.3 *Wytycznych*, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby współpracujące w rozumieniu art. 13 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.) oraz wolontariuszy wykonujących świadczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.),
- u) pomoc *de minimis* – pomoc zgodną z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1) oraz z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom

wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 114 z 26.04.2012., str. 8),

- v) pomoc ad hoc – pomoc udzieloną poza programem pomocowym,
- w) program pomocowy – akt normatywny spełniający przesłanki, o których mowa w art. 1 lit. d rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015), tj. każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz akt na którego podstawie przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości,
- x) projekt – przedsięwzięcie w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej, w tym przypadku oznaczający przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte współfinansowaniem UE z EFRR albo Funduszu Spójności w ramach POIiŚ,
- y) projekt partnerski – projekt w rozumieniu art. 33 ustawy wdrożeniowej,
- z) środki trwałe – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, z późn. zm., zwana dalej ustawą o rachunkowości), z zastrzeżeniem inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 17 tej ustawy, rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki organizacyjnej; zalicza się do nich w szczególności: nieruchomości – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych, inwentarz żywy,
- aa) umowa o dofinansowanie – decyzję, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy wdrożeniowej, tj. decyzję podjętą przez jednostkę sektora finansów publicznych, która stanowi podstawę dofinansowania projektu, w przypadku gdy ta jednostka jest

jednocześnie wnioskodawcą lub umowę, o której mowa w art. 2 pkt 26 ustawy wdrożeniowej, lub umowę o dofinansowanie projektu tzn.:

- i) umowę zawartą między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania, zawierającą co najmniej elementy, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.),
  - ii) porozumienie, o którym mowa w art. 206 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zawarte między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania,
  - iii) umowę lub porozumienie zawarte między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania – w ramach programu EWT,
- bb) umowa o partnerstwie – umowę lub porozumienie, o których mowa w art. 33 ust. 5 ustawy wdrożeniowej, określające w szczególności: przedmiot porozumienia albo umowy, prawa i obowiązki stron, zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu, sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu umożliwiające określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów, sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązania się stron z porozumienia lub umowy,
- cc) wartości niematerialne i prawne – o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości z zastrzeżeniem inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 17 tej ustawy, nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, know-how; w przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne

zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o rachunkowości⁵,

- dd) wkład własny – środki finansowe lub wkład niepieniężny zabezpieczone przez beneficjenta, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i nie zostaną beneficjentowi przekazane w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu⁶),
- ee) właściwa instytucja będąca stroną umowy – instytucję, która jest uprawniona do zawarcia lub zgodnie z uprawnieniami zawarła z beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu albo jest uprawniona do podjęcia lub zgodnie z uprawnieniami podjęła decyzję o dofinansowaniu projektu, tj. odpowiednio IZ POIiŚ, IP POIiŚ lub IW POIiŚ,
- ff) wnioskodawca – zgodnie z definicją w art. 2 pkt 28 ustawy wdrożeniowej, podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu,
- gg) wydatek kwalifikowalny – koszt lub wydatek poniesiony w związku z realizacją projektu w ramach POIiŚ, który spełnia kryteria refundacji, rozliczenia (w przypadku systemu zaliczkowego) zgodnie z umową o dofinansowanie,
- hh) wydatek niekwalifikowalny – każdy wydatek lub koszt poniesiony, który nie jest wydatkiem kwalifikowalnym,
- ii) wykonawca – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która oferuje określone produkty lub usługi na rynku lub zawarła umowę w sprawie realizacji zamówienia publicznego będącego efektem działań podjętych przez zamawiającego w projekcie realizowanym w ramach POIiŚ,
- jj) współfinansowanie krajowe z budżetu państwa – zgodnie z art. 2 pkt 30 ustawy wdrożeniowej, środki z budżetu państwa nie pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r.

---

⁵ W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do użytkowania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych.

⁶ Stopa dofinansowania dla projektu rozumiana jako % dofinansowania wydatków kwalifikowalnych.

o finansach publicznych, wypłacane na rzecz beneficjenta albo wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu, z wyłączeniem podlegających refundacji przez Komisję Europejską środków budżetu państwa przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej i projektów EWT,

- kk) współfinansowanie UE – zgodnie z art. 2 pkt 31 ustawy wdrożeniowej, środki pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, oraz podlegające refundacji przez Komisję Europejską środki budżetu państwa przeznaczone na realizację projektów pomocy technicznej, wypłacane na rzecz beneficjenta albo wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu – w przypadku krajowego lub regionalnego programu operacyjnego oraz środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pochodzące z budżetu programu EWT, wypłacane na rzecz beneficjenta w ramach projektu – w przypadku programu EWT,
- ll) zamówienie publiczne – pisemną umowę odpłatną, zawartą zgodnie z warunkami wynikającymi z Pzp, albo z umowy o dofinansowanie projektu pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w projekcie realizowanym w ramach POIiŚ,
- mm) zamówienie sektorowe – zamówienie publiczne w rozumieniu w art. 132 ust. 1 Pzp,
- nn) zatwierdzony wniosek o dofinansowanie – wniosek spełniający kryteria wyboru projektów, zatwierdzone przez Komitet Monitorujący POIiŚ, przyjęty do realizacji, umieszczony na liście ocenionych projektów zatwierdzonej przez właściwą instytucję. W przypadku zmian w projekcie dokonanych w trakcie jego realizacji, zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie jest wersja wniosku zmieniona i zatwierdzona na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.

4 Rozdział - Cel, zakres regulacji oraz obowiązywanie wytycznych

- 1) Niniejsze *Wytyczne* określają warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego albo z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, z wyłączeniem projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej POIiŚ.

- 2) Warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej POIiŚ zostały określone w Wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków oraz w Wytycznych w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020, zwanych dalej „Wytycznymi PT”.
- 3) Do oceny kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach POIiŚ, z wyjątkiem projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej POIiŚ, a w przypadku *cross-financingu* dla działań objętych zakresem EFS także w odniesieniu do pozostałych projektów, nie stosuje się postanowień wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków.
- 4) Warunki i procedury pomniejszania wydatków kwalifikowalnych o dochód wygenerowany po zakończeniu projektu są określone w wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.
- 5) *Wytyczne* mają zastosowanie do wydatków ponoszonych zarówno w ramach współfinansowania krajowego, współfinansowania, ze środków unijnych oraz wkładu własnego w ramach realizacji projektu współfinansowanego z funduszy strukturalnych lub z Funduszu Spójności.
- 6) *Wytyczne* nie mają zastosowania do wydatków ponoszonych przez uczestników projektów i ostatecznych odbiorców, z zastrzeżeniem podrozdziału 6.19 *Wytycznych*.
- 7) Ustanowione w niniejszych *Wytycznych* szczegółowe warunki i procedury dotyczące kwalifikowalności wydatków dla projektów współfinansowanych w ramach POIiŚ powielają i uzupełniają warunki i procedury określone w wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie zobowiązuje beneficjenta w tej umowie do stosowania niniejszych *Wytycznych*, z wyjątkiem projektów pomocy technicznej, dla których stosuje się wytyczne określone w pkt 2.
- 8) Warunki i procedury określone w *Wytycznych*, są zgodne z odpowiednimi przepisami unijnymi i krajowymi, w tym w szczególności z:
  - a) rozporządzeniem ogólnym,
  - b) rozporządzeniem EFRR,
  - c) rozporządzeniem FS,

- d) rozporządzeniem EFS
  - e) wytycznymi horyzontalnymi w zakresie kwalifikowalności wydatków.
- 9) W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 93, art. 106 ust. 2, art. 107 ust. 2 i 3), za kwalifikowalne mogą być uznane tylko te wydatki, które spełniają łącznie warunki określone w *Wytycznych* i warunki wynikające z odpowiednich regulacji w zakresie pomocy publicznej⁷, przyjętych na poziomie unijnym lub krajowym. Dla celów *Wytycznych* uznaje się, że pomoc publiczna obejmuje także pomoc *de minimis*. Regulacje w zakresie pomocy publicznej są nadrzędne w stosunku do postanowień *Wytycznych*.
- 10) Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie, w postanowieniach tej umowy zobowiązuje beneficjenta do stosowania *Wytycznych*, w wersji obowiązującej dla oceny kwalifikowalności danego wydatku, w zgodzie z postanowieniami pkt 11-13.
- 11) Do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu poniesienia wydatku⁸, z uwzględnieniem pkt 12 i 13.
- 12) Do oceny prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się zawarciem danej umowy. Wszczęcie postępowania jest tożsame z publikacją ogłoszenia o wszczęciu postępowania lub zamiarze udzielenia zamówienia publicznego, o których mowa w podrozdziale 6.5 *Wytycznych*, lub o prowadzonym naborze pracowników na podstawie stosunku pracy, pod warunkiem, że beneficjent udokumentuje publikację ogłoszenia o wszczęciu postępowania.
- 13) W przypadku, gdy ogłoszona w trakcie realizacji projektu (po podpisaniu umowy o dofinansowanie) wersja *Wytycznych*, aktualna na dzień dokonywania oceny wydatku

---

⁷ Należą do nich m.in. rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.6.2014, str. 1), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1370/2007 z 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. Urz. L 315/1 z 3.12.2007, str. 1) oraz decyzja Komisji z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 7/3 z 11.1.2012, str. 3).

⁸ Więcej: patrz rozdział 6.4 *Wytycznych*.

(np. podczas weryfikacji wniosku o płatność beneficjenta lub kontroli), wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla beneficjenta, do oceny kwalifikowalności wydatków stosuje się wersję *Wytycznych* obowiązującą na dzień dokonywania oceny wydatku. W przypadku wprowadzenia korzystnych dla beneficjenta zmian w warunkach kwalifikowania wydatków, które mogą mieć wpływ na wynik oceny kwalifikowalności już poniesionych i ocenionych wydatków, do czasu zatwierdzenia ostatecznego wniosku o płatność beneficjenta w projekcie, dopuszcza się możliwość ponownej oceny kwalifikowalności wydatków zgodnie z obowiązującymi na chwilę ponownej oceny, bardziej korzystnymi warunkami kwalifikowania wydatków, chyba że sprzeciwiają się temu warunki rozliczania projektu lub POliŚ. Powyższe postanowienia powinny znaleźć odzwierciedlenie w postanowieniach umowy o dofinansowanie.

- 14) Każda wersja *Wytycznych* jest stosowana nie wcześniej niż od dnia ogłoszenia komunikatu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Termin ten należy każdorazowo określić w treści komunikatu. Komunikat zawiera dodatkowo adres strony internetowej i portalu, na których zostanie zamieszczona treść *Wytycznych*, wraz z datą, od której są stosowane.
- 15) Zmiany *Wytycznych* dokonywane są nie częściej niż raz w roku kalendarzowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy konieczne jest dostosowanie postanowień *Wytycznych* do zmian w wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków, a także w sytuacji, gdy w celu uniknięcia poważnych skutków finansowych dla budżetu państwa zaistnieje konieczność wprowadzenia zmian *Wytycznych* w innym terminie.
- 16) Dostosowanie postanowień *Wytycznych* do zmian wprowadzonych w wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków jest przeprowadzane w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od daty wejścia w życie tych zmian.
- 17) Zmiana *Wytycznych* nie powoduje konieczności aktualizacji zatwierdzonych wniosków o dofinansowanie.
- 18) Każdy zainteresowany podmiot, który zobowiązał się do stosowania *Wytycznych*, może zwrócić się na piśmie z prośbą o dokonanie indywidualnej interpretacji postanowień *Wytycznych* dla konkretnego stanu faktycznego. W pierwszej kolejności pytania należy kierować do właściwej instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie lub instytucji, która ogłosiła konkurs/ przyjmuje do dofinansowania projekty pozakonkursowe. W przypadku wątpliwości dotyczącej rozstrzygnięcia danej kwestii, przed udzieleniem odpowiedzi instytucja ta powinna zwrócić się odpowiednio do IP POliŚ lub IZ POliŚ.

W sytuacji, gdy zainteresowany podmiot nie zgadza się z interpretacją wydaną przez instytucję na niższym poziomie zarządzania, a dana instytucja odmówiła skierowania pytania do instytucji nadrzędnej, może on zwrócić się bezpośrednio do instytucji nadrzędnej w systemie realizacji POIiŚ w stosunku do właściwej instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie (lub instytucji, która ogłosiła konkurs/prowadzi nabór projektów pozakonkursowych). W takiej sytuacji instytucja, do której wpłynęło zapytanie o interpretację, powinna o tym fakcie poinformować odpowiednią instytucję na niższym poziomie realizacji POIiŚ, a następnie przekazać jej do wiadomości udzieloną odpowiedź.

- 19) Jeśli jest to niezbędne dla dokonania interpretacji postanowień *Wytycznych*, IZ POIiŚ może zwrócić się na piśmie do IK UP z prośbą o dokonanie interpretacji odpowiednich postanowień wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków. IP POIiŚ lub IW POIiŚ ma możliwość zwrócenia się do IK UP o dokonanie interpretacji wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków wyłącznie za pośrednictwem IZ POIiŚ. IK UP zapewnia, by interpretacja wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków była przekazana do wiadomości wszystkich instytucji zarządzających programami operacyjnymi.
- 20) Przy ocenie prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji projektu przed dniem 22 września 2015 r. (tj. przed wejściem w życie pierwszej wersji *Wytycznych*), a w przypadku umów zawieranych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań w przypadku postępowań wszczętych przed dniem 22 września 2015 r., należy uwzględnić warunki opisane w rozdziale 4 pkt 20 pierwszej wersji *Wytycznych*⁹.
- 21) Z dniem 16 października 2016 r. znosi się wymóg upublicznienia zapytania ofertowego, określony w sekcji 6.5.3 pkt 7 lit. b pierwszej wersji *Wytycznych*, i zastępuje wymogiem określonym w sekcji 6.5.2 pkt 12 niniejszych *Wytycznych*.
- 22) Postanowienia *Wytycznych* mające na celu dostosowanie warunków kwalifikowalności wydatków do zmiany przepisów prawa powszechnie obowiązującego mogą być

---

⁹ tj *Wytycznych* w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w wersji z dnia 22 września 2015 r.

stosowane od daty wejścia w życie tych przepisów¹⁰. Zmiany przepisów prawa powszechnie obowiązującego, mające wpływ na ocenę kwalifikowalności wydatków, które wejdą w życie w okresie stosowania *Wytycznych*, mogą być uwzględnione w procesie wykładni postanowień *Wytycznych* dokonywanych przez właściwe instytucje, o ile tego wymaga ocena kwalifikowalności wydatków, w szczególności mogą być przedmiotem interpretacji wydawanych na podstawie postanowień pkt 18.

5 Rozdział - Warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności projektów

5.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności

- 1) Projekt współfinansowany w ramach POIiŚ z funduszy strukturalnych lub FS w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia”¹¹ powinien być realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem pkt 2.
- 2) Szczegółowe warunki dotyczące zasięgu geograficznego kwalifikowalności dla EFRR oraz FS są określone w rozdziale 7.

5.2 Ocena kwalifikowalności projektu

- 1) Ocena kwalifikowalności projektu następuje na etapie oceny wniosku o dofinansowanie i polega na sprawdzeniu, czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot dofinansowania w ramach POIiŚ.
- 2) Projekt kwalifikuje się do dofinansowania, jeżeli spełnia łącznie co najmniej następujące przesłanki:
  - a) został złożony przez uprawnionego wnioskodawcę lub osobę uprawnioną w imieniu wnioskodawcy do złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach danej osi priorytetowej, działania lub poddziałania,

---

¹⁰ W szczególności oznacza to, że postanowienia podrozdziału 6.5 pkt 7 lit. a oraz sekcji 6.5.3, mogą być stosowane od dnia wejścia w życie zmiany przepisów Pzp wprowadzonych w życie ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 poz. 1020).

¹¹ Jeden z dwóch, obok „Europejskiej współpracy terytorialnej”, głównych celów polityki spójności na lata 2014-2020, zapisany w art. 89 rozporządzenia ogólnego. Realizacji tego celu służą programy operacyjne, w tym POIiŚ.

- b) jest zgodny z POliŚ oraz SZOOP i regulaminem konkursu lub dokumentacją dotyczącą projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym,
- c) przyczynia się do realizacji szczegółowych celów danej osi priorytetowej, działania lub poddziałania,
- d) jest zgodny z horyzontalnymi politykami UE, określonymi w rozporządzeniu ogólnym,
- e) spełnia kryteria wyboru obowiązujące w danym konkursie lub kryteria obowiązujące dla projektów pozakonkursowych, zatwierdzone przez Komitet Monitorujący POliŚ,
- f) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz krajowego.

IZ może określić w SZOOP bardziej szczegółowe warunki kwalifikowalności projektów w ramach POliŚ, które powinny być zgodne z warunkami i procedurami określonymi w *Wytycznych*.

- 3) Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do dofinansowania w ramach POliŚ nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne.
- 4) W przypadku, gdy dofinansowanie w ramach projektu stanowi pomoc publiczną, ocena kwalifikowalności projektu uwzględnia przepisy obowiązujące wnioskodawcę w przedmiotowym zakresie.
- 5) W przypadku projektów konkursowych dodatkowym warunkiem kwalifikowalności jest zachowanie przez beneficjenta ścieżki audytu z fazy naboru projektów do celów kontroli i audytu, w tym wszystkich dokumentów, co do których beneficjent załączał oświadczenie o ich posiadaniu przy składaniu wniosku o dofinansowanie.

5.3 Trwałość projektu

- 1) Zachowanie trwałości projektu obowiązuje w odniesieniu do współfinansowanej w ramach projektu infrastruktury¹² lub inwestycji produkcyjnych.
- 2) Zgodnie z postanowieniami art. 71 rozporządzenia ogólnego, trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności musi być zachowana przez okres 5 lat (3 lat w przypadku MŚP - w odniesieniu do projektów, z którymi związany jest wymóg utrzymania inwestycji lub miejsc pracy) od daty płatności

---

¹² „Infrastrukturę” na potrzeby tego postanowienia należy interpretować jako środki trwale zdefiniowane w pkt z rozdziału 3 *Wytycznych*.

końcowej na rzecz beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt 7. W przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają inne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.

- 3) Za datę płatności końcowej, o której mowa w pkt 2, uznaje się:
  - a) w przypadku, gdy w ramach rozliczenia wniosku o płatność końcową beneficjentowi przekazywane są środki – datę obciążenia rachunku płatnika,,
  - b) w pozostałych przypadkach – datę zatwierdzenia wniosku o płatność końcową.
- 4) W przypadku projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych i FS, nie dotyczących inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych, zachowanie trwałości projektu oznacza utrzymanie inwestycji lub miejsc pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej.
- 5) Stwierdzenie naruszenia zasady trwałości oznacza konieczność zwrotu środków otrzymanych na realizację projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości – w trybie określonym w art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, chyba że przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej stanowią inaczej.
- 6) Naruszenie zasady trwałości następuje w sytuacji wystąpienia w okresie trwałości co najmniej jednej z poniższych przesłanek:
  - a) zaprzestano działalności produkcyjnej lub ją relokowano poza obszar wsparcia POIiŚ,
  - b) nastąpiła zmiana własności (rozumiana jako rozporządzenie prawem własności) elementu współfinansowanej infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,
  - c) nastąpiła istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.
- 7) Naruszenie zasady trwałości występuje również w przypadku (w odniesieniu do inwestycji w infrastrukturę lub inwestycji produkcyjnych) przeniesienia w okresie 10 lat¹³ od daty płatności końcowej działalności produkcyjnej poza obszar UE. Przedmiotowego warunku nie stosuje się do MŚP.

---

¹³ W przypadku wystąpienia pomocy publicznej okres ten regulują właściwe przepisy odnoszące się do przedmiotowej kwestii.

- 8) Zasada trwałości nie ma zastosowania w przypadku:
  - a) instrumentów finansowych,
  - b) sytuacji, gdy beneficjent zaprzestał działalności z powodu ogłoszenia upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa w rozumieniu przepisów w art. 71 rozporządzenia ogólnego.
- 9) W przypadku zaprzestania prowadzenia działalności przez beneficjenta, właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie sprawdza, czy w odniesieniu do tego beneficjenta ogłoszona została upadłość. Brak ogłoszenia upadłości (z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy z dn. 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, z późn. zm.)) wobec beneficjenta, który zaprzestał prowadzenia działalności, oznacza naruszenie zasady trwałości.
- 10) W sytuacji, gdy wobec beneficjenta ogłoszona została upadłość, instytucja będąca stroną umowy – wykorzystując dostępne jej środki (zgodne z obowiązującymi przepisami prawa) przeprowadza weryfikację służącą ocenie, czy w danym przypadku występują przesłanki wskazujące, że upadłość mogła być skutkiem oszukańczego bankructwa. W przypadku zaistnienia podejrzenia, że upadłość beneficjenta mogła mieć charakter oszukańczy, instytucja jest zobowiązana do złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia czynu zabronionego w trybie art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, z późn. zm.).
- 11) Oszukańcze bankructwo potwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu oznacza naruszenie zasady trwałości projektu.

6 Rozdział - Ogólne warunki i procedury w zakresie kwalifikowalności wydatków

- 1) W rozdziałach 6 i 7 (w podrozdziałach 6.11-6.19, 7.2 oraz 7.4-7.6) opisano podstawowe kategorie wydatków kwalifikowalnych występujące w projektach infrastrukturalnych.
- 2) Wydatki należące do kategorii opisanych w pkt 1 mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli spełniają warunki obowiązujące dla danej kategorii oraz pozostałe warunki kwalifikowalności wydatków określone w *Wytocznych*.

- 3) W Instrukcji do wniosku o dofinansowanie wskazano, w jaki sposób należy przyporządkować kategorie opisane w pkt 1 do kategorii wskazanych w Tabeli C.1 wniosku o dofinansowanie.
- 4) W odniesieniu do wydatków, o których mowa w podrozdziale 6.11 (Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu), w Tabeli C.1 wniosku o dofinansowanie, należy je przyporządkować do odpowiedniej kategorii, z którą te opłaty są związane.
- 5) W przypadku gdy ze specyfiki projektu wynika konieczność poniesienia wydatku w innej kategorii niż wskazana w Tabeli C.1 wniosku o dofinansowanie, wydatki związane z tą inną kategorią wydatków powinny być zawsze uwzględnione w kategorii „*Roboty budowlane*” Tabeli C.1 wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem i wyjaśnieniem w pkt B.3 „*Opis projektu*” wniosku o dofinansowanie.

6.1 Ramy czasowe kwalifikowalności

- 1) Początkiem okresu kwalifikowalności wydatków, z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej, jest 1 stycznia 2014 r. W przypadku projektów rozpoczętych przed początkową datą kwalifikowalności wydatków, do współfinansowania kwalifikują się jedynie wydatki faktycznie poniesione od tej daty. Wydatki poniesione wcześniej nie stanowią wydatku kwalifikowalnego.
- 2) Kończącą datą kwalifikowalności wydatków jest 31 grudnia 2023 r.
- 3) Do współfinansowania ze środków UE nie można przedłożyć projektu, który został fizycznie ukończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni zrealizowany (w przypadku dostaw i usług) przed przedłożeniem IZ/IP/IW wniosku o dofinansowanie w ramach POIiŚ, niezależnie od tego, czy wszystkie dotyczące tego projektu płatności zostały przez beneficjenta dokonane – z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej. Przez projekt ukończony/zrealizowany należy rozumieć projekt, dla którego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie nastąpił odbiór ostatnich robót, dostaw lub usług przewidzianych do realizacji w jego zakresie rzeczowym.
- 4) W przypadku instrumentów finansowych właściwa instytucja nie udziela wsparcia na inwestycje, które zostały fizycznie ukończone lub w pełni wdrożone w dniu podjęcia decyzji inwestycyjnej, z zastrzeżeniem pkt 4 sekcji 6.19.1. Pod pojęciem decyzji inwestycyjnej należy rozumieć podjęcie przez podmiot wdrażający instrument finansowy

prawnie wiążącego zobowiązania do udzielenia ostatecznemu odbiorcy dofinansowania w ramach instrumentu finansowego.

- 5) W przypadku zmian w POliŚ, wydatki, które stają się kwalifikowalne dzięki zmianie POliŚ, kwalifikują się do współfinansowania dopiero od daty przedłożenia KE wniosku o zmianę POliŚ, lub w przypadku zmiany elementów POliŚ nieobjętych decyzją KE, od daty wejścia w życie decyzji wprowadzającej te zmiany.
- 6) Okres kwalifikowalności wydatków w ramach danego projektu określony jest w umowie o dofinansowanie, przy czym okres ten nie może wykraczać poza daty graniczne określone w pkt 1 – 2.
- 7) Okres kwalifikowalności wydatków w ramach projektu może przypadać na okres przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, jednak nie wcześniej niż wskazuje data określona w pkt 1. Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie może ograniczyć możliwość kwalifikowania wydatków przed podpisaniem tej umowy, przy czym ma obowiązek poinformowania o tym beneficjenta odpowiednio wcześniej (np. w przypadku projektów konkursowych – co najmniej w regulaminie konkursu).
- 8) Początkowa i końcowa data kwalifikowalności wydatków określona w umowie o dofinansowanie może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku, na wniosek beneficjenta, za zgodą właściwej instytucji będącej stroną umowy, na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie oraz z uwzględnieniem postanowień pkt 7.
- 9) W przypadku projektów objętych pomocą publiczną udzieloną na podstawie programu pomocowego albo poza programem pomocowym obowiązują ramy czasowe określone odpowiednio w tym programie pomocowym albo w akcie przyznającym pomoc.
- 10) Wydatki poniesione przed podpisaniem umowy o dofinansowanie mogą zostać uznane za kwalifikowalne wyłącznie w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności określonych w *Wytycznych* i umowie o dofinansowanie.

6.1.1 *Ramy czasowe kwalifikowalności, a zwrot kwot zatrzymanych*¹⁴

- 1) W przypadku, gdy umowa między beneficjentem, a podmiotem wykonującym na jego rzecz roboty budowlane/dostawy/usługi przewiduje ustanowienie zabezpieczenia w formie tzw. kwoty zatrzymanej, może zdarzyć się, że termin wypłaty kwoty zatrzymanej przekroczy termin końcowej daty ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonej w umowie o dofinansowanie. W takiej sytuacji, aby wydatek stanowiący wypłatę kwoty zatrzymanej na rzecz wykonawcy mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowalny, termin realizacji projektu powinien zostać tak określony, aby w okresie kwalifikowalności wydatków dla projektu uwzględniony był okres gwarancyjny, po upływie którego następuje wypłata kwoty zatrzymanej i by wypłata kwoty zatrzymanej nastąpiła przed upływem końcowego terminu ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonego w umowie o dofinansowanie.
- 2) W celu przyspieszenia terminu zwrotu kwoty zatrzymanej można dopuścić m.in. posłużenie się przez wykonawcę gwarancją instytucji finansowej. W takim przypadku wykonawca uzyskuje zwrot kwoty zatrzymanej (która w innym wypadku mogłaby zostać wypłacona np. dopiero po dwóch latach) w zamian za przedstawienie gwarancji instytucji finansowej na tę kwotę. Kwota zatrzymana, która została wypłacona wykonawcy, stanowi wydatek faktycznie poniesiony, może być zatem uznana za wydatek kwalifikowalny.
- 3) Zwrot kwoty zatrzymanej (faktyczne poniesienie wydatku) po upływie okresu kwalifikowalności wydatków w projekcie nie stanowi wydatku kwalifikowalnego.

6.1.2 *Ramy czasowe ponoszenia wydatków w przypadku instrumentów finansowych*

- 1) W przypadku instrumentów finansowych za kwalifikowalne mogą zostać uznane wydatki przewidziane do poniesienia po dniu 31 grudnia 2023 r., jeżeli zostaną ujęte we wniosku o płatność końcową oraz wpłacone na specjalny rachunek powierniczy, z którego będą

---

¹⁴ Kwota zatrzymana to jeden z rodzajów zabezpieczenia realizowanej umowy, polegający na wniesieniu przez wykonawcę/dostawcę/usługodawcę określonej kwoty pieniężnej na okres realizacji umowy albo przez zatrzymanie przez beneficjenta części kwoty należnej wykonawcy z każdej wystawianej przez niego faktury. Przykładowo beneficjent może zatrzymywać 5-10% płatności z kolejnych faktur, a zatrzymaną kwotę zwrócić w chwili zakończenia kontraktu i końcowego odbioru robót/towarów/usług od wykonawcy. Beneficjent może też zwrócić tylko część zatrzymanej kaucji gwarancyjnej, np. 50%, a pozostałą kwotę zatrzymać na zabezpieczenie usunięcia w terminie wad i usterek do czasu wydania dokumentu odbioru ostatecznego, tj. np. na okres udzielonej rękojmi lub roku od daty końcowego odbioru. Zawierane umowy często przewidują możliwość zamiany zatrzymanych kwot (gotówki) na gwarancję bankową albo inną formę zabezpieczenia.

wypłacane na rzecz ostatecznych odbiorców lub na pokrycie kosztów zarządzania lub opłat za zarządzanie.

2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, dotyczą:

- a) wydatków ukierunkowanych na wspieranie przedsiębiorstw poprzez instrumenty kapitałowe, które mają być dokonane w okresie nie przekraczającym 4 lat po upływie okresu kwalifikowalności. Takie wydatki mogą zostać poniesione tylko w przypadku łącznego spełnienia poniższych warunków:
  - i) umowa o dofinansowanie z podmiotem wdrażającym instrument kapitałowy, który udziela bezpośredniego wsparcia na rzecz kwalifikowalnych przedsiębiorstw, została podpisana przed dniem 31 grudnia 2017 r.,
  - ii) podmiot wdrażający instrument finansowy zainwestował co najmniej 55% zasobów programu przyznanych w ramach odpowiedniej umowy o dofinansowanie,
  - iii) wydatki dotyczą wyłącznie finansowania inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, które otrzymały wsparcie kapitałowe z instrumentu finansowego w okresie kwalifikowalności, ale które w okresie kwalifikowalności nie zostały jeszcze zakończone i wymagają finansowania kontynuacyjnego,
  - iv) wydatki nie przekraczają 20% kwalifikowalnych wydatków instrumentu kapitałowego poniesionych na rzecz ostatecznych odbiorców w okresie kwalifikowalności, pomniejszonych o zasoby kapitałowe i zyski zwrócone do tego instrumentu kapitałowego,
- b) wydatków na dotacje na spłatę odsetek lub na dotacje na opłaty gwarancyjne, należne do zapłaty za okres nie dłuższy niż 10 lat po okresie kwalifikowalności, stosowane w połączeniu ze wsparciem zapewnianym poprzez instrumenty finansowe w ramach tego samego projektu, jednakże odnośnie do pożyczek lub innych instrumentów podziału ryzyka wydatkowanych na rzecz ostatecznych odbiorców do dnia 31 grudnia 2023 r.,
- c) wydatków na koszty zarządzania lub opłaty za zarządzanie w ramach instrumentów kapitałowych i mikrokredytów należne za okres 6 lat po okresie kwalifikowalności, w odniesieniu do inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, które dokonały się w okresie kwalifikowalności.

- 3) Jakiegokolwiek kwoty wpłacone na rachunek powierniczy, o którym mowa w pkt 1, które nie zostaną wypłacone na rzecz ostatecznych odbiorców lub na pokrycie kosztów zarządzania lub opłat za zarządzanie po zakończeniu okresu kwalifikowalności w terminach określonych w pkt 2 podlegają wykorzystaniu zgodnie z art. 45 rozporządzenia ogólnego.

6.2 Ocena kwalifikowalności wydatku

- 1) Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i prawa krajowego, decyzją w sprawie zatwierdzenia wkładu finansowego na rzecz dużego projektu, umową o dofinansowanie i *Wytocznymi* oraz innymi dokumentami, do których stosowania beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie.
- 2) Ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność beneficjenta oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie beneficjenta. Niemniej, na etapie oceny wniosku o dofinansowanie dokonywana jest ocena kwalifikowalności planowanych wydatków. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu, zostaną poświadczane, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego) ¹⁵. Ocena kwalifikowalności poniesionych wydatków jest prowadzona także po zakończeniu realizacji projektu w zakresie obowiązków nałożonych na beneficjenta umową o dofinansowanie oraz wynikających z przepisów prawa.
- 3) Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:
  - a) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie, z zachowaniem warunków określonych w podrozdziale 6.1,
  - b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego, w tym przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej, jeśli mają zastosowanie,

---

¹⁵Punktem wyjścia dla weryfikacji kwalifikowalności wydatków na etapie realizacji projektu jest zatwierdzony wniosek o dofinansowanie.

- c) jest zgodny z POliŚ i SZOOP,
  - d) został uwzględniony w zakresie rzeczowym projektu zawartym we wniosku o dofinansowanie,
  - e) został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie,
  - f) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu,
  - g) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
  - h) został należycie udokumentowany, zgodnie z wymogami w tym zakresie określonymi w *Wytycznych i Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach POliŚ 2014-2020*,
  - i) został wykazany we wniosku o płatność beneficjenta zgodnie z Wytycznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej i Zaleceniami w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach POliŚ 2014-2020,
  - j) dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych, w tym zaliczek dla wykonawców, z zastrzeżeniem pkt 4 podrozdziału 6.4,
  - k) jest zgodny z innymi warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określonymi w *Wytycznych*, SZOOP, regulaminie konkursu lub dokumentacji dotyczącej projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym.
- 4) IZ lub właściwa IP, a za ich zgodą także IW, może określić wymagania dotyczące standardu oraz cen rynkowych najczęściej finansowanych towarów i usług w ramach POliŚ w regulaminie konkursu, lub w dokumentacji dotyczącej projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym.

6.3 Wydatki niekwalifikowalne

- 1) Następujące wydatki są niekwalifikowalne:
- a) prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut,
  - b) odsetki od zadłużenia, z wyjątkiem wydatków ponoszonych na subsydiowanie odsetek lub na dotacje na opłaty gwarancyjne w przypadku udzielania wsparcia na te cele,

- c) koszty pożyczki lub kredytu zaciągniętego na prefinansowanie dotacji¹⁶,
- d) kary i grzywny,
- e) świadczenia realizowane ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS),
- f) rozliczenie notą obciążeniową zakupu środka trwałego będącego własnością beneficjenta lub prawa przysługującego beneficjentowi¹⁷,
- g) wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- h) koszty postępowania sądowego, wydatki związane z przygotowaniem i obsługą prawną spraw sądowych oraz wydatki poniesione na funkcjonowanie komisji rozjemczych¹⁸,
- i) wydatki poniesione na zakup używanego środka trwałego, który był w ciągu 7 lat wstecz (w przypadku nieruchomości 10 lat) współfinansowany ze środków unijnych lub z dotacji krajowych¹⁹,
- j) podatek od towarów i usług (VAT), który może zostać odzyskany na podstawie przepisów krajowych, tj. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2016 r. poz. 710, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o VAT, oraz aktów wykonawczych do tej ustawy, z zastrzeżeniem pkt 6 sekcji 6.19.1,
- k) wydatki poniesione na zakup nieruchomości przekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu²⁰, przy czym w przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%, a w przypadku instrumentów finansowych skierowanych na

---

¹⁶ Również instrumenty finansowe nie mogą być wykorzystywane w charakterze zaliczkowego finansowania dotacji (patrz art. 37 pkt 9 rozporządzenia ogólnego).

¹⁷ Taki środek trwały może być uwzględniony jako wkład niepieniężny w projekcie.

¹⁸ Wydatek kwalifikowalny mogą zatem stanowić wydatki na realizację merytorycznego rozstrzygnięcia o kwestii będącej przedmiotem sporu, tj. np. stwierdzone prawomocnym wyrokiem wynagrodzenie należne wykonawcy na mocy umowy lub tytułem: wydatków wynikających z zastosowania mechanizmu waloryzacji ceny; wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonanego w drodze porozumienia, ugody sądowej oraz orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357¹ Kodeksu cywilnego; wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia ryczałtowego na mocy wyroku sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 Kodeksu cywilnego. (np.) Zwiększenie wynagrodzenia należnego wykonawcy nie powoduje automatycznego zwiększenia kwoty dofinansowania przyznanego w umowie o dofinansowanie.

¹⁹ 7 lub 10 lat liczone jest w miesiącach kalendarzowych od daty nabycia (np. 7 lat od dnia 9 listopada 2014 r. to okres od tej daty do 9 listopada 2007 r.).

²⁰ Metodologia wyliczenia kosztu kwalifikowalnego została przedstawiona w załączniku do *Wytycznych*.

wspieranie rozwoju obszarów miejskich lub rewitalizację obszarów miejskich, limit ten na poziomie inwestycji ostatecznego odbiorcy wynosi 20% (w przypadku gwarancji procent ten ma zastosowanie do kwoty pożyczki lub innych instrumentów podziału ryzyka, objętych gwarancją). Podniesienie wysokości przedmiotowego limitu może mieć miejsce także w przypadku projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego - decyzja w przedmiotowej kwestii należy do IZ/IP/IW i podejmowana jest nie później niż na etapie oceny wniosku o dofinansowanie,

- l) zakup lokali mieszkalnych,
- m) inne niż część kapitałowa raty leasingowej wydatki związane z umową leasingu, w szczególności marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe,
- n) transakcje²¹ dokonane w gotówce, których wartość przekracza równowartość kwoty, o której mowa w art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.),
- o) wydatki poniesione na przygotowanie i wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu w przypadku wszystkich projektów²²,
- p) premia dla współautora wniosku o dofinansowanie opracowującego np. studium wykonalności, naliczana jako procent wnioskowanej/uzyskanej kwoty dofinansowania i wypłacana przez beneficjenta (ang. *success fee*),
- q) zgodnie z art. 3 ust. 3 rozporządzenia EFRR – w przypadku projektów współfinansowanych z EFRR – wydatki na rzecz:
  - i) likwidacji lub budowy elektrowni jądrowych,
  - ii) inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system

---

²¹ Bez względu na liczbę wynikających z danej transakcji płatności.

²² Od niniejszej reguły istnieje wyjątek w sytuacji, gdy wniosek o dofinansowanie jest wypełniany przez pracownika beneficjenta – zgodnie z zapisami Podsekcji 6.15.1 pkt 2). Wówczas wydatki na wynagrodzenie pracownika, który wypełnił wniosek o dofinansowanie, mogą zostać uznane za kwalifikowalne na warunkach określonych w Podsekcji 6.15.2.3 (Wydatki osobowe).

- handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz. U. L 275 z 25.10.2003, str. 32),
- iii) wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych,
  - iv) beneficjentów będących przedsiębiorstwami w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej,
  - v) inwestycji w infrastrukturę portów lotniczych, chyba że są one związane z ochroną środowiska lub towarzyszą im inwestycje niezbędne do łagodzenia lub ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko lub klimat,
- r) zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia FS – w przypadku projektów współfinansowanych z FS – wydatki na rzecz:
- i) likwidacji lub budowy elektrowni jądrowych,
  - ii) inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE ,
  - iii) inwestycji w budynki mieszkalne, chyba że są one związane z promowaniem efektywności energetycznej lub korzystaniem z odnawialnych źródeł energii,
  - iv) wytwarzania, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych,
  - v) przedsiębiorstw w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej,
  - vi) inwestycji w infrastrukturę portów lotniczych, chyba że są one związane z ochroną środowiska lub towarzyszą im inwestycje niezbędne do łagodzenia lub ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko lub klimat,
- s) w przypadku instrumentów finansowych – wkłady rzeczowe, z wyjątkiem przypadków określonych w sekcji 6.19.1 pkt 5 i podrozdziale 6.10 pkt 9.
- 2) Do współfinansowania nie kwalifikują się wydatki niezgodne z *Wytycznymi*, czy też wyłączone przez IZ w SZOOP lub w umowie o dofinansowanie.

- 3) Wydatki uznane za niekwalifikowalne, a związane z realizacją projektu, ponosi beneficjent jako strona umowy o dofinansowanie projektu.

6.4 Zasada faktycznego poniesienia wydatku²³

- 1) Z zastrzeżeniem szczegółowych warunków i procedur ponoszenia wydatków określonych w *Wytycznych*, do współfinansowania kwalifikuje się wydatek, który został faktycznie poniesiony przez beneficjenta.
- 2) Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta²⁴. Wyjątki od powyższej reguły stanowią:
- a) wkład niepieniężny, o którym mowa w podrozdziale 6.10 *Wytycznych*,
  - b) koszty amortyzacji,
  - c) rozliczenia dokonywane na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej, z wyjątkiem sytuacji, o której mowa w podrozdziale 6.3 pkt 1 lit. f, po uzgodnieniu z właściwą instytucją będącą stroną umowy o dofinansowanie,
  - d) potrącenia występujące, gdy dwie strony są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami²⁵,
  - e) udzielenie promesy premii technologicznej w rozumieniu ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1710 oraz z 2016 r. poz. 1206),
  - f) ważne złożenie kwot do depozytu sądowego²⁶ przez beneficjenta w związku z realizacją projektu,
  - g) wydatek z tytułu udzielonej gwarancji zgodnie z art. 42 ust 1 lit. b rozporządzenia ogólnego,

---

²³ Warunki i procedury określone w niniejszym podrozdziale nie dotyczą wydatków rozliczanych metodami uproszczonymi, o których mowa w podrozdziale 6.6.

²⁴ Wpływ środków może być dokonany zarówno na rachunek wykonawcy jak i podwykonawcy (na rachunek wymieniony w art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 1988 z późn. zm.)).

²⁵ Potrącenia zostały uregulowane w prawie krajowym w art. 498-508 Kodeksu cywilnego.

²⁶ Zgodnie z art.470 Kodeksu cywilnego, który mówi, że „Ważne złożenie do depozytu sądowego ma takie same skutki jak spełnienie świadczenia i zobowiązuje wierzyciela do zwrotu dłużnikowi kosztów złożenia.”

- h) wydatki poniesione na podstawie odrębnych przepisów²⁷ przez partnera prywatnego w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego,
  - i) odpisy na ZFŚS.
- 3) Wydatek kwalifikowalny polegający na wniesieniu wkładu niepieniężnego uważa się za poniesiony, jeżeli wkład został faktycznie wniesiony, tj. istnieje udokumentowane potwierdzenie jego wykorzystania w ramach projektu.
- 4) Za kwalifikowalne mogą być uznane zaliczki (na określony cel) wypłacone na rzecz wykonawcy, jeżeli zostały wypłacone zgodnie z postanowieniami umowy zawartej pomiędzy beneficjentem a wykonawcą, przy czym, jeżeli umowa została zawarta na podstawie Pzp, zastosowanie ma art. 151a tej ustawy²⁸.
- 5) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacony dowód księgowy lub – w przypadku wkładu niepieniężnego – dokumenty, o których mowa w podrozdziale 6.10, bez uszczerbku pozostałych warunków określonych w *Wytucznych*, wraz z odpowiednim dokumentem potwierdzającym dokonanie płatności.
- 6) Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:
- a) w przypadku wydatków pieniężnych:
    - i) dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego beneficjenta, tj. datę księgowania operacji,
    - ii) dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu,
    - iii) dokonanych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności,
  - b) w przypadku wkładu niepieniężnego – datę faktycznego wniesienia wkładu (np. datę pierwszego wykorzystania środka trwałego na rzecz projektu lub wykonania nieodpłatnej pracy przez wolontariusza) lub inną datę wskazaną przez beneficjenta i zaakceptowaną przez właściwą instytucję będącą stroną umowy,
  - c) w przypadku amortyzacji – datę dokonania odpisu amortyzacyjnego,

---

²⁷ Patrz art. 64 rozporządzenia ogólnego 1303/2013.

²⁸ Jeśli element (roboty, usługi, dostawa) objęty zaliczką nie jest w ramach tego projektu kwalifikowalny lub nie zostanie faktycznie wykonany w okresie kwalifikowalności projektu, zaliczka przestaje być wydatkiem kwalifikowalnym.

- d) w przypadku potrącenia – datę o której mowa w art. 499 Kodeksu cywilnego,
  - e) w przypadku depozytu sądowego – datę faktycznego wniesienia kwot do depozytu sądowego,
  - f) w przypadku rozliczeń na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej – datę zaksięgowania noty,
  - g) w przypadku udzielenia promesy premii technologicznej – datę jej otrzymania.
- 7) Warunki i procedury dokumentowania wydatków, o których mowa w pkt 2 zostały określone w dalszej części Wytycznych. W przypadku innych rodzajów wydatków, nieprzewidzianych w *Wytycznych*, a które pojawią się w związku z realizowanymi w ramach POIiŚ projektami, warunki i procedury dokumentowania wydatków określa IZ we wzorze umowy o dofinansowanie.

6.4.1 Warunki dokumentowania wydatków w ramach POIiŚ

- 1) Wydatki kwalifikowalne muszą być oparte na prawnie wiążących umowach, porozumieniach lub dokumentach. Zatem niezbędne jest posiadanie przez beneficjenta dokumentacji będącej podstawą poniesienia wydatku, zapewniającej istnienie właściwej ścieżki audytu.
- 2) Wydatek faktycznie poniesiony powinien być poparty:
  - a) dowodem księgowym oraz
  - b) potwierdzeniem płatności na rzecz wykonawcy w postaci wyciągu z rachunku bankowego lub tzw. historii rachunku lub potwierdzenia dokonania (zrealizowania) przelewu lub dokumentów potwierdzających dokonanie płatności gotówką, o których mowa w pkt 4. Dowodem potwierdzającym poniesienie wydatku jest również wydrukowany wyciąg bankowy, historia rachunku wygenerowana elektronicznie na podstawie art. 7 ustawy Prawo bankowe, który nie wymaga podpisu ani stempla.
- 3) Przez dowód księgowy, należy rozumieć każdy dokument przedstawiony przez beneficjenta w celu potwierdzenia, że zapis księgowy podaje prawdziwy i rzetelny obraz transakcji faktycznie wykonanych, zgodnie z ustawą o rachunkowości.

- 4) Przez dokument potwierdzający dokonanie płatności gotówkowej²⁹ należy rozumieć:
- dowód księgowy z oznaczeniem, iż zapłacono gotówką lub
  - dokument „Kasa przyjmie” (KP) lub „Kasa wypłaci” (KW) – zawierający odniesienie do dowodu księgowego, którego KP/KW dotyczy oraz wskazujący datę dokonania płatności wraz z raportem kasowym zawierającym odniesienie do dowodu księgowego, którego KP/KW dotyczy oraz wskazującym datę dokonania płatności. Jeżeli nie jest możliwe, aby KP/KW zawierały odniesienie do dowodu księgowego, w opisie dowodu księgowego konieczne jest zamieszczenie informacji o numerach KP/KW.
- 5) W przypadku zadeklarowania we wniosku o płatność zaliczki przekazanej przez beneficjenta wykonawcy, beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia właściwej instytucji, w terminie wyznaczonym przez IP lub IW³⁰, dokumentów rozliczających udzieloną wykonawcy zaliczkę, wskazujących na wykonanie prac/usług/dostaw nią objętych. Niewykazanie przez beneficjenta wykonania prac/usług/dostaw objętych zadeklarowaną zaliczką oznacza, że wydatek w postaci zaliczki wypłaconej na rzecz wykonawcy nie może być uznany za wydatek kwalifikowalny.

W sytuacji wystąpienia trwałej niemożliwości³¹ wykonania prac/usług/dostaw objętych zadeklarowaną zaliczką albo braku możliwości ich wykonania w terminie umożliwiającym rozliczenie projektu (w szczególności w przypadku braku możliwości realizacji przez wykonawcę zleconych prac/usług/dostaw w wymaganym zakresie np. na skutek rozwiązania umowy), beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu³²

---

²⁹ Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.) płatności związane z wykonywaną działalnością gospodarczą powinny być dokonane za pośrednictwem rachunku bankowego, gdy jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 15 000 EUR oraz gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca.

³⁰ Wyznaczając termin na przedstawienie dokumentów rozliczających udzieloną wykonawcy zaliczkę IP lub IW bierze pod uwagę konieczność terminowego rozliczenia i zamknięcia POIiŚ. Jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie procedury, w szczególności dotyczące zamykania projektów i POIiŚ, wyznaczając ten termin, IP lub IW uwzględniają terminy na rozliczenie zaliczki wynikające z umowy zawartej między beneficjentem a wykonawcą.

³¹ Pod pojęciem trwałej niemożliwości wykonania prac/usług/dostaw należy rozumieć taką niemożliwość wykonania prac/usług/dostaw, która ma charakter nieprzemijający, tj. gdy w świetle rozsądnych przewidywań praca/dostawa/usługa nie stanie się możliwa do wykonania w niedalekiej przyszłości (uzależnionej od rodzaju i celu prac/usług/dostaw).

³² IZ zaleca dobrowolny i niezwłoczny zwrot środków, który może wpłynąć na ograniczenie ciężarów finansowych po stronie beneficjenta. W przypadku braku niezwłocznego zwrotu środków przez beneficjenta,

uzyskanego z tego tytułu dofinansowania bez wezwania. Konieczność zwrotu dofinansowania w zakresie zaliczki wypłaconej wykonawcy, który nie jest w stanie wywiązać się ze zlecenia w okresie realizacji projektu dotyczy nierozliczonej części zaliczki.

- 6) Przez dokument potwierdzający poniesienie kosztu związanego z wkładem niepieniężnym (z wyłączeniem wkładu niepieniężnego w formie nieodpłatnej pracy wolontariuszy) lub amortyzacją, należy rozumieć dowody księgowo lub wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość poniesionych kosztów i potwierdzone przez upoważnione osoby.
- 7) Przez dokumenty potwierdzające poniesienie kosztu związanego z wkładem niepieniężnym w postaci nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości, należy rozumieć:
  - a) dokumenty, o których mowa w pkt 6 oraz
  - b) operat szacunkowy (z wyjątkiem sytuacji opisanej w podrozdziale 6.10 pkt 4 lit. g) sporządzony przez uprawnionego rzeczoznawcę, potwierdzający, iż zadeklarowana wysokość wkładu niepieniężnego nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości lub wartości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz
  - c) odpowiednio – akt notarialny (w przypadku własności nieruchomości) lub dokument potwierdzający dysponowanie prawem użytkowania wieczystego (w przypadku wniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości).
- 8) Podstawowym dokumentem, który określa wysokość wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości jest dowód księgowy. Jeżeli wartość rynkowa nieruchomości jest potwierdzana za pomocą operatu szacunkowego³³, to operat szacunkowy jest dokumentem pomocniczym, określającym wartość rynkową nieruchomości. W przypadku, gdy dowód księgowy opiewa na wyższą wartość niż operat szacunkowy należy zadeklarować jako wkład niepieniężny kwotę do wysokości określonej w operacie szacunkowym. W sytuacji gdy dowód księgowy opiewa na niższą kwotę niż operat szacunkowy jako wydatek kwalifikowany należy zadeklarować kwotę do wysokości określonej w dowodzie księgowym.

---

instytucje podejmą działania w celu odzyskania kwot nienależnie wypłaconych na zasadach określonych w przepisach prawa (m.in. w oparciu o art. 207 ustawy o finansach publicznych, przewidujący przymusowy zwrot środków wraz z odsetkami).

³³ tj. w sytuacji innej niż wskazana w podrozdziale 6.10 pkt 4 lit. g.

- 9) Przez dokument potwierdzający wysokość wkładu niepieniężnego w postaci nieodpłatnej pracy wolontariuszy, należy rozumieć porozumienie pomiędzy wolontariuszem a korzystającym (określające zakres, sposób i czas wykonywania świadczeń wolontariuszy oraz wskazujące na świadomość wolontariusza co do nieodpłatnego charakteru swojego udziału), karty prac wykonywanych przez poszczególnych wolontariuszy, potwierdzone przez pracodawcę (korzystającego z usług wolontariusza) oraz dane służące do wyceny pracy wolontariusza. Karta pracy wolontariusza powinna zawierać co najmniej następujące informacje: imię i nazwisko wolontariusza, datę świadczenia pracy, wymiar godzinowy, szacunkową wartość realizowanych zadań, zakres realizowanych zadań oraz uzasadnienie ich związku z projektem jak również uzasadnienie obliczenia ich wartości oraz podpis wolontariusza i pracodawcy. Dane służące do wyceny pracy wolontariusza mogą polegać na wskazaniu średniej wysokości wynagrodzenia (wg stawki godzinowej lub dziennej) za dany rodzaj pracy obowiązującej u danego pracodawcy lub w danym regionie (wyliczonej np. w oparciu o dane GUS), lub płacy minimalnej określonej na podstawie obowiązujących przepisów, w zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie projektu.
- 10) Zgodnie z art. 125 pkt 4 lit. b rozporządzenia ogólnego, beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia dla projektu odrębnej ewidencji księgowej kosztów, wydatków i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego informatycznego systemu ewidencji księgowej odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji oraz poszczególnych operacji bankowych związanych z projektem oraz zapewnienia, że operacje gospodarcze są ewidencjonowane zgodnie z obowiązującymi przepisami (chyba że nie jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zgodnie z obowiązującymi przepisami, np. kościelne osoby prawne).
- 11) Bez uszczerbku dla zasad regulujących pomoc publiczną dokumenty związane z realizacją projektu powinny być przechowywane przez wszystkich beneficjentów – przez **okres 2 lat od dnia 31 grudnia roku następującego po złożeniu zestawienia wydatków, w którym ujęto ostateczne wydatki dotyczące zakońzonego projektu.** IZ informuje beneficjentów o dacie rozpoczęcia ww. okresu. Okres ten może zostać przerwany w przypadku wszczęcia postępowania prawnego albo na uzasadniony wniosek KE. Umowa o dofinansowanie może określać bardziej szczegółowe lub odmienne warunki dotyczące przechowywania dokumentacji, zgodne z art. 140 rozporządzenia ogólnego.

- 12) Zgodnie z art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej:
- a) Kompetencje Komisji w zakresie windykacji pomocy podlegają dziesięcioletniemu okresowi przedawnienia.
  - b) Okres przedawnienia rozpoczyna bieg w dniu, w którym bezprawnie przyznano pomoc beneficjentowi albo w charakterze pomocy indywidualnej albo w ramach programu pomocowego. Jakiegokolwiek działanie, podejmowane przez Komisję lub przez państwo członkowskie, działające na wniosek Komisji w odniesieniu do pomocy przyznanej bezprawnie powoduje przerwanie okresu przedawnienia. Każde przerwanie powoduje, że okres przedawnienia zaczyna biec od początku. Okres przedawnienia zostaje zawieszony, dopóki decyzja Komisji jest przedmiotem postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
  - c) Jakąkolwiek pomoc, w odniesieniu do której upłynął okres przedawnienia, uznaje się za pomoc istniejącą.
- 13) W związku z postanowieniami pkt 12, wszelkie dokumenty dotyczące udzielenia pomocy publicznej, w szczególności wszelkie dokumenty potwierdzające, iż pomoc została przyznana zgodnie z prawem, powinny być przechowywane, zarówno przez organ udzielający pomocy, jak również przez beneficjenta, do końca upływu okresu przedawnienia.
- 14) Z zastrzeżeniem pkt 15 i 16, ujemne różnice kursowe nie są kwalifikowalne. Natomiast dodatnie różnice kursowe nie powinny być traktowane jako przychód w projekcie i nie powinny mieć wpływu na kwoty wydatków kwalifikowalnych wykazywane we wnioskach o płatność beneficjenta.
- 15) W przypadku faktur wyrażonych w walucie innej niż PLN, jako wydatek kwalifikowalny należy uznać wartość dowodu księgowego z dnia dokonania płatności, (faktyczny rozchód środków pieniężnych odzwierciedlony w księgach rachunkowych beneficjenta, zgodnie z przepisami krajowymi w zakresie rachunkowości oraz podatku VAT).
- 16) W przypadku rozliczania, jako kwalifikowalne wydatków finansowanych z zaliczek wypłacanych pracownikom beneficjenta w celu odbycia delegacji zagranicznej, za kwalifikowalną może być uznana kwota faktycznie wykorzystanej zaliczki, po kursie z dnia wypłaty zaliczki.
- 17) W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy z natury wydatku wynika, że jego rozliczenie na zasadach określonych w podrozdziale 6.4 oraz sekcji 6.4.1 i 6.5.1 nie jest

możliwe, wydatek może być oparty na odrębnej metodyce jego wyceny i dokumentowania zatwierdzonej przez IZ POliŚ, zapewniającej właściwą ścieżkę audytu. Wycena dokonana na podstawie zatwierdzonej metodyki powinna wynikać z wiarygodnych dokumentów księgowych i być potwierdzona wynikami audytu finansowego przeprowadzonego przez niezależną od beneficjenta instytucję zewnętrzną. W szczególności metodyka rozliczania i dokumentowania wydatków może być oparta o wycenę średnioważoną kosztów poniesionych przez beneficjenta.

- 18) W przypadku kwot składanych do depozytu sądowego (vide sekcja 7.8.5) dokumentami potwierdzającymi faktyczne poniesienie wydatku są:
- a) dowody księgowe (zgodne z ustawą o rachunkowości) lub wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość świadczenia i potwierdzone przez upoważnione osoby oraz
  - b) potwierdzenie złożenia kwoty wynikającej z dokumentu, o którym mowa w lit. a do depozytu sądowego (potwierdzenie wpłaty w postaci wyciągu z rachunku bankowego lub tzw. historii rachunku lub potwierdzenia dokonania (zrealizowania) przelewu lub dokumentów potwierdzających dokonanie wpłaty gotówką do kasy sądu)³⁴.

6.5 Zamówienia udzielane w ramach projektów

- 1) Właściwa instytucja zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia o wartości szacunkowej przekraczającej 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT) w sposób zapewniający przejrzystość oraz zachowanie uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Spełnienie powyższych wymogów następuje w drodze zastosowania przepisów Pzp lub zasady konkurencyjności.
- 2) Zgodnie z podrozdziałem 6.2 pkt 3 lit. g, wydatki w ramach projektu muszą być ponoszone w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny. Spełnienie powyższych wymogów w przypadku zamówień o wartości od 20 tys. PLN netto do 50 tys. PLN netto włącznie następuje w drodze przeprowadzenia i udokumentowania rozeznania rynku.

---

³⁴ Należy mieć na uwadze, że od 1 stycznia 2015 r., jeżeli przedmiotem świadczenia są pieniądze, złożenie do depozytu sądowego następuje przez wpłatę na rachunek depozytowy Ministra Finansów, vide art. 693² §3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2016, poz. 1822, z późn. zm.). Po tej dacie nie jest więc możliwe złożenie depozytu pieniężnego do kasy sądu.

- 3) Podmiot zobowiązany do stosowania przepisów Pzp przeprowadza postępowanie zgodnie z jej przepisami. Procedura rozeznania rynku i zasada konkurencyjności zostały opisane odpowiednio w sekcji 6.5.1 i 6.5.2.
- 4) IZ POliŚ w SZOOP, lub właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie w umowie o dofinansowanie może określić rodzaj zamówień realizowanych zgodnie z Pzp albo zasadą konkurencyjności, w ramach których zobowiązuje beneficjenta do uwzględniania aspektów społecznych³⁵, np. stosowania kryteriów premiujących oferty podmiotów ekonomii społecznej³⁶ oraz stosowania kryteriów dotyczących zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych lub osób, o których mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym.
- 5) W przypadku gdy beneficjent jest organem administracji publicznej, może on powierzać na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację zadań publicznych w trybie określonym w tej ustawie.
- 6) W przypadku gdy na podstawie obowiązujących przepisów prawa innych niż Pzp wyłącza się stosowanie Pzp, beneficjent, o którym mowa w art. 3 Pzp, przeprowadza zamówienie z zastosowaniem tych przepisów.
- 7) Procedur określonych w niniejszym podrozdziale nie stosuje się do:
  - a) zamówień określonych w art. 4 Pzp, z wyjątkiem zamówień określonych w art. 4 pkt 8 Pzp, przy czym udzielenie zamówienia, którego przedmiotem jest nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości przez podmiot niebędący zamawiającym w rozumieniu Pzp z pominięciem zasady konkurencyjności jest możliwe jedynie w przypadku braku powiązań osobowych i kapitałowych, o których mowa w sekcji 6.5.2 pkt 2 lit. a, oraz do zamówień określonych w art. 4d Pzp,
  - b) wydatków rozliczanych metodami uproszczonymi, o których mowa w podrozdziale 6.6 *Wytucznych*,

---

³⁵ Informacja dotycząca aspektów społecznych, w tym sposobu ich ujmowania w realizowanych zamówieniach, została ujęta w podręczniku opracowanym przez Urząd Zamówień Publicznych, dostępnym pod adresem: https://www.uzp.gov.pl/__data/assets/pdf_file/0021/30279/Aspekty_spoeczne_w_zamowieniach_publicznych_Podrecznik_Wydanie_II.pdf

³⁶ „Podmiot ekonomii społecznej” należy rozumieć zgodnie z definicją zawartą w Wytucznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

- c) zamówień udzielanych przez beneficjentów wybranych w trybie określonym w ustawie o partnerstwie publiczno-prywatnym lub w ustawie o umowach koncesji na roboty budowlane lub usługi do realizacji projektu formule partnerstwa publiczno-prywatnego (projekt hybrydowy).
- 8) Możliwe jest niestosowanie procedur określonych w niniejszym podrozdziale przy udzielaniu zamówień w następujących przypadkach³⁷:
- a) w wyniku przeprowadzenia procedury określonej w sekcji 6.5.2 nie wpłynęła żadna oferta, lub wpłynęły tylko oferty podlegające odrzuceniu, albo wszyscy wykonawcy zostali wykluczeni z postępowania lub nie spełnili warunków udziału w postępowaniu, pod warunkiem, że pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione,
  - b) zamówienie może być zrealizowane tylko przez jednego wykonawcę z jednego z następujących powodów:
    - i. brak konkurencji ze względów technicznych o obiektywnym charakterze,
    - ii. przedmiot zamówienia jest objęty ochroną praw wyłącznych, w tym praw własności intelektualnej,
      - wyłączenie może być zastosowane, o ile nie istnieje rozwiązanie alternatywne lub zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem sztucznego zawężania parametrów zamówienia,
  - c) dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę, w przypadku udzielania zamówienia w zakresie działalności twórczej lub artystycznej,
  - d) w przypadku zamówień, do których ma zastosowanie zasada konkurencyjności, ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów określonych w sekcji 6.5.2,
  - e) w przypadku zamówień, do których ma zastosowanie zasada konkurencyjności, ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie

---

³⁷ Określone w podrozdziale 6.5 pkt 8 i 9 przesłanki umożliwiające niestosowanie procedur należy interpretować biorąc pod uwagę wykładnię odpowiednich przepisów Pzp, tj. art. 62 i art. 67, umożliwiających zastosowanie trybu niekonkurencyjnego po spełnieniu określonych warunków.

zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia i nie można zachować terminów określonych w sekcji 6.5.2,

- f) przedmiotem zamówienia na dostawy są rzeczy wytwarzane wyłącznie w celach badawczych, doświadczalnych, naukowych lub rozwojowych, z wyłączeniem zamówień obejmujących produkcję masową służącą osiągnięciu rentowności ekonomicznej lub pokryciu kosztów badań i rozwoju,
  - g) zamawiający udziela wykonawcy wybranemu zgodnie z zasadą konkurencyjności uzupełniających zamówień na dodatkowe dostawy, polegających na częściowej wymianie dostarczonych produktów lub instalacji albo zwiększeniu bieżących dostaw lub rozbudowie istniejących instalacji, a zmiana wykonawcy prowadziłaby do nabycia materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu tych produktów lub instalacji. Czas trwania umowy w sprawie zamówienia na dostawy dodatkowe nie może przekraczać 3 lat,
  - h) zamawiający udziela wykonawcy wybranemu zgodnie z zasadą konkurencyjności, w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, przewidzianych w zapytaniu ofertowym zamówień uzupełniających na usługi lub roboty budowlane, polegających na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych,
  - i) przedmiotem zamówienia są dostawy na szczególnie korzystnych warunkach w związku z likwidacją działalności innego podmiotu, postępowaniem egzekucyjnym albo upadłościowym,
  - j) zamówienie na dostawy jest dokonywane na giełdzie towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych, w tym na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
  - k) zamówienie jest udzielane przez placówkę zagraniczną w rozumieniu przepisów o służbie zagranicznej,
  - l) zamówienie jest udzielane na potrzeby własne jednostki wojskowej w rozumieniu przepisów o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa.
- 9) Możliwe jest niestosowanie procedur określonych w niniejszym podrozdziale w przypadkach określonych w art. 67 ust. 1 pkt 12-15 Pzp. Możliwość ta dotyczy jedynie podmiotów wskazanych w tym przepisie.

- 10) Spełnienie przesłanek umożliwiających niestosowanie procedur określonych w pkt 8 i 9 musi być uzasadnione na piśmie.
- 11) Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone z należytą starannością, z uwzględnieniem ewentualnych zamówień, o których mowa w pkt 8 lit. g i h. Proces szacowania wartości zamówienia należy udokumentować, a dokumentację przechowywać na potrzeby kontroli, w sposób zapewniający właściwą ścieżkę audytu. Zabronione jest zaniżanie wartości szacunkowej zamówienia lub jego podział skutkujący zaniżeniem jego wartości szacunkowej, przy czym ustalając wartość zamówienia należy wziąć pod uwagę konieczność łącznego spełnienia następujących przesłanek³⁸:
- a) usługi, dostawy oraz roboty budowlane są tożsame rodzajowo lub funkcjonalnie,
  - b) możliwe jest udzielenie zamówienia w tym samym czasie,
  - c) możliwe jest wykonanie zamówienia przez jednego wykonawcę.
- 12) W przypadku udzielania zamówienia w częściach (z określonych względów ekonomicznych, organizacyjnych, celowościowych), wartość zamówienia ustala się jako łączną wartość poszczególnych jego części³⁹. Wartość szacunkowa zamówienia jest wartością netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT).
- 13) W przypadku zamówień realizowanych przez beneficjentów, którzy nie są zamawiającymi w rozumieniu Pzp, wartość zamówienia ustala się w odniesieniu do danego projektu. Podmioty, które są zamawiającymi w rozumieniu Pzp, po stwierdzeniu, że szacunkowa wartość zamówienia nie przekracza wartości wskazanej w art. 4 ust. 8 Pzp, określają wartość zamówienia w odniesieniu do danego projektu w celu stwierdzenia, czy zamówienie podlega zasadzie konkurencyjności, czy procedurze rozeznania rynku.
- 14) W przypadku naruszenia przez beneficjenta warunków i procedur postępowania o udzielenie zamówienia publicznego określonych w niniejszym podrozdziale, właściwa instytucja będąca stroną umowy uznaje całość lub część wydatków związanych z tym zamówieniem publicznym za niekwalifikowalne, zgodnie z rozporządzeniem ministra

---

³⁸ Wskazane przesłanki należy interpretować zgodnie z wykładnią przepisów Pzp dotyczących szacowania wartości zamówienia.

³⁹ W przypadku beneficjenta zobowiązanego do stosowania Pzp – nie dotyczy to zamówień, o których mowa w art. 6a Pzp.

właściwego do spraw rozwoju regionalnego, wydanym na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy wdrożeniowej.

15) Zamówienia o charakterze zamówień sektorowych o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Pzp udzielane przez:

- a) podmioty, będące wykonawcami, o których mowa w pkt 1 – 4 art. 136 ust. 1 Pzp,
- b) podmiot powiązany, o którym mowa w art. 136 ust. 2 pkt 2 Pzp,
- c) podmiot utworzony przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności, o którym mowa w art. 136 ust. 3 Pzp

– jeżeli podmioty te udzielają takich zamówień w celu realizacji zamówień sektorowych, które zostały im udzielone w oparciu o wyłączenia wynikające z art. 136 Pzp, **powinny być udzielane z analogicznym zastosowaniem procedur dotyczących udzielania zamówień sektorowych, w szczególności zgodnie z art. 133 i 134 Pzp, a w zakresie obowiązku upubliczniania zapytania ofertowego przy zachowaniu wymogów określonych w sekcji 6.5.2 pkt 10-12⁴⁰.**

6.5.1 Rozeznanie rynku

- 1) Rozeznania rynku dokonuje się w przypadku zamówień o wartości od 20 tys. PLN netto do 50 tys. PLN netto włącznie, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT). Rozeznanie rynku ma na celu potwierdzenie, że dana usługa, dostawa lub robota budowlana została wykonana po cenie nie wyższej niż cena rynkowa.
- 2) Do udokumentowania, że zamówienie zostało wykonane po cenie nie wyższej niż cena rynkowa, niezbędne jest przedstawienie co najmniej wydruku zapytania ofertowego zamieszczonego na stronie internetowej beneficjenta⁴¹ wraz z otrzymanymi ofertami⁴²,

---

⁴⁰ W przypadku zamówień o wartości niższej od kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), udzielenie zamówienia, na podstawie pkt 2 lit. b, następuje zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w sekcji 6.5.2.

⁴¹ W umowie o dofinansowanie, w SZOOP lub w regulaminie konkursu może zostać wskazana inna strona internetowa przeznaczona do umieszczania zapytań ofertowych.

⁴² Udokumentowanie obejmuje wszystkie otrzymane oferty. Jeżeli w odpowiedzi na zamieszczone na ogólnodostępnej stronie internetowej ogłoszenie o zamówieniu złożona zostanie tylko jedna ważna oferta, wówczas należy uzupełnić udokumentowanie o ofertę pochodząca z innego źródła (np. jednej z pozostałych możliwości wskazanych w pkt 2). Jedna oferta nie jest wystarczająca dla udokumentowania, że zamówienie zostało wykonane po cenie nie wyższej niż cena rynkowa. Przy czym oferta niezgodna z ogłoszeniem nie stanowi oferty ważnej.

lub potwierdzenie wysłania zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, o ile na rynku istnieje co najmniej trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia, wraz z otrzymanymi ofertami⁴³. W przypadku, gdy w wyniku upublicznienia zapytania ofertowego lub skierowania zapytania do potencjalnych wykonawców nie otrzymano ofert, niezbędne jest przedstawienie np. wydruków⁴⁴ stron internetowych z opisem towar/usługi i ceną lub wydruków⁴⁵ maili z informacją na temat ceny za określony towar/usługę, albo innego dokumentu⁴⁶.

- 3) W przypadku zamówień o wartości od 20 tys. PLN netto do 50 tys. PLN netto włącznie zawarcie pisemnej umowy z wykonawcą nie jest wymagane. W takim przypadku wystarczające jest potwierdzenie poniesienia wydatku w oparciu o fakturę, rachunek lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej.

6.5.2 Zasada konkurencyjności

- 1) Udzielenie zamówienia w ramach projektu przez beneficjenta następuje zgodnie z zasadą konkurencyjności w przypadku:
  - a) beneficjenta niebędącego zamawiającym w rozumieniu Pzp w przypadku zamówień przekraczających wartość 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT),
  - b) beneficjenta będącego zamawiającym w rozumieniu Pzp w przypadku zamówień o wartości równej lub niższej niż kwota określona w art. 4 pkt 8 Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), lub w przypadku zamówień sektorowych o wartości niższej niż kwota określona w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT).
- 2) W celu uniknięcia konfliktu interesów:

---

⁴³ Udokumentowanie obejmuje wszystkie otrzymane oferty. Wymóg będzie spełniony, gdy w odpowiedzi na zapytanie ofertowe zostaną złożone co najmniej dwie ważne oferty. Przy czym oferta niezgodna z zapytaniem ofertowym nie stanowi oferty ważnej.

⁴⁴ tj. co najmniej dwóch.

⁴⁵ tj. co najmniej dwóch.

⁴⁶ tj. dokument świadczący o istnieniu co najmniej dwóch ofert. Notatka potwierdzająca przeprowadzenie rozmów telefonicznych z potencjalnymi wykonawcami nie powinna być uznawana za udokumentowanie rozeznania rynku.

- a) w przypadku beneficjenta, który nie jest zamawiającym w rozumieniu Pzp, zamówienia nie mogą być udzielane podmiotom powiązanym z nim osobowo lub kapitałowo, z wyłączeniem zamówień sektorowych oraz zamówień określonych w podrozdziale 6.5 pkt 8 lit. g lub h. W przypadku celu tematycznego 1⁴⁷ udzielanie zamówień podmiotom powiązanym jest możliwe za zgodą IZ PO. Zawarcie umowy z podmiotem powiązanym kapitałowo lub osobowo w przypadkach określonych w podrozdziale 6.5 pkt 8 lit. a - f lub i - l jest dopuszczalne za zgodą właściwej instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie,
  - b) osoby wykonujące w imieniu zamawiającego czynności związane z procedurą wyboru wykonawcy, w tym biorące udział w procesie oceny ofert, nie mogą być powiązane osobowo lub kapitałowo z wykonawcami, którzy złożyli oferty. Powinny być to osoby bezstronne i obiektywne.
- 3) Przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się wzajemne powiązania między beneficjentem lub osobami upoważnionymi do zaciągania zobowiązań w imieniu beneficjenta lub osobami wykonującymi w imieniu beneficjenta czynności związane z przeprowadzeniem procedury wyboru wykonawcy a wykonawcą, polegające w szczególności na:
- a) uczestniczeniu w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej,
  - b) posiadaniu co najmniej 10% udziałów lub akcji, o ile niższy próg nie wynika z przepisów prawa lub nie został określony przez IZ w wytycznych programowych,
  - c) pełnieniu funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta, pełnomocnika,
  - d) pozostawaniu w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa drugiego stopnia lub powinowactwa drugiego stopnia w linii bocznej lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

W przypadku, gdy instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie stwierdzi udzielenie zamówienia podmiotowi powiązanemu w sposób inny, niż wskazane w lit. a-d, jest zobowiązana przed wezwaniem do zwrotu środków wykazać istnienie naruszenia zasady konkurencyjności poprzez istniejące powiązanie.

---

⁴⁷ Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego.

- 4) W przypadku beneficjenta, który jest zamawiającym w rozumieniu Pzp, zasadę konkurencyjności uznaje się za spełnioną, jeżeli postępowanie o udzielenie zamówienia przeprowadzone jest na zasadach i w trybach określonych w Pzp.
- 5) Do opisu przedmiotu zamówienia publicznego stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 5, str. 3)⁴⁸.
- 6) Warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz opis sposobu dokonywania oceny ich spełniania, o ile zostaną zawarte w zapytaniu ofertowym, o którym mowa w pkt. 8 lit. a, określane są w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia, zapewniający zachowanie uczciwej, konkurencji i równego traktowania wykonawców. Nie można formułować warunków przewyższających wymagania wystarczające do należytego wykonania zamówienia.
- 7) Kryteria oceny ofert składanych w ramach postępowania o udzielenie zamówienia są formułowane w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, przy czym:
  - a) każde kryterium oceny ofert musi odnosić się do danego przedmiotu zamówienia,
  - b) każde kryterium (i opis jego stosowania) musi być sformułowane jednoznacznie i precyzyjnie, tak żeby każdy poprawnie poinformowany oferent, który dołoży należytej staranności, mógł interpretować je w jednakowy sposób,
  - c) wagi (znaczenie) poszczególnych kryteriów powinny być określone w sposób umożliwiający wybór najkorzystniejszej oferty,
  - d) kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej. Zakaz ten nie dotyczy zamówień na usługi społeczne i innych szczególnych usług⁴⁹ oraz zamówień

---

⁴⁸ Wspólny Słownik Zamówień dostępny jest m. in.: pod adresem: <http://kody.uzp.gov.pl>.

⁴⁹ Wykaz usług społecznych i innych szczególnych usług stanowi załącznik XIV do Dyrektywy 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014 r., str. 65) oraz załącznik XVII Dyrektywy 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014 r., str. 243).

o charakterze niepriorytetowym w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa⁵⁰. W uzasadnionych przypadkach IZ, w wytycznych programowych, może określić inne rodzaje zamówień, w odniesieniu do których możliwe jest stosowanie kryteriów odnoszących się do właściwości wykonawcy,

- e) kryteria te powinny, co do zasady, określać poza wymaganiami dotyczącymi ceny również inne wymagania odnoszące się do przedmiotu zamówienia, takie jak np. jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, aspekty środowiskowe, społeczne, innowacyjne, serwis, termin wykonania zamówienia oraz koszty eksploatacji.
- 8) W celu spełnienia zasady konkurencyjności należy:
- a) upublicznić zapytanie ofertowe zgodnie z warunkami, o których mowa w pkt 10 lub 11, które, zawiera co najmniej:
    - i) opis przedmiotu zamówienia publicznego, który nie powinien odnosić się do określonego wyrobu lub źródła lub znaków towarowych, patentów, rodzajów lub specyficznego pochodzenia, chyba że takie odniesienie jest uzasadnione przedmiotem zamówienia publicznego i został określony zakres równoważności (z uwagi na konieczność ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa dopuszcza się możliwość ograniczenia zakresu opisu przedmiotu zamówienia, przy czym wymagane jest przesłanie uzupełnienia wyłączonego opisu przedmiotu zamówienia do potencjalnego wykonawcy, który zobowiązał się do zachowania poufności w odniesieniu do przedstawionych informacji),
    - ii) warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny ich spełniania, przy czym stawianie warunków udziału nie jest obowiązkowe,
    - iii) kryteria oceny oferty,
    - iv) informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny oferty,
    - v) opis sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium oceny oferty,

---

⁵⁰ Wykaz usług o charakterze niepriorytetowym w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa stanowi załącznik II do Dyrektywy 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniającej dyrektywę 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U.UE.L.2009.216.76 z późn. zm.)

- vi) termin składania ofert, przy czym termin na złożenie oferty wynosi w przypadku dostaw i usług nie mniej niż 7 dni, a w przypadku robót budowlanych nie mniej niż 14 dni od daty upublicznienia zapytania ofertowego. W przypadku zamówień o wartości szacunkowej równej lub przekraczającej 5 225 000 euro w przypadku zamówień na roboty budowlane, 209 000 euro w przypadku zamówień na dostawy i usługi, termin wynosi nie mniej niż 30 dni⁵¹. Termin 7, 14 albo 30 dni biegnie od dnia następnego po dniu upublicznienia zapytania ofertowego, a kończy się z upływem ostatniego dnia. Jeżeli koniec terminu przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego po dniu lub dniach wolnych od pracy,
  - vii) termin realizacji umowy,
  - viii) informacje na temat zakazu powiązań osobowych lub kapitałowych, o którym mowa w pkt 2 lit. a⁵²,
  - ix) określenie warunków istotnych zmian umowy zawartej w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o ile przewiduje się możliwość zmiany takiej umowy,
  - x) informację o możliwości składania ofert częściowych, o ile zamawiający taką możliwość przewiduje,
  - xi) informację o planowanych zamówieniach, o których mowa w pkt 8 lit. h podrozdziału 6.5, ich zakres oraz warunki, na jakich zostaną udzielone, o ile zamawiający przewiduje udzielenie tego typu zamówień.
- b) wybrać najkorzystniejszą spośród ofert złożonych przez wykonawców spełniających warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego⁵³ w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny. Wybór oferty jest dokumentowany protokołem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o którym mowa w pkt 14.
- 9) Upublicznienie zapytania ofertowego oznacza wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w ramach projektu.

---

⁵¹ Dla zamawiających sektorowych przedmiotowy próg wynosi 418 000 Euro.

⁵² Nie dotyczy podmiotów będących zamawiającymi w rozumieniu Pzp.

⁵³ W przypadku, gdy zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych, postępowanie może zakończyć się wyborem kilku wykonawców.

- 10) Upublicznienie zapytania ofertowego polega na jego umieszczeniu w bazie konkurencyjności⁵⁴, a w przypadku zawieszenia działalności bazy potwierdzonego odpowiednim komunikatem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – wysłaniu zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, o ile na rynku istnieje trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia oraz upublicznieniu tego zapytania co najmniej na stronie internetowej beneficjenta, o ile posiada taką stronę, lub stronie internetowej wskazanej przez właściwą instytucję będącą stroną umowy o dofinansowanie.
- 11) W przypadku gdy ze względu na specyfikę projektu podmiot rozpoczyna realizację projektu na własne ryzyko przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, w celu upublicznienia zapytania ofertowego powinien wysłać zapytanie ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, o ile na rynku istnieje co najmniej trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia oraz upublicznić to zapytanie co najmniej na swojej stronie internetowej, o ile posiada taką stronę lub innej stronie internetowej wskazanej przez właściwą IP lub IW.
- 12) Jeżeli szacunkowa wartość zamówienia jest równa lub przekracza wartość 5 225 000 euro w przypadku zamówień na roboty budowlane, 209 000 euro w przypadku zamówień na dostawy i usługi, a w przypadku zamówień na usługi o charakterze społecznym⁵⁵ 750 000 euro, podmiot niebędący zamawiającym w rozumieniu Pzp⁵⁶ może dodatkowo umieścić zapytanie ofertowe w Dzienniku Urzędowym UE.
- 13) Umowę z wykonawcą i protokół postępowania o udzielenie zamówienia należy sporządzić w formie pisemnej.
- 14) Protokół postępowania o udzielenie zamówienia, o którym mowa w pkt 8 lit. b, zawiera co najmniej:
  - a) informację o sposobie upublicznienia zapytania ofertowego,

---

⁵⁴ Strona internetowa wskazana w komunikacie ministra właściwego ds. rozwoju, przeznaczona do umieszczania zapytań ofertowych (<https://bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl/>).

⁵⁵ Wykaz usług społecznych i innych szczególnych usług stanowią załącznik XIV do Dyrektywy 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014 r., str. 65) oraz załącznik XVII Dyrektywy 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014 r., str. 243).

⁵⁶ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2263, z późn. zm.).

- b) wykaz ofert, które wpłynęły w odpowiedzi na zapytanie ofertowe, wraz ze wskazaniem daty wpłynięcia oferty do zamawiającego,
  - c) informację o spełnieniu warunku, o którym mowa w pkt 2 lit. a,
  - d) informację o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu przez wykonawców, o ile takie warunki były stawiane,
  - e) informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny i sposobie przyznawania punktacji poszczególnym wykonawcom za spełnienie danego kryterium,
  - f) wskazanie wybranej oferty wraz z uzasadnieniem wyboru,
  - g) datę sporządzenia protokołu i podpis zamawiającego,
  - h) następujące załączniki:
    - i) potwierdzenie upublicznienia zapytania ofertowego w sposób wskazany w pkt 10 lub 11,
    - ii) złożone oferty,
    - iii) oświadczenie/oświadczenia o braku powiązań z wykonawcami, którzy złożyli oferty, podpisane przez osoby wykonujące w imieniu zamawiającego czynności związane z procedurą wyboru wykonawcy, w tym biorące udział w procesie oceny ofert (tj. powiązań, o których mowa pkt 2 lit. b)⁵⁷.
- 15) Informację o wyniku postępowania upublicznia się w taki sposób, w jaki zostało upublicznione zapytanie ofertowe. W przypadku upublicznienia zapytania ofertowego polegającego na wysłaniu zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, informację o wyniku postępowania przesyła się do wykonawców, którzy złożyli oferty. Informacja o wyniku postępowania powinna zawierać co najmniej nazwę wybranego wykonawcy. Na wniosek wykonawcy, który złożył ofertę, istnieje obowiązek

---

⁵⁷ Niezłożenie takiego oświadczenia lub złożenie oświadczenia wskazującego na wystąpienie powiązań powinno skutkować wyłączeniem takiej osoby z wykonywania czynności, a czynności wykonane z jej udziałem powinny zostać powtórzone.

udostępnienia wnioskodawcy protokołu postępowania o udzielenie zamówienia, z wyłączeniem części ofert stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa⁵⁸.

- 16) Po przeprowadzeniu procedury uregulowanej w niniejszej sekcji następuje podpisanie umowy z wykonawcą⁵⁹. W przypadku, gdy wybrany wykonawca odstąpi od podpisania umowy z zamawiającym, możliwe jest podpisanie umowy z kolejnym wykonawcą, który w postępowaniu o udzielenie zamówienia uzyskał kolejną najwyższą liczbę punktów.
- 17) Nie jest możliwe dokonywanie istotnych zmian⁶⁰ postanowień zawartej umowy, w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że:
  - a) zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w zapytaniu ofertowym lub dokumentach zamówienia oraz określił warunki takiej zmiany, o ile nie prowadzą one do zmiany charakteru umowy,
  - b) zmiany dotyczą realizacji dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych od dotychczasowego wykonawcy, nieobjętych zamówieniem podstawowym, o ile stały się niezbędne i zostały spełnione łącznie następujące warunki:
    - i) zmiana wykonawcy nie może zostać dokonana z powodów ekonomicznych lub technicznych, w szczególności dotyczących zamienności lub interoperacyjności sprzętu, usług lub instalacji, zamówionych w ramach zamówienia podstawowego,
    - ii) zmiana wykonawcy spowodowałaby istotną niedogodność lub znaczne zwiększenie kosztów dla zamawiającego,

---

⁵⁸ Tajemnicę przedsiębiorstwa należy rozumieć zgodnie z przepisami o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Dz. U. z 2003 r. poz. 1503 z późn. zm.).

⁵⁹ W przypadku, gdy zamawiający dopuszcza składanie ofert częściowych, postępowanie może zakończyć się podpisaniem kilku umów z wykonawcami.

⁶⁰ Zmianę uznaje się za istotną jeżeli zmienia ogólny charakter umowy, w stosunku do charakteru umowy w pierwotnym brzmieniu albo nie zmienia ogólnego charakteru umowy i zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności: zmiana wprowadza warunki, które, gdyby były postawione w postępowaniu o udzielenie zamówienia, to w tym postępowaniu wzięliby lub mogliby wziąć udział inni wykonawcy lub przyjęto by oferty innej treści, zmiana narusza równowagę ekonomiczną umowy na korzyść wykonawcy w sposób nieprzewidziany pierwotnie w umowie, zmiana znacznie rozszerza lub zmniejsza zakres świadczeń i zobowiązań wynikający z umowy lub polega na zastąpieniu wykonawcy, któremu zamawiający udzielił zamówienia, nowym wykonawcą, w przypadkach innych niż wymienione w lit. d.

- iii) wartość każdej kolejnej zmiany nie przekracza 50% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie,
  - c) zmiana nie prowadzi do zmiany charakteru umowy i zostały spełnione łącznie następujące warunki:
    - i) konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, nie mógł przewidzieć,
    - ii) wartość zmiany nie przekracza 50% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie,
  - d) wykonawcę, któremu zamawiający udzielił zamówienia, ma zastąpić nowy wykonawca:
    - i) na podstawie postanowień umownych, o których mowa w lit. a,
    - ii) w wyniku połączenia, podziału, przekształcenia, upadłości, restrukturyzacji lub nabycia dotychczasowego wykonawcy lub jego przedsiębiorstwa, o ile nowy wykonawca spełnia warunki udziału w postępowaniu, nie zachodzą wobec niego podstawy wykluczenia oraz nie pociąga to za sobą innych istotnych zmian umowy,
    - iii) w wyniku przejęcia przez zamawiającego zobowiązań wykonawcy względem jego podwykonawców,
  - e) zmiana nie prowadzi do zmiany charakteru umowy a łączna wartość zmian jest mniejsza niż 5 225 000 euro w przypadku zamówień na roboty budowlane lub 209 000 euro w przypadku zamówień na dostawy i usługi, i jednocześnie jest mniejsza od 10% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie w przypadku zamówień na usługi lub dostawy albo, w przypadku zamówień na roboty budowlane, jest mniejsza od 15% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie.
- 18) Zapytanie ofertowe może zostać zmienione przed upływem terminu składania ofert przewidzianym w zapytaniu ofertowym. W takim przypadku należy w opublikowanym zgodnie z pkt 10 lub 11 zapytaniu ofertowym uwzględnić informację o zmianie. Informacja ta powinna zawierać co najmniej: datę upublicznienia zmienianego zapytania ofertowego a także opis dokonanych zmian. Beneficjent przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny do wprowadzenia zmian w ofertach, jeżeli jest to konieczne z uwagi na zakres wprowadzonych zmian.

6.5.3 Roboty zamienne (rozwiązania zamienne) oraz wydatki wynikające ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych

W niniejszej sekcji określono wymagania, których spełnienie jest warunkiem niezbędnym dla możliwości uznania za kwalifikowalne wydatków:

- poniesionych na realizację robót zamiennych,
- wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych,
- wynikających z udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych.

Roboty zamienne są rozumiane jako prace, które były przewidziane w pierwotnej umowie zawartej między beneficjentem a wykonawcą, ale strony umowy w trakcie realizacji robót uzgodniły ich wykonanie w inny sposób, np. przy zastosowaniu innej technologii, przy uwzględnieniu innych parametrów, itp. zapewniając jednocześnie realizację przedmiotu zamówienia, określonego w dokumentacji projektowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami i sztuką budowlaną. Przy ocenie, czy prace, których dotyczą roboty zamienne były przewidziane w pierwotnej umowie należy ocenić całą treść umowy, a nie tylko projekt budowlany lub wykonawczy.

W przypadku umów na dostawy lub usługi zapisy Wytocznych dotyczące robót zamiennych należy stosować odpowiednio do wprowadzania rozwiązań zamiennych w takich umowach.

Przy ocenie kwalifikowalności wydatków poniesionych na realizację robót zamiennych, wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo z udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych albo poniesionych na realizację robót zamiennych należy brać pod uwagę brzmienie *Wytocznych* obowiązujących w momencie zaistnienia zdarzenia, chyba że, zgodnie z postanowieniami rozdziału 4 pkt 13, istnieje możliwość dokonania oceny kwalifikowalności tych wydatków w oparciu o bardziej korzystne warunki, wynikające z treści *Wytocznych* obowiązujących w chwili dokonywania oceny. Przez „zdarzenie” należy rozumieć w szczególności:

- datę podpisania umowy po przeprowadzeniu procedury niekonkurencyjnej,
- datę podpisania aneksu do umowy,
- datę wydania polecenia zmiany⁶¹.

---

⁶¹ Przez polecenie zmiany można rozumieć również polecenie inżyniera lub protokół konieczności, jeżeli stanowią one podstawę dokonania modyfikacji w kontrakcie na roboty.

- 1) Warunek ogólny odnoszący się do robót zamiennych oraz wydatków wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych, zarówno dla zamówień podlegających, jak i niepodlegających przepisom Pzp.

Wszystkie wydatki kwalifikowalne muszą odnosić się do zakresu rzeczowego projektu zatwierdzonego umową o dofinansowanie oraz mieścić się w maksymalnej kwocie wydatków kwalifikowalnych określonej w umowie o dofinansowanie. Zatem również w przypadku wprowadzania robót zamiennych, zwiększania wartości zamówień podstawowych albo udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych, aby wydatki związane z ich wykonaniem mogły być uznane za kwalifikowalne, muszą być zgodne z zakresem projektu zatwierdzonym umową o dofinansowanie. W przypadku wydatków dotyczących prac wykraczających poza zakres projektu określony umową o dofinansowanie, do czasu ewentualnej, odpowiedniej zmiany umowy o dofinansowanie, wydatki związane z ich wykonaniem nie mogą być uznane za kwalifikowalne.

Wydatki wynikające z robót zamiennych, prowadzących do zwiększenia wynagrodzenia⁶², oraz wydatki wynikające ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych, muszą być pozytywnie ocenione przez instytucję weryfikującą wniosek o płatność beneficjenta pod kątem zgodności z prawem krajowym i wspólnotowym w dziedzinie zamówień publicznych. Tryb prowadzenia kontroli regulują Wytyczne w zakresie kontroli realizacji POIiŚ 2014-2020.

Instytucja oceniająca kwalifikowalność wydatku, poniesionego w związku z robotami zamiennymi, powinna zweryfikować czy zmiana nie wynika z rażącej niestaranności beneficjenta na etapie opisywania przedmiotu zamówienia. Nie każde uchybienie ze strony beneficjenta (zamawiającego) stanowi rażącą niestaranność, a jedynie takie, które polega na przekroczeniu podstawowych zasad staranności, a ocena, czy zasady takie przekroczone winna być dokonywana zawsze w okolicznościach konkretnego przypadku, przy uwzględnieniu takich kryteriów jak: ewentualny wpływ zmiany na wynik postępowania, wpływ zmiany na zachowanie konkurencyjności postępowania, siła wyższa. Instytucja oceniająca kwalifikowalność może wziąć pod uwagę inne kryteria, o ile w konkretnym przypadku zaistnieją one w jej ocenie.

---

⁶² Kontrola aneksów do umów, wprowadzających roboty zamienne, które nie prowadzą do zwiększenia wynagrodzenia, jest prowadzona w trybie doraźnym i obejmuje wybraną próbę aneksów, zgodnie z Wytycznymi w zakresie kontroli realizacji POIiŚ 2014-2020.

2) Kwalifikowalność wydatków wynikających z udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych.

a) w odniesieniu do umów, do których stosuje się Pzp, za kwalifikowalne mogą być uznane wydatki wynikające z zamówień udzielanych w trybie z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 albo art. 134 ust. 6 Pzp oraz w trybie negocjacji bez ogłoszenia na podstawie art. 62 ust. 1 albo art. 134 ust. 5 Pzp jeśli beneficjent przedłoży protokół, o którym mowa w art. 96 Pzp, umowę o udzielenie zamówienia publicznego, a także pełne uzasadnienie faktyczne i prawne zastosowania trybu. Brak uzasadnienia dla którejkolwiek z przesłanek (rozumiany jako faktyczne niespełnienie którejkolwiek z przesłanek udzielenia zamówienia w ww. trybie niekonkurencyjnym) powoduje uznanie wydatków za niekwalifikowalne. W przypadku faktycznego spełnienia wszystkich przesłanek określonych dla danego trybu, mimo wystąpienia formalnych braków w przedstawieniu pisemnego uzasadnienia, wydatki uznaje się za kwalifikowalne pod warunkiem uzupełnienia uzasadnienia przez beneficjenta.

b) w odniesieniu do umów, do których nie stosuje się Pzp, kwalifikowalność zależy od zachowania zasad wynikających z sekcji 6.5.2. Beneficjent musi przedłożyć pełne uzasadnienie faktyczne dotyczące zaistnienia przesłanek wymienionych w sekcji 6.5.2 pkt 17 Wytycznych. Brak uzasadnienia dla którejkolwiek z przesłanek (rozumiany jako faktyczne niespełnienie którejkolwiek z przesłanek udzielenia zamówienia dodatkowego) powoduje uznanie wydatków za niekwalifikowalne. W przypadku faktycznego spełnienia wszystkich przesłanek określonych dla danego zamówienia dodatkowego, mimo wystąpienia formalnych braków w przedstawieniu pisemnego uzasadnienia, wydatki uznaje się za kwalifikowalne pod warunkiem uzupełnienia uzasadnienia przez beneficjenta.

3) Kwalifikowalność robót zamiennych oraz wydatków wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych.

a) Za kwalifikowalne mogą zostać uznane wydatki dotyczące:

i) Zwiększenia wartości zamówienia podstawowego na zasadach określonych w umowie ⁶³, które stanowi normalną realizację warunków zamówienia

---

⁶³ Może to wynikać np. z zastosowanego mechanizmu klauzul waloryzacyjnych.

podstawowego i nie wymaga zawarcia aneksu do umowy albo udzielania nowego zamówienia.

- ii) Zwiększenia wartości zamówienia podstawowego określonej w umowie wynikającego z zastosowanego mechanizmu kosztorysowego wynagrodzenia wykonawcy i ostatecznego obliczenia go na podstawie obmiaru faktycznie wykonanych robót (rozliczenie obmiarowe⁶⁴ w ramach istniejących pozycji kosztorysowych)⁶⁵.
- iii) Zwiększenia wartości zamówienia na roboty budowlane w umowach przewidujących wynagrodzenie kosztorysowe wynikającego z likwidacji rozbieżności między projektem budowlanym a przedmiarem robót (kosztorysem), jeśli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:
  - sposób wyceny nowych pozycji kosztorysu tworzonych na potrzeby wyceny robót uwzględnionych w projekcie został przewidziany w SIWZ lub w zapytaniu ofertowym, chyba że zmiana umowy następuje na warunkach określonych w art. 144 ust. 1 pkt 2-6 Pzp lub w sekcji 6.5.2 pkt 17 lit. b-e;
  - zmiana spełnia przesłanki wynikające z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 140 ust. 1 i ust. 3 Pzp lub przesłanki analogiczne (np. w odniesieniu do sytuacji opisanej w art. 144 ust. 1 pkt 1 Pzp przewidziano możliwość dokonania zmiany w warunkach zamówienia i określono warunki zmiany).
- iv) Zwiększenia wartości umowy będącego skutkiem zmiany umowy (zawarcia aneksu) w zakresie zmiany obowiązujących przepisów, pod warunkiem zgodności z art. 144 ust. 1 Pzp lub postanowieniami sekcji 6.5.2 pkt 17;

---

⁶⁴ Rozliczenie obmiarowe ma miejsce w sytuacji, w której roboty zostały wykonane zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia (np. zgodnie z projektem budowlanym/wykonawczym). Nie jest rozliczeniem obmiarowym sytuacja, w której wprowadza się zmiany w sposobie wykonania przedmiotu zamówienia i rozlicza się je w istniejących pozycjach przedmiaru (wtedy następuje zmiana umowy – robota zamienna) lub wprowadza się nowe roboty, nieuwjęte w zamówieniu podstawowym (np. zgodnie z projektem budowlanym/wykonawczym) i rozlicza się je w istniejących już w kontrakcie pozycjach przedmiaru (wtedy następuje udzielenie nowego zamówienia).

⁶⁵ Stanowi to normalną realizację warunków zamówienia podstawowego i nie wymaga zawarcia aneksu do umowy albo udzielania nowego zamówienia. Takie postępowanie jest dopuszczalne i wydatki z tym związane mogą zostać uznane za kwalifikowalne, pod warunkiem, że wzrost wartości zamówienia podstawowego wynikający z obmiaru robót faktycznie wykonanych poniesiono tylko w ramach pozycji przedmiaru robót będącego podstawą wyceny ofert.

- b) W przypadku umów zawieranych na podstawie Pzp za kwalifikowalne mogą zostać uznane również wydatki dotyczące zmian do umów (aneksów) w zakresie wprowadzenia robót zamiennych, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
- roboty zamienne zostały potwierdzone przez strony aneksem do umowy, bądź innym dokumentem o podobnym charakterze spełniającym przesłanki art. 77 i 78 K.c.,
  - zmiana spełnia przesłanki wynikające z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 140 ust. 1 i ust. 3 Pzp,
  - w SIWZ opisano sposób wyceny robót zamiennych (w związku z art. 7 i art. 36 ust. 1 pkt 12 i 16 Pzp), chyba że zmiana umowy następuje na warunkach określonych w art. 144 ust. 1 pkt 2-6 Pzp.
- c) W przypadku umów, do których nie ma zastosowania Pzp, za kwalifikowalne mogą zostać również uznane wydatki będące wynikiem zmian do umów (aneksów) w zakresie wprowadzenia robót zamiennych, jeżeli:
- roboty zamienne zostały potwierdzone przez strony aneksem do umowy, bądź innym dokumentem o podobnym charakterze spełniającym przesłanki art. 77 i 78 K.c.,
  - możliwość wprowadzenia zmiany umowy jest zgodna z treścią sekcji 6.5.2 pkt 17 Wytucznych,
  - produkt końcowy osiągnięty w wyniku zastosowania robót zamiennych jest zgodny z określonym w zamówieniu.
- d) Za kwalifikowalne mogą zostać również uznane wydatki wynikające ze zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonanego w drodze orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357¹ K.c. Ugody zawarte przed sądem i zatwierdzone przez sąd należy traktować jako zmiany umów, objęte w każdym przypadku obowiązkiem kontroli.
- 4) Szczególne warunki dotyczące kwalifikowania robót zamiennych w ramach umów z wynagrodzeniem ryczałtowym.
- a) W przypadku umów, w których określono wynagrodzenie ryczałtowe, a równocześnie ani w SIWZ, ani w ogłoszeniu o zamówieniu (lub zapytaniu ofertowym – w postępowaniach do których nie stosuje się Pzp) nie przewidziano możliwości zmiany umowy w zakresie ceny, roboty zamienne mogą być kwalifikowalne po spełnieniu warunków określonych w pkt 3 lit. b i 3 lit. c powyżej,

z zastrzeżeniem, że nie stosuje się pkt 3 lit. b tiret trzeci oraz nie jest możliwe uznanie za kwalifikowalne wydatków przekraczających cenę ryczałtową.

b) W przypadku zmiany parametrów funkcjonalno-użytkowych w kontraktach opisywanych za pomocą Programu Funkcjonalno-Użytkowego (PFU), wydatki poniesione w związku z tymi zmianami mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- możliwość dokonania takich zmian została przewidziana w umowie o zamówienie publiczne lub PFU, chyba że zmiana umowy następuje na warunkach określonych w art. 144 ust. 1 pkt 2-6 Pzp lub w sekcji 6.5.2 pkt 17 lit. b-e. Jeśli PFU stanowią załącznik do umowy o zamówienie publiczne, to pomimo braku jednoznacznych postanowień samej umowy, jako punkt odniesienia należy przyjąć odpowiednie postanowienia PFU. Powyższe zapewnia dochowanie wymogów w zakresie przejrzystości i konkurencyjności w związku z faktem, że dokument ten na etapie prowadzenia postępowania jest dostępny dla wszystkich potencjalnych oferentów, a przede wszystkim stanowi podstawę sporządzenia ich ofert,
- wprowadzenie ww. zmian nie powoduje zmiany wynagrodzenia, chyba że zostało to wprost przewidziane w umowie,
- zmiany te są zgodne z przedmiotem zamówienia oraz zapewniają funkcjonalność przewidzianą przez zamawiającego,
- przyczyną dokonywanych zmian w stosunku do założeń PFU nie jest brak staranności zamawiającego na etapie opisywania przedmiotu zamówienia.

c) W przypadku umów, w których określono wynagrodzenie ryczałtowe oraz w SIWZ lub w ogłoszeniu o zamówieniu (lub zapytaniu ofertowym – w postępowaniach do których nie stosuje się Pzp) przewidziano elementy rozliczane kosztorysowo, roboty zamienne mogą być kwalifikowalne na zasadach:

- opisanych w pkt 3 lit. b i 3 lit. c powyżej w zakresie części umowy rozliczanej kosztorysowo,
- opisanych w pkt 4 lit. a i 4 lit. b powyżej w zakresie części umowy rozliczanej ryczałtowo.

d) Niezależnie od powyższych postanowień za kwalifikowalne mogą zostać uznane wydatki wynikające ze zwiększenia wynagrodzenia ryczałtowego na mocy wyroku

sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 K.c. W przypadku zawarcia ugody sądowej zastosowanie mają postanowienia pkt 3 lit. d dotyczące ugód.

6.6 Uproszczone metody rozliczania wydatków⁶⁶

- 1) Decyzję o dopuszczalności i sposobie wdrożenia uproszczonych metod rozliczania wydatków, w tym innych niż określone w wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków, podejmuje IZ POIiŚ z uwzględnieniem postanowień wytycznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków, ewentualnych aktów delegowanych i wytycznych KE⁶⁷, poprzez wprowadzenie odpowiednich uregulowań w *Wytycznych*, w SZOOP lub w regulaminie konkursu.
- 2) Uproszczone metody rozliczania wydatków nie można stosować, w przypadku gdy realizacja projektu jest zlecona w całości wykonawcy zgodnie z podrozdziałem 6.5.
- 3) Wydatki rozliczane za pomocą różnych uproszczonych metod można łączyć na poziomie projektu wyłącznie w przypadku, gdy każda z nich dotyczy innych kosztów.
- 4) Wydatki rozliczane za pomocą różnych uproszczonych metod można łączyć na poziomie projektu z wydatkami, które zostały faktycznie poniesione, wyłącznie w przypadku, gdy wydatki dotyczą innych kosztów oraz z zastrzeżeniem podrozdziału 6.7.
- 5) Od momentu zawarcia umowy o dofinansowanie nie ma możliwości zmiany sposobu rozliczania wydatków uproszczoną metodą na rozliczenie na podstawie faktycznie poniesionych wydatków i odwrotnie. Ponadto nie jest możliwa zmiana metody rozliczania z jednej uproszczonej metody na inną.

6.7 Zakaz podwójnego finansowania

- 1) Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków.
- 2) Podwójne finansowanie oznacza w szczególności:
  - a) całkowite lub częściowe, więcej niż jednokrotne poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie tego samego wydatku w ramach dofinansowania lub wkładu własnego

---

⁶⁶ Podrozdział 6.6 znajduje zastosowanie w POIiŚ wyłącznie w sytuacji, gdy możliwość zastosowania uproszczonych metod rozliczania wydatków zostanie w sposób wyraźny przewidziana w *Wytycznych*, innych wytycznych programowych POIiŚ, wytycznych horyzontalnych stosowanych w POIiŚ lub w SZOOP.

⁶⁷ W szczególności wytyczne KE pn. *Guidance on Simplified Cost Options* (SCOs) EGESIF_14-0017-final 6/10/2014.

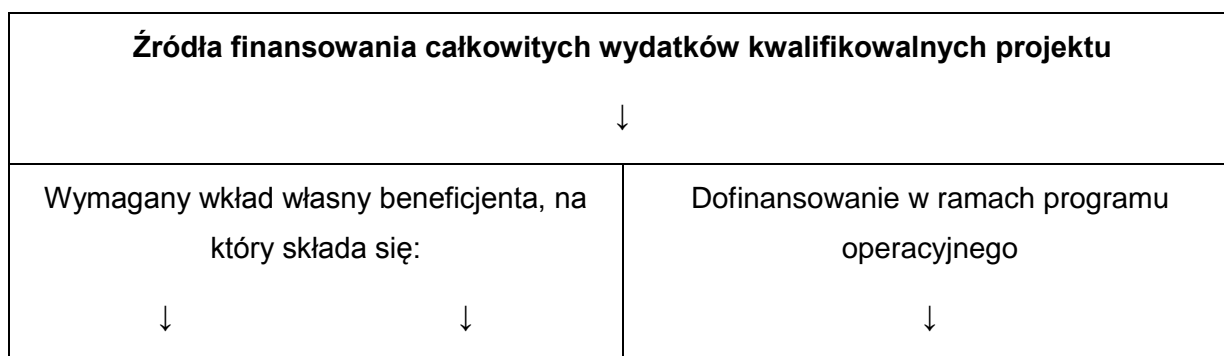
tego samego lub różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub FS lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych,

- b) otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych projektu lub części projektu,
  - c) poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych lub FS, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług,
  - d) zakupienie środka trwałego z udziałem środków unijnych lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych, a następnie rozliczenie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach tego samego projektu lub innych współfinansowanych ze środków UE,
  - e) zrefundowanie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie zrefundowanie rat opłacanych przez beneficjenta w związku z leasingiem tego przedmiotu,
  - f) sytuacja, w której środki na prefinansowanie wkładu unijnego zostały pozyskane w formie kredytu lub pożyczki, które następnie zostały umorzone⁶⁸,
  - g) objęcie kosztów kwalifikowalnych projektu jednocześnie wsparciem pożyczkowym i gwarancyjnym,
  - h) zakup używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków UE lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych,
  - i) rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.
- 3) Z zastrzeżeniem projektów podlegających zasadom pomocy publicznej podwójnym finansowaniem nie jest w szczególności:

---

⁶⁸ Podwójne finansowanie dotyczyć będzie wyłącznie tej części kredytu lub pożyczki, która została umorzona.

- a) finansowanie wkładu własnego (w ramach wkładu publicznego) ze środków zarówno zwrotnych, jak i bezzwrotnych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez beneficjenta (z zastrzeżeniem sytuacji, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny, który był wcześniej współfinansowany z dotacji krajowych lub środków wspólnotowych – taka sytuacja będzie uznana za podwójne finansowanie)⁶⁹ – z zastrzeżeniem pkt 4,
- b) pozyskanie środków na prefinansowanie wkładu wspólnotowego w formie kredytu lub pożyczki, pod warunkiem, iż nie zostaną umorzone. W przypadku umorzenia części bądź całości kredytu lub pożyczki, podwójne finansowanie stanowi kwota, która została umorzona.
- 4) W przypadku jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek podległych SZOOP może wskazywać minimalny zakres finansowania wkładu własnego beneficjenta ze środków własnych. W takim przypadku, odpowiednia część wkładu własnego nie może być finansowana ze źródeł bezzwrotnych innych niż ze środków bezzwrotnych pozyskanych przez beneficjenta ze środków wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy celowych.
- 5) Postanowienia pkt 4 ilustruje poniższy schemat:

⁶⁹ Niepoprawne jest weryfikowanie podwójnego finansowania dopiero na poziomie całego projektu i rozliczenie całości wydatków zgodnie z przyjętą stopą dofinansowania. W takim przypadku może zaistnieć sytuacja, gdy wydatki poniesione na realizację części zakresu rzeczowego projektu zostaną jednocześnie sfinansowane ze środków POiŚ oraz z innych środków bezzwrotnych, a to oznacza niedozwolone podwójne finansowanie. Poszczególne faktury nie muszą być rozliczane proporcjonalnie ze środków dotacji i środków POiŚ. Nawet cała kwota faktury może być opłacona tylko ze środków dotacji bądź tylko ze środków POiŚ. Natomiast zalecane jest, przede wszystkim z punktu widzenia zachowania przejrzystej ścieżki audytu, wskazanie w umowie o dotację ze środków innych niż POiŚ zakresu rzeczowego projektu, który będzie z niej finansowany – umożliwi to uniknięcie finansowania części projektu w wysokości przekraczającej 100% wartości części projektu z różnych źródeł pomocy bezzwrotnej.

<p>Wkład własny finansowany ze środków własnych np. pożyczka z NFOŚiGW, która nie podlega umorzeniu 5%*</p>	<p>Wkład własny pozyskany z innych źródeł, np. umarzalna pożyczka z NFOŚiGW 10%</p>	<p>Dofinansowanie w wysokości np. 85% wydatków kwalifikowalnych</p>
---	---	---

*Obowiązkowy, jeżeli jest to wymagane zgodnie ze SZOOP.

6.8 Cross-financing

- 1) EFRR może finansować w sposób komplementarny działania objęte zakresem pomocy z EFS, a EFS działania objęte zakresem pomocy z EFRR, co jest rozumiane jako *cross-financing*.
- 2) *Cross-financing* może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań w ramach POIiŚ. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.
- 3) Wartość wydatków w ramach *cross-financingu* nie może stanowić więcej niż 10% finansowania unijnego dla każdej osi priorytetowej POIiŚ, przy czym limit wydatków w ramach *cross-financingu* na poziomie projektu, grupy projektów lub działania/poddziałania może zostać określony w SZOOP. W indywidualnych przypadkach IZ POIiŚ może wyrazić zgodę na zwiększenie limitu dotyczącego *cross-financingu* w ramach wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu w umowie o dofinansowanie, pod warunkiem, że taka możliwość będzie przewidziana w SZOOP.
- 4) W przypadku wydatków ponoszonych w ramach *cross-financingu*, stosuje się zasady kwalifikowalności dla komplementarnego funduszu.
- 5) Koszty, jakie zostaną poniesione w ramach *cross-financingu*, uwzględnione są w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu i podlegają rozliczeniu we wnioskach o płatność beneficjenta na zasadach określonych w POIiŚ.
- 6) Szczegółowe warunki rozliczania wydatków w ramach *cross-financingu* określa umowa o dofinansowanie, przy czym umowa o dofinansowanie określa co najmniej warunki

kwalifikowania przekroczenia na etapie końcowego rozliczenia projektu limitu wydatków w ramach *cross-financingu*, o którym mowa w pkt 3.

- 7) Do oceny kwalifikowalności wydatków wynikających z zastosowania *cross-financingu* dla zadań objętych zakresem EFS stosuje się bezpośrednio wytyczne horyzontalne w zakresie kwalifikowalności wydatków. W związku z tym właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie zobowiązuje beneficjenta w tej umowie do bezpośredniego stosowania ww. wytycznych.

6.9 Dochód wygenerowany podczas realizacji projektu (do czasu jego ukończenia)

- 1) Dochody wygenerowane podczas realizacji projektu, które nie zostały wzięte pod uwagę w czasie jego zatwierdzania, wykazuje się nie później niż w momencie złożenia wniosku o płatność końcową. Dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu, z zastrzeżeniem sytuacji, o której mowa w pkt 2.
- 2) W przypadku, gdy nie wszystkie koszty w ramach projektu są kwalifikowalne, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie (z zastrzeżeniem sytuacji, gdy możliwe jest bezpośrednio przyporządkowanie) do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych wydatków projektu.
- 3) W przypadku, gdy dochód związany z projektem został osiągnięty przy współudziale kosztów ponoszonych poza projektem i możliwe jest określenie udziału kosztów realizacji projektu w osiągnięciu tego dochodu, należy pomniejszyć wydatki kwalifikowalne o ten udział.
- 4) Za dochód nie uznaje się wadium wpłacanego przez podmiot ubiegający się o realizację zamówienia na podstawie Pzp, zatrzymanego w przypadku wycofania oferty, kar umownych (w tym kar za odstąpienie od umowy i kar za opóźnienie), zatrzymanych kaucji zwrotnych⁷⁰, premii za otwarcie rachunku bankowego, gwarancji bankowych oraz ulg z tytułu terminowego odprowadzania składek do ZUS/US. Płatności otrzymane przez beneficjenta w powyższych przypadkach nie pomniejszają wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.

---

⁷⁰ Rozumianych jako sumy pieniężne złożone jako gwarancja dotrzymania zobowiązania.

- 5) Przepisów niniejszego podrozdziału, z wyłączeniem pkt 4, nie stosuje się, zgodnie z przepisem w art. 65 ust. 8 rozporządzenia ogólnego, w odniesieniu do:
- a) pomocy technicznej,
  - b) instrumentów finansowych,
  - c) pomocy zwrotnej udzielonej z zastrzeżeniem obowiązku spłaty środków w całości,
  - d) nagród,
  - e) projektów objętych zasadami pomocy publicznej,
  - f) projektów objętych kwotami ryczałtowymi lub stawkami jednostkowymi z zastrzeżeniem uwzględnienia dochodu ex ante,
  - g) projektów realizowanych w ramach wspólnego planu działania⁷¹ z zastrzeżeniem uwzględnienia dochodu ex ante,
  - h) projektów, dla których łączne koszty kwalifikowalne nie przekraczają wyrażonej w PLN równowartości 50 000 EUR, przeliczonej na PLN zgodnie z kursem wymiany EUR/PLN, stanowiącym średnią arytmetyczną kursów średnich miesięcznych Narodowego Banku Polskiego z ostatnich sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie⁷²,
  - i) projektów generujących dochód po ukończeniu, zdefiniowanych w art. 61 rozporządzenia ogólnego.

6.10 Wkład niepieniężny

- 1) Wkład niepieniężny stanowiący część lub całość wkładu własnego, wniesiony na rzecz projektu, stanowi wydatek kwalifikowalny, z zastrzeżeniem pkt 9.
- 2) Wkład niepieniężny powinien być wnoszony przez beneficjenta ze składników jego majątku lub z majątku innych podmiotów, jeżeli możliwość taka wynika z przepisów prawa oraz zostanie to ujęte w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, lub w postaci świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy.

---

⁷¹ Wspólny Plan Działania (z ang. JAP – Joint Action Plan) rozumiany jest zgodnie z art.104 rozporządzenia nr 1303/2013.

⁷² Kursy publikowane są na stronie www: http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/kursy/kursy_archiwum.html.

- 3) Wkład niepieniężny, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości)⁷³ był współfinansowany ze środków unijnych lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych, jest niekwalifikowalny (podwójne finansowanie).
- 4) Warunki kwalifikowalności wkładu niepieniężnego są następujące:
- a) wkład niepieniężny polega na wniesieniu (wykorzystaniu na rzecz projektu) nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), wartości niematerialnych i prawnych, ekspertyz lub nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
  - b) wartość wkładu niepieniężnego została należycie potwierdzona dokumentami o wartości dowodowej równoważnej fakturom lub innymi dokumentami pod warunkiem, że przewidują to zasady programu operacyjnego oraz z zastrzeżeniem spełnienia wszystkich warunków wymienionych w tym podrozdziale,
  - c) wartość przypisana wkładowi niepieniężnemu nie przekracza stawek rynkowych,
  - d) wartość i dostarczenie wkładu niepieniężnego mogą być poddane niezależnej ocenie i weryfikacji,
  - e) w przypadku wykorzystania środków trwałych na rzecz projektu, ich wartość określana jest proporcjonalnie do zakresu ich wykorzystania w projekcie, z uwzględnieniem zapisów podrozdziału 6.12
  - f) w przypadku wykorzystania nieruchomości na rzecz projektu jej wartość nie przekracza wartości rynkowej; ponadto wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147, z późn. zm.) – aktualnym⁷⁴ w momencie złożenia rozliczającego go wniosku o płatność beneficjenta,
  - g) jeżeli, ze względu na charakter projektu, wkładem niepieniężnym do projektu nie jest cała nieruchomość, a jedynie jej część (na przykład tylko sale), operat szacunkowy nie jest wymagany – w takim przypadku, za zgodą instytucji będącej stroną umowy

---

⁷³ 7 lub 10 lat od daty akceptacji wniosku o płatność po raz pierwszy rozliczającego ze środków UE dany wydatek, o ile IZ nie zdecyduje inaczej.

⁷⁴ Termin ważności sporządzonego dokumentu określa ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

o dofinansowanie, wartość wkładu może być wyceniona jako koszt amortyzacji lub wynajmu (stawkę może określać np. cennik danej instytucji),

- h) w przypadku wniesienia nieodpłatnej pracy spełnione są warunki, o których mowa w pkt 7.
- 5) Wydatki poniesione na wycenę wkładu niepieniężnego są kwalifikowalne.
  - 6) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości, dodatkowo zastosowanie ma podrozdział 7.4⁷⁵.
  - 7) W przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy, powinny zostać spełnione łącznie następujące warunki:
    - a) wolontariusz musi być świadomy charakteru swojego udziału w realizacji projektu (tzn. świadomy nieodpłatnego udziału),
    - b) należy zdefiniować rodzaj wykonywanej przez wolontariusza nieodpłatnej pracy (określić jego stanowisko w projekcie); zadania wykonywane i wykazywane przez wolontariusza muszą być zgodne z tytułem jego nieodpłatnej pracy (stanowiska),
    - c) wartość wkładu niepieniężnego w przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariusza określa się z uwzględnieniem ilości czasu poświęconego na jej wykonanie oraz średniej wysokości wynagrodzenia (wg stawki godzinowej lub dziennej) za dany rodzaj pracy obowiązującej u danego pracodawcy lub w danym regionie (wyliczonej np. w oparciu o dane GUS), lub płacy minimalnej określonej na podstawie obowiązujących przepisów, w zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie projektu,
    - d) wycena nieodpłatnej dobrowolnej pracy może uwzględniać wszystkie koszty, które zostałyby poniesione w przypadku jej odpłatnego wykonywania przez podmiot działający na zasadach rynkowych; wycena uwzględnia zatem koszt składek na ubezpieczenia społeczne oraz wszystkie pozostałe koszty wynikające z charakteru danego świadczenia; wycena wykonywanego świadczenia przez wolontariusza może być przedmiotem odrębnej kontroli i oceny.
  - 8) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego do projektu, współfinansowanie z funduszy strukturalnych lub FS oraz innych środków publicznych (krajowych) nie

---

⁷⁵ Zasady dokumentowania wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości przedstawiono w sekcji 6.4.1.

będących wkładem własnym beneficjenta, nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

Kwota dofinansowania dla projektu				
z funduszy oraz innych środków publicznych (krajowych)	$\leq$	rzeczywiste całkowite wydatki kwalifikowalne	$-$	wkład niepieniężny

- 9) W przypadku instrumentów finansowych wkład niepieniężny nie stanowi wydatku kwalifikowalnego, z wyjątkiem wkładu w postaci gruntów lub nieruchomości w ramach inwestycji wspierających rozwój obszarów miejskich lub rewitalizację obszarów miejskich, bądź podobnych inwestycji w infrastrukturę mających na celu zróżnicowanie działalności nierolniczej na obszarach wiejskich, jeżeli dane grunty lub nieruchomości stanowią część inwestycji. Dodatkowo w takim przypadku zastosowanie ma podrozdział 7.4.

6.10.1 Szczegółowe warunki w zakresie wkładu niepieniężnego obowiązujące przy realizacji projektów POLiŚ

1) Nieruchomości

- a) Jako wkład niepieniężny może być wniesiona jedynie własność lub prawo użytkowania wieczystego nieruchomości (lub część takiej nieruchomości).
- b) W przypadku, gdy nieruchomość niezależnie od realizowanego projektu jest wykorzystywana w określonym celu (a więc realizacja projektu nie powoduje zmiany jej przeznaczenia) nie jest możliwe wniesienie tej nieruchomości jako wkładu niepieniężnego do projektu⁷⁶. To czy nieruchomość może być wniesiona jako wkład niepieniężny do projektu jest uwarunkowane wynikiem analizy w kontekście zmiany przeznaczenia tej nieruchomości – tj. w kontekście ponoszenia przez beneficjenta kosztu alternatywnego. Przykładowo, możliwe jest wniesienie do projektu wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości, w przypadku, gdy przeznaczenie nieruchomości ulega zmianie wskutek realizacji projektu, tj. gdy projekt nie byłby realizowany nieruchomość ta byłaby lub mogłaby być wykorzystywana na inny cel.

---

⁷⁶ Nieruchomość nie jest wykorzystywana w określonym celu, dopóki nie posiada fizycznych cech pozwalających na jego realizację, np. może być wniesiona wkładem niepieniężnym do projektu nieruchomość przeznaczona pod budowę drogi publicznej, dla której wydano co prawda decyzję lokalizacyjną, ale nieruchomość stanowiła dotychczas np. grunty leśne, rolne.

2) Urządzenia (wyposażenie, sprzęt)

W przypadku, gdy wyposażenie niezależnie od realizowanego projektu jest wykorzystywane w określonym celu (a więc realizacja projektu nie powoduje zmiany jego przeznaczenia), nie jest możliwe wniesienie tego wyposażenia jako wkładu niepieniężnego do projektu. To czy wyposażenie może być wniesione jako wkład niepieniężny do projektu jest uwarunkowane wynikiem analizy w kontekście zmiany przeznaczenia tego wyposażenia - w kontekście ponoszenia przez beneficjenta kosztu alternatywnego. Przykładowo, możliwe jest wniesienie do projektu wkładu niepieniężnego w postaci wyposażenia, w przypadku, gdy przeznaczenie wyposażenia ulega zmianie wskutek realizacji projektu, tj. gdy projekt nie byłby realizowany wyposażenie to byłoby lub mogłoby być wykorzystywane na inny cel.

3) Ekspertyzy

Pod pojęciem ekspertyz, o których mowa w sekcji 6.10 pkt 3 lit. a, można również rozumieć dokumentację związaną z przygotowaniem projektu (z wyjątkiem wypełnionego formularza wniosku o dofinansowanie projektu).

- 4) Deklarowanie jako wkładu niepieniężnego, wydatków poniesionych przez beneficjenta w okresie kwalifikowania wydatków nie może służyć omijaniu warunków kwalifikowania wydatków takich jak zgodność z prawem. Jeżeli beneficjent poniósł wydatek w okresie kwalifikowania wydatków należy dążyć do tego, aby w takiej sytuacji nie deklarować jako kwalifikowalny wkładu niepieniężnego, ale wydatek poniesiony przez beneficjenta. Wkład niepieniężny powinien dotyczyć zasadniczo sytuacji, w której beneficjent poniósł wydatek na nabycie nieruchomości bądź sprzętu przed rozpoczęciem okresu kwalifikowania wydatków dla POliŚ lub sytuacji, w której beneficjent nabył prawo do sprzętu w innej drodze niż poprzez zakup (np. wniesienie aportem itp.) a zatem nie może zadeklarować go jako wydatek kwalifikowalny.
- 5) Ogólnym warunkiem niezbędnym uznania wkładu niepieniężnego za wydatek kwalifikowalny jest bezpośrednio wskazanie informacji dotyczących poszczególnych pozycji wkładu niepieniężnego we wniosku o dofinansowanie oraz umowie o dofinansowanie.
- 6) Szczegółowe warunki związane z dokumentowaniem wkładu niepieniężnego zostały opisane w sekcji 6.4.1.
- 7) Szczegółowe warunki dotyczące wkładu niepieniężnego w kontekście zakazu podwójnego finansowania zostały zawarte w podrozdziale 6.7.

6.11 Opłaty finansowe, doradztwo i inne usługi związane z realizacją projektu

- 1) Niżej wymienione kategorie wydatków kwalifikują się do współfinansowania z funduszy strukturalnych oraz FS, o ile spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności wydatków określone w *Wytycznych*:
  - a) następujące opłaty finansowe:
    - i) wydatki związane z otwarciem oraz prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym beneficjenta lub odrębnego rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi projektu, o ile prowadzenie takiego rachunku jest wymagane przez IZ POIiŚ,
    - ii) opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych) z wyjątkiem prowizji pobieranych w ramach wymiany walut, o których mowa w podrozdziale 6.3 pkt 1 lit. a *Wytycznych*,
  - b) wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie, o ile ich poniesienie wymagane jest przez prawo krajowe lub unijne lub przez IZ POIiŚ,
  - c) wydatki poniesione na doradztwo związane z obsługą projektu:
    - i) prawne, z wyjątkiem wydatków związanych z przygotowaniem i obsługą spraw sądowych, z zastrzeżeniem podrozdziału 6.3 pkt 1 lit. h *Wytycznych*,
    - ii) finansowe,
    - iii) techniczne,
  - d) wydatki poniesione na usługi w zakresie audytu i księgowości, o ile ich poniesienie jest wymagane przez IZ POIiŚ,
  - e) opłaty notarialne,
  - f) opłaty administracyjne związane z uzyskiwaniem wszelkiego rodzaju pozwoleń czy zgód niezbędnych do realizacji projektu, o ile faktycznie zostały poniesione przez beneficjenta (np. przyłączenia do sieci energetycznej),
  - g) koszty ubezpieczeń lub gwarancji bankowych, o ile są wymagane przez przepisy prawa, bądź przez instytucje realizujące zadania w ramach POIiŚ (IZ, IP, IW), w tym koszty ubezpieczeń lub gwarancji bankowych poniesione zgodnie z postanowieniami Ogólnych warunków kontraktowych FIDIC, zawartymi w „Warunkach Kontraktu na urządzenia i budowę z projektowaniem” (wydanie FIDIC

1999) lub w „Warunkach Kontraktu na budowę” (wydanie FIDIC 1999), lub analogiczne w przypadku kontraktów realizowanych w oparciu o inne warunki kontraktowe niż FIDIC,

- h) wydatki na ewaluację, o ile ich poniesienie jest wymagane przez właściwą instytucję będącą stroną umowy, za zgodą IZ POLiŚ,
  - i) wydatki poniesione z tytułu korzystania z infrastruktury udostępnionej w technologii chmury obliczeniowej.
- 2) Wydatki poniesione na ubezpieczenia nieobowiązkowe mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że tak stanowi regulamin konkursu lub dokumentacja dotycząca projektów zgłaszanych w trybie pozakonkursowym albo ubezpieczenia te są zalecane przez IZ/IP⁷⁷. W szczególności należy wskazać, że wydatki ponoszone na ubezpieczenia od błędów projektowych są niekwalifikowalne.
- 3) Wydatki poniesione na ubezpieczenia mogą być kwalifikowalne jedynie w okresie realizacji projektu, tj. z wyłączeniem wydatków w fazie eksploatacyjnej (stanowiących koszty operacyjne projektu)⁷⁸.
- 4) W sytuacji uzyskania odszkodowania, środki powinny być w pierwszej kolejności przeznaczone na odtworzenie zniszczonej infrastruktury. W innym wypadku wszelkie korzyści finansowe uzyskane przez beneficjenta, w tym z tytułu wypłat ubezpieczenia związanego z projektem, muszą być zwrócone proporcjonalnie do wysokości udziału dofinansowania UE w wydatkach kwalifikowalnych projektu.

6.11.1 Opłaty za usunięcie drzew i krzewów oraz opłaty za zajęcie pasa drogowego

1) Opłaty za usunięcie drzew lub krzewów

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody „Usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości może nastąpić, z zastrzeżeniem ust. 2, po uzyskaniu zezwolenia wydanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta na wniosek posiadacza nieruchomości. Jeżeli posiadacz nieruchomości nie jest jej właścicielem – do wniosku dołącza się zgodę jej właściciela.”

---

⁷⁷ Zaleca się m.in. stosowanie ubezpieczeń w przypadku projektów realizowanych na terenach zagrożonych powodzią, co do których występuje uzasadniona obawa, że mogą zostać dotknięte skutkami powodzi.

⁷⁸ Nie dotyczy wydatków poniesionych na podstawie Wytycznych PT, o których mowa w rozdziale 4 pkt 2.

Ponadto, zgodnie z art. 84 ust. 1 i 2 ww. ustawy „Posiadacz nieruchomości ponosi opłaty za usunięcie drzew lub krzewów. Opłaty nalicza i pobiera organ właściwy do wydania zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów.”

2) Opłaty za zajęcie pasa drogowego

Zgodnie z art. 40 ust. 3 ustawy o drogach publicznych „Za zajęcie pasa drogowego pobiera się opłatę”. Z kolei ust. 11 ww. artykułu stanowi, iż „Opłatę, o której mowa w ust. 3, nalicza i pobiera, w drodze decyzji administracyjnej, właściwy zarządca drogi przy udzielaniu zezwolenia na zajęcie pasa drogowego”. Zgodnie z art. 2a ustawy drogi krajowe stanowią własność Skarbu Państwa, natomiast drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność właściwego samorządu województwa, powiatu lub gminy.

3) Mając na uwadze powyższe regulacje, identyfikuje się 3 warianty weryfikacji kwalifikowalności ww. wydatku:

- a) Gmina, na rzecz której będą wnoszone opłaty w związku z realizacją projektu w ramach POIiŚ jest jednocześnie beneficjentem w ramach tegoż projektu. W tym wypadku opłata nie została rzeczywiście i ostatecznie poniesiona przez beneficjenta. W związku z powyższym wydatek ten nie może być uznany za wydatek kwalifikowalny.
- b) Beneficjent ponosi opłaty na rzecz innego podmiotu (gminy). W takim przypadku można uznać, iż wydatki te zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta i w konsekwencji mogą zostać zaliczone do wydatków kwalifikowalnych; dotyczy to również sytuacji, w której spółka komunalna ponosi wydatki na rzecz gminy, do której należy spółka komunalna, jeżeli spółka jest beneficjentem projektu, a gmina nie jest zaangażowana finansowo w realizację projektu.
- c) Beneficjent ponosi opłaty na rzecz innego podmiotu (np. gminy), który został wskazany w umowie o dofinansowanie jako podmiot uprawniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych (lub podmiot uprawniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych ponosi opłaty na rzecz beneficjenta). W takim przypadku, przedmiotowy wydatek nie będzie mógł być uznany za kwalifikowalny.

6.11.2 Opłaty za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej lub gazowej

Wydatki poniesione przez beneficjentów na opłaty za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej lub gazowej mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli są niezbędne

dla realizacji projektu oraz jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta (wymogi te należy interpretować podobnie jak w sekcji 6.11.1).

Jednocześnie beneficjenci, którzy będą ponosili ww. wydatki zaliczając je do wydatków kwalifikowalnych powinni przechowywać dokumenty przedstawiające sposób obliczenia ww. opłaty przez odpowiednio: przedsiębiorstwo energetyczne lub gazownicze, w celu udostępnienia wszystkim podmiotom, które są uprawnione do kontroli realizacji projektów współfinansowanych w ramach POIiŚ.

W przypadku, gdy przedsiębiorstwo energetyczne lub gazownicze nie załączy odpowiedniej kalkulacji do umowy o przyłączenie do sieci, beneficjent powinien wystąpić do przedsiębiorstwa o jej udostępnienie.

6.12 Techniki finansowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Koszty pozyskania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile we wniosku o dofinansowanie zostanie uzasadniona konieczność pozyskania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu z zastosowaniem najbardziej efektywnej dla danego przypadku metody (zakup, amortyzacja, leasing itp.), uwzględniając przedmiot i cel danego projektu; wymóg uzasadnienia pozyskania dotyczy wyłącznie środków trwałych i wartości niematerialnych o wartości początkowej równej lub wyższej niż 3 500 PLN⁷⁹ netto.
- 2) Uzasadnienie konieczności pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu, o którym mowa w pkt 1, uwzględnia w szczególności:
  - a) okres realizacji projektu,
  - b) tożsame lub zbliżone do planowanych do pozyskania w ramach projektu środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne będące w posiadaniu beneficjenta, w tym środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne nabyte w ramach projektów współfinansowanych ze środków publicznych,

---

⁷⁹ Uzasadnienie nie musi być sporządzane indywidualnie do każdego środka trwałego oraz wartości niematerialnej i prawnej, ale może dotyczyć również grupy środków trwałych czy wartości niematerialnych i prawnych o tym samym przeznaczeniu.

- c) wybór metody pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu.
- 3) Koszty pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych są wskazane w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.
- 4) Wydatki związane z zakupem środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych kwalifikują się do współfinansowania pod warunkiem, że wartości te będą ujęte w ewidencji⁸⁰ środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.
- 5) W przypadku, gdy beneficjent, za zgodą właściwej IP lub IW, w ramach projektu samodzielnie wykonuje całość lub część prac związanych z wytworzeniem lub przetworzeniem posiadanych środków trwałych, związane z tymi pracami wydatki powinny być rozliczane na warunkach określonych w podrozdziale 7.6 pkt 3-5 *Wytycznych*.

6.12.1 Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Środki trwałe, ze względu na sposób ich wykorzystania w ramach i na rzecz projektu, dzielą się na:
- a) środki trwałe bezpośrednio powiązane z przedmiotem projektu (np. wyposażenie pracowni komputerowych w szkole),
  - b) środki trwałe wykorzystywane w celu wspomagania procesu wdrażania projektu (np. rzutnik na szkolenia).
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem ich bezpośredniego wskazania we wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem dla konieczności ich zakupu, przy czym w ramach projektów finansowanych z FS i EFRR – wymóg uzasadniania konieczności zakupu nie dotyczy wyposażenia na stałe zainstalowanego, wpisanego do rejestru środków trwałych i traktowanego jako wydatki inwestycyjne, zgodnie z ustawą o rachunkowości.
- 3) Wydatki poniesione na zakup środków trwałych, o których mowa w pkt 1 lit. a, a także koszty ich dostawy, montażu i uruchomienia, mogą być kwalifikowalne w całości lub

---

⁸⁰ Poprzez to pojęcie na potrzeby *Wytycznych* rozumie się wyodrębnioną dla projektu ewidencję, której zasady zostały opisane w Polityce Rachunkowości lub dokumencie równoważnym regulującym zasady rachunkowości obowiązujące beneficjenta, prowadzoną w oparciu o ustawę o rachunkowości (księgi rachunkowe), krajowe przepisy podatkowe (księgi podatkowe), a w przypadku beneficjentów nie podlegających reżimowi tych ustaw – w oparciu o wytyczne IZ PO.

części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem beneficjenta opartym o faktyczne wykorzystanie środka trwałego na potrzeby projektu.

- 4) Wydatki poniesione na zakup środków trwałych, o których mowa w pkt 1 lit. b, mogą być kwalifikowalne wyłącznie w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym za okres, w którym były one wykorzystywane na rzecz projektu. W takim przypadku rozlicza się wydatki do wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym i stosuje warunki i procedury określone w sekcji 6.12.2. W takim przypadku wartość środków trwałych nie wchodzi do limitu środków trwałych i *cross-financingu*.
- 5) Jeżeli środki trwałe, o których mowa w pkt 1 lit. b, wykorzystywane są także do innych zadań niż założone w projekcie, wydatki na ich zakup kwalifikują się do współfinansowania w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym dokonany w okresie realizacji projektu, proporcjonalnie do ich wykorzystania w celu realizacji projektu. W takim przypadku rozlicza się odpisy amortyzacyjne i stosuje sekcję 6.12.2.
- 6) W przypadku projektów realizowanych w ramach działania 2.4 POIiŚ, wydatki na nagrody rzeczowe w konkursach realizowanych w ramach projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:
  - a) zostaną opisane we wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem,
  - b) zostaną zaakceptowane przez instytucję oceniającą wniosek o dofinansowanie i wskazane w umowie o dofinansowanie.
- 7) Gdy przenośnym środkiem trwałym jest pojazd lub maszyna, który/a jest elementem procesu technologicznego, to w przypadku wydatków poniesionych na paliwo, ubezpieczenie, koszty napraw i przeglądów mogą wystąpić następujące sytuacje:
  - a) Pojazd/maszyna jest wykorzystywany/a tylko w okresie po zakończeniu realizacji projektu – w takim przypadku koszty przeglądów, ubezpieczeń, paliwa itp., stanowiące wydatki operacyjne projektu, nie będą kwalifikowalne zgodnie z podrozdziałem 7.5 Wytucznych,
  - b) Pojazd/maszyna jest wykorzystywany/a zarówno w okresie realizacji projektu jak i po zakończeniu tego okresu. W takim przypadku:
    - i) wydatki poniesione w okresie realizacji projektu:
      - na obowiązkowe ubezpieczenie pojazdu/maszyny (OC) mogą być uznane za kwalifikowalne zgodnie z podrozdziałem 6.11.pkt 1 lit. g *Wytucznych*,

- na paliwo, naprawy i przeglądy mogą być uznane za kwalifikowalne, o ile są zasadne ze względu na charakter projektu oraz pod warunkiem, że zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie oraz zatwierdzone w umowie o dofinansowanie.
  - ii) ww. wydatki poniesione po zakończeniu realizacji projektu nie będą kwalifikowalne.
- 8) Wydatki związane z zakupem środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych kwalifikują się do współfinansowania pod warunkiem, że wartości te będą ujęte w ewidencji księgowej⁸¹.
- 9) Wydatki poniesione na zakup używanych środków trwałych są kwalifikowalne, jeśli spełnione są wszystkie wymienione poniżej warunki:
  - a) sprzedający środek trwały wystawił deklarację określającą jego pochodzenie,
  - b) sprzedający środek trwały potwierdził w deklaracji, że dany środek nie był w okresie poprzednich 7 lat (10 lat w przypadku nieruchomości) współfinansowany z pomocy UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych,
  - c) cena zakupu używanego środka trwałego nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu.
- 10) Zapewnienie zaplecza Inżyniera nadzoru
  - a) W przypadku, gdy w ramach projektu zawierany jest kontrakt na nadzór nad robotami budowlanymi (tzw. kontrakt na Inżyniera nadzoru), wydatki związane z zapewnieniem zaplecza Inżyniera nadzoru powinny być zamieszczone w kontraktach na nadzór a nie w kontraktach na roboty. Inżynier nadzoru powinien samodzielnie zapewniać sprzęt i wyposażenie, konieczne do realizacji jego zadań wynikających z kontraktu. Wszystkie wydatki związane z zapewnieniem lub utrzymaniem ww. wyposażenia lub sprzętu powinny zostać ujęte w wynagrodzeniu Inżyniera nadzoru. Oznacza to m.in., iż kontrakt na nadzór nie powinien przewidywać, iż zamawiający zapłaci wykonawcy (tj. Inżynierowi) za zakup sprzętu i wyposażenia (np. samochody, komputery, telefony komórkowe, itp.).

---

⁸¹ Poprzez to pojęcie na potrzeby *Wytycznych* rozumie się wyodrębnioną dla projektu ewidencję, której zasady zostały opisane w Polityce Rachunkowości lub dokumencie równoważnym regulującym zasady rachunkowości obowiązujące Beneficjenta, prowadzoną w oparciu o ustawę o rachunkowości (księgi rachunkowe), krajowe przepisy podatkowe (księgi podatkowe), a w przypadku beneficjentów nie podlegających reżimowi tych ustaw - w oparciu o *Wytyczne* lub zalecenia IZ POIiŚ.

- b) Wydatki poniesione przez beneficjenta (zamawiającego) na nabycie sprzętu i wyposażenia dla Inżyniera nadzoru stanowią wydatki niekwalifikowalne.
  - c) Wydatki związane z zapewnieniem przez wykonawcę kontraktu na roboty budowlane budynku oraz parkingu dla Inżyniera nadzoru na terenie placu budowy lub zaplecza budowy mogą być uznane za kwalifikowalne, o ile zostaną zachowane pozostałe wymogi obowiązujące w ramach POIiŚ. Wydatki na zapewnienie budynku dla Inżyniera nadzoru nie mogą uwzględniać wydatków na meble, wyposażenie kuchenne, komputery, telefony komórkowe, samochody oraz innego typu wyposażenia i sprzętu dla Inżyniera nadzoru.
- 11) Wydatki poniesione na zapewnienie zaplecza zamawiającego (beneficjenta) w kontraktach na roboty budowlane lub na pełnienie nadzoru inwestorskiego (umowa na pełnienie usługi dot. Inżyniera Kontraktu) stanowią wydatki niekwalifikowalne.

6.12.2 Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

- 1) Koszty amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, kwalifikują się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) odpisy amortyzacyjne dotyczą środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrażania,
  - b) kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu,
  - c) odpisy amortyzacyjne zostały dokonane zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego,
  - d) wydatki poniesione na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nie zostały zgłoszone jako wydatki kwalifikowalne projektu, ani też ich zakup nie był współfinansowany ze środków unijnych (dotyczy to sytuacji, w której beneficjent kupuje aktywa na potrzeby projektu, ale nie może zrefundować kosztów zakupu),
  - e) odpisy amortyzacyjne dotyczą środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które zostały zakupione w sposób racjonalny i efektywny, tj. ich ceny nie są zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych,
  - f) w przypadku, gdy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest

tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów w celu realizacji projektu.

- 2) W przypadku, o którym mowa w pkt 1 lit. f, wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych po zakończeniu realizacji projektu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym.

6.12.3 Leasing i inne techniki finansowania nie powodujące przeniesienia prawa własności lub natychmiastowego przeniesienia prawa własności

- 1) Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z zastosowaniem technik finansowania, które nie powodują natychmiastowego przeniesienia prawa własności do danego dobra na beneficjenta (podmiot użytkujący), w tym w szczególności wydatki poniesione w związku z zastosowaniem leasingu oraz IRU.
- 2) W zakresie projektów współfinansowanych z pomocy technicznej nie ma możliwości kwalifikowania wydatków poniesionych w związku z zastosowaniem IRU.
- 3) Do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione w związku z następującymi formami leasingu:
  - a) leasing finansowy – istotą leasingu finansowego, zgodnie z KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, jest taka umowa leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu korzystania z przedmiotu leasingu przeniesione są na leasingobiorcę (beneficjenta współfinansowanego projektu). Umowa ta często zawiera opcję nabycia przedmiotu leasingu lub przewiduje minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania aktywów, będących przedmiotem leasingu,
  - b) leasing operacyjny – istotą leasingu operacyjnego, zgodnie z KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, jest taka umowa leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu nie są zasadniczo w całości przeniesione na leasingobiorcę (beneficjenta), a okres użytkowania przedmiotu leasingu może być krótszy niż okres jego gospodarczej używalności (okres amortyzacji),
  - c) leasing zwrotny – istotą leasingu zwrotnego, zgodnie z KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, jest powiązanie umowy leasingu z poprzedzającą ją umową sprzedaży. W przypadku zawarcia transakcji leasingu zwrotnego, beneficjent sprzedaje posiadane dobro firmie leasingowej i równocześnie uzyskuje prawo do jego dalszego użytkowania na warunkach ustalonych w umowie leasingu. Dzięki

takiej operacji beneficjent, pomimo sprzedaży danego dobra leasingodawcy, nadal z niego korzysta, płacąc raty leasingowe związane z jego użytkowaniem.

- 4) W przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest:
  - a) w przypadku leasingu finansowego, alternatywnie:
    - i) kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta, związanej ze spłatą kapitału przedmiotu umowy leasingu, o ile we wniosku o dofinansowanie beneficjent jest wskazany jako podmiot ponoszący wydatki, albo
    - ii) kwota przypadająca na fakturę nabycia przedmiotu leasingu, wystawiona na rzecz leasingodawcy, o ile we wniosku o dofinansowanie leasingodawca jest wskazany przez beneficjenta jako podmiot upoważniony do poniesienia wydatku na zakup leasingowanego dobra. W tym przypadku zastosowanie mają postanowienia wytycznych, o których mowa w pkt 9 i 10,
  - b) w przypadku leasingu operacyjnego – kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta, związanej ze spłatą kapitału przedmiotu umowy leasingu,
  - c) w przypadku leasingu zwrotnego – w zależności od ostatecznej formy jaką przybierze leasing zwrotny, wydatki, o których mowa w lit. a-b.
- 5) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej, z wyjątkiem rozwiązania, o którym mowa pkt 9.
- 6) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może być wyższa, niż:
  - a) kwota, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego dobra – w przypadku dóbr zakupionych nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu,
  - b) rynkowa wartość dobra będącego przedmiotem leasingu określona w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię przedstawioną przez beneficjenta – w przypadku dóbr zakupionych wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez

beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu. Wycena może zostać zastąpiona udokumentowaniem wyboru przedmiotu leasingu w procedurze przetargowej zapewniającej zachowanie uczciwej konkurencji. Decyzję dotyczącą innych dopuszczalnych sposobów wyceny dobra będącego przedmiotem leasingu podejmuje właściwa IP.

- 7) Środki w ramach pomocy unijnej na realizację umów leasingu są wypłacane leasingobiorcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu, z zastrzeżeniem pkt 9.
- 8) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania są, z wyjątkiem rozwiązania, o którym mowa pkt 9, wyłącznie raty leasingowe, których termin płatności przypada na okres ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonych w umowie o dofinansowanie oraz faktycznie zapłacone w tym okresie.
- 9) W przypadku leasingu finansowego, do współfinansowania może kwalifikować się również wydatek poniesiony przez leasingodawcę na zakup dobra leasingowanego beneficjentowi w związku z realizacją projektu. Warunkiem umożliwiającym zakwalifikowanie tego wydatku jest wskazanie we wniosku o dofinansowanie rozwiązania, o którym mowa w pkt 4 lit. a tiret ii, co stanowi jednocześnie upoważnienie dla firmy leasingowej do poniesienia wydatku na rzecz beneficjenta. W takim przypadku wydatki poniesione przez beneficjenta na opłacenie rat związanych z leasingiem tego dobra stanowią wydatki niekwalifikowalne.
- 10) W sytuacji, o której mowa w pkt 9, dowodem poniesienia wydatku jest faktura zakupu wystawiona na leasingodawcę lub równoważny dokument księgowy wraz z dokumentem potwierdzającym dokonanie płatności.
- 11) Część kapitałowa raty leasingowej, płacona przez leasingobiorcę w ramach leasingu zwrotnego, jest wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania. Należy jednak pamiętać, że współfinansowanie UE nie może posłużyć do ponownego nabycia danego dobra, jeśli jego zakup był wcześniej współfinansowany ze środków UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych.

6.12.3.1 Umowa IRU

- 1) W przypadku umowy IRU wydatek kwalifikowany stanowi wyłącznie płatność zasadnicza poniesiona w okresie kwalifikowalności wydatków w projekcie.

- 2) Koszt utrzymania infrastruktury użytkowanej w drodze IRU w trakcie oraz po zakończeniu projektu ponoszony jest przez beneficjenta.
- 3) Warunkiem umożliwiającym zastosowanie przedmiotowej techniki finansowania jest udowodnienie, iż jest ona najbardziej uzasadniona ekonomicznie (najkorzystniejsza z punktu widzenia celów projektu).
- 4) W zależności od szczegółowych postanowień, umowę IRU można również kształtować jako specyficzną umowę leasingu operacyjnego lub umowę leasingu finansowego⁸².

6.12.3.2 Inne techniki finansowania

Wydatki poniesione w związku z zastosowaniem innych technik finansowania kwalifikują się do współfinansowania z funduszy strukturalnych i FS, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- a) wydatki związane z zastosowaniem technik finansowania zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu oraz zostaną odpowiednio udokumentowane w toku realizacji projektu,
- b) zastosowanie tych technik finansowania jest najbardziej efektywną metodą pozyskania danego dobra.

6.13 Podatek od towarów i usług (VAT) oraz inne podatki i opłaty

6.13.1 Warunki kwalifikowalności podatku od towarów i usług w podziale na osie priorytetowe POliŚ

- 1) Podatek od towarów i usług może być uznany za wydatek kwalifikowalny w projektach realizowanych w ramach następujących osi priorytetowych POliŚ:
  - a) Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki – wyłącznie w ramach poddziałania 1.3.1 w projektach realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, administrację rządową oraz nadzorowane lub podległe jej organy i jednostki organizacyjne, a także w ramach poddziałania 1.3.3.

---

⁸² Szersze wyjaśnienia oraz skutki zastosowania konstrukcji takich umów znajdują się w opinii prawnej *Wyjaśnienie statusu kwalifikowalności opłat za dzierżawę, w tym IRU, w Programie Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej oraz 16 regionalnych programach operacyjnych, wyjaśniające jednocześnie czym jest IRU*, przygotowanej na zlecenie Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, dostępne na stronie www.polskaszerokopasmowa.pl.

b) Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu – wyłącznie w odniesieniu do następujących działań:

i) 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska,

ii) 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna,

pod warunkiem, że beneficjent ani żaden inny podmiot zaangażowany w realizację projektu (w szczególności partner lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych) nie prowadzi działalności opodatkowanej VAT w obszarze, którego dotyczy projekt, a ponadto w ramach projektu nie jest wytwarzana infrastruktura, którą beneficjent, lub inny podmiot, mógłby wykorzystywać w ramach działalności objętej VAT,

iii) 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego,

pod warunkiem, że beneficjent ani żaden inny podmiot zaangażowany w realizację projektu (w szczególności partner lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych) nie prowadzi działalności opodatkowanej VAT w obszarze, którego dotyczy projekt.

c) Oś priorytetowa III Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego,

d) Oś priorytetowa IV Infrastruktura drogowa dla miast,

e) Oś priorytetowa V Rozwój transportu kolejowego w Polsce – wyłącznie w odniesieniu do działania 5.2 Rozwój transportu kolejowego poza TEN-T, w projektach realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, administrację rządową oraz nadzorowane lub podległe jej organy i jednostki organizacyjne.

f) Oś priorytetowa VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury – wyłącznie w odniesieniu do projektów realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz szkoły artystyczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego i jednostki samorządu terytorialnego działające na rzecz szkół artystycznych, pod warunkiem, że beneficjent ani żaden inny podmiot zaangażowany w realizację projektu (w szczególności partner lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych) nie prowadzi działalności opodatkowanej VAT w obszarze, którego dotyczy projekt.

g) Oś priorytetowa IX Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,

- 2) Podatek od towarów i usług **nie może** być uznany za wydatek kwalifikowalny w projektach realizowanych w ramach następującej osi priorytetowych POIiŚ:
  - a) Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki w zakresie nieuwzględnionym w pkt 1,
  - b) Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu – w zakresie nieuwzględnionym w pkt 1,
  - c) Oś priorytetowa V Rozwój transportu kolejowego w Polsce – w zakresie nieuwzględnionym w pkt 1,
  - d) Oś priorytetowa VI Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach,
  - e) Oś priorytetowa VII Poprawa bezpieczeństwa energetycznego,
  - f) Oś priorytetowa VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury – w zakresie nieuwzględnionym w pkt 1.
- 3) Warunki kwalifikowalności podatku od towarów i usług określone w dalszej części *Wytycznych*, w szczególności w sekcji 6.13.2, mają zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim podatek od towarów i usług może być uznany za wydatek kwalifikowalny w projektach realizowanych w ramach osi priorytetowych określonych w pkt 1 niniejszej sekcji.

6.13.2 Szczegółowe warunki kwalifikowalności podatku od towarów i usług oraz innych podatków i opłat w ramach POIiŚ

- 1) Podatki i inne opłaty, w szczególności podatek VAT, mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne tylko wtedy, gdy beneficjent nie ma prawnej możliwości ich odzyskania, z zastrzeżeniem pkt 6.
- 2) Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się zgodnie z przepisami ustawy o VAT, oraz rozporządzeń do tej ustawy⁸³.
- 3) Warunek określony w pkt 1 oznacza, iż zapłacony VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wyłącznie wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych

---

⁸³ Zaliczenie VAT do kosztów uzyskania przychodu celem obniżenia podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym nie jest odliczeniem ani uzyskaniem zwrotu podatku od towarów i usług, a więc nie jest odzyskiwaniem podatku od towarów i usług w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

- 4) Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o VAT, podatnikami są podmioty wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel i rezultat tej działalności. Za podatników nie uznaje się organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań, nałożonych odrębnymi przepisami prawa, z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy o VAT). W związku z tym, prawo do obniżenia VAT należnego o VAT naliczony będzie przysługiwało podmiotom dokonującym zakupów towarów i usług finansowanych ze środków pochodzących z FS lub funduszy strukturalnych, na podstawie prawidłowo wystawionych faktur VAT przez podatników posiadających status podatnika czynnego w rozumieniu art. 96 ustawy o VAT.
- 5) Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o VAT, podatnikom VAT przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w zakresie, w jakim nabywane towary lub usługi wykorzystywane są do wykonywania czynności opodatkowanych. Przepis zawarty w art. 88 ustawy o VAT zawiera katalog przypadków, kiedy podatnikowi VAT nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego. W tych przypadkach podatku nie można odliczyć nawet wówczas, gdy dany zakup jest bezpośrednio związany z czynnościami podlegającymi opodatkowaniu, tym samym VAT może stanowić wówczas wydatek kwalifikowalny. W związku z powyższym, przepisy ustawy o VAT stanowią, iż prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje beneficjentowi jedynie w przypadku, kiedy spełnione zostaną jednocześnie następujące dwa warunki: beneficjent jest podatnikiem VAT oraz zakupione przez beneficjenta towary i usługi wykorzystywane są przez beneficjenta do wykonywania czynności opodatkowanych⁸⁴. Tym samym, jeśli nie jest spełniony jeden z wymienionych warunków, wówczas VAT

---

⁸⁴ Prawo do odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego przysługuje wyłącznie wówczas, gdy zakupione przez beneficjenta towary i usługi będą służyły czynnościom opodatkowanym. Prawo do odliczenia nie przysługuje w zakresie, w jakim zakupy związane są z czynnościami zwolnionymi z VAT lub z czynnościami nie podlegającymi opodatkowaniu. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika, że związek zakupów z czynnościami opodatkowanymi powinien mieć, zasadniczo, charakter bezpośredni. Tym samym, beneficjent realizujący projekt dofinansowany ze środków PO będzie mógł odliczyć VAT wówczas, gdy zakupy towarów i usług w ramach realizowanego projektu związane są bezpośrednio z wykonywanymi przez beneficjenta czynnościami opodatkowanymi.

zawarty w dokonywanych przez beneficjenta zakupach będzie stanowił wydatek kwalifikowalny w rozumieniu *Wytycznych*.

- 6) Podatek VAT w stosunku do wydatków, dla których beneficjent odlicza ten podatek częściowo wg proporcji ustalonej zgodnie właściwymi przepisami ustawy o VAT⁸⁵, jest kwalifikowalny w części, która nie może zostać odzyskana z budżetu krajowego, chyba że IZ PO ograniczy możliwość jego kwalifikowania w wytycznych programowych w ramach danego PO.
- 7) Dopuszcza się sytuację, w której VAT będzie kwalifikowalny jedynie dla części projektu. W takiej sytuacji beneficjent jest zobowiązany zapewnić przejrzysty system rozliczania projektu, tak aby nie było wątpliwości w jakiej części oraz w jakim zakresie VAT może być uznany za kwalifikowalny.
- 8) Biorąc pod uwagę, iż prawo do obniżenia VAT należnego o VAT naliczony może powstać zarówno w okresie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu, właściwa instytucja będąca stroną umowy zapewnia, aby beneficjenci, którzy zaliczą VAT do wydatków kwalifikowalnych, zobowiązali się dołączyć do wniosku o dofinansowanie „Oświadczenie o kwalifikowalności VAT”, którego wzór opracowuje IZ POIiŚ. Oświadczenie składa się z dwóch integralnych części. W ramach pierwszej części beneficjent oświadcza, iż w chwili składania wniosku o dofinansowanie nie może odzyskać w żaden sposób poniesionego kosztu VAT, którego wysokość została określona w odpowiednim punkcie wniosku o dofinansowanie (fakt ten decyduje o kwalifikowalności VAT). Natomiast w części drugiej beneficjent zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej ze środków unijnych części VAT, jeżeli zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku przez beneficjenta. „Oświadczenie o kwalifikowalności VAT” podpisane przez beneficjenta powinno stanowić załącznik do zawieranej z beneficjentem umowy o dofinansowanie.
- 9) Właściwa instytucja będąca stroną umowy zapewnia, aby podpisanie umowy o dofinansowanie z beneficjentem, który zaliczył VAT do wydatków kwalifikowalnych, było uwarunkowane podpisaniem ww. oświadczenia.
- 10) W przypadku instrumentów finansowych zastosowanie ma sekcja 6.19.1 pkt 6.

---

⁸⁵ Zgodnie z brzmieniem ustawy o VAT aktualnym na dzień wejścia w życie *Wytycznych*, są to: art. 86 ust. 2a oraz art. 90 ust. 2.

6.14 Kwalifikowalność działań informacyjno-promocyjnych

- 1) Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi mogą stanowić wydatki kwalifikowalne w ramach realizowanych projektów.
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, ponoszone są zgodnie z warunkami i procedurami określonymi w *Wytycznych* oraz w *Wytycznych w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020*.
- 3) Wymogi dotyczące prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych przez beneficjentów POIiŚ zostały określone bezpośrednio w art. 115-117 i załączniku XII punkt 2.2 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 3-5 i załączniku II rozporządzenia KE nr 821/2014.
- 4) Opis oraz wskazówki jak wypełnić obowiązki informacyjno-promocyjne beneficjenta, określone w przepisach unijnych, a także gdzie znaleźć pomoc w razie potrzeby, zostały zawarte w *Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji*. Ponadto założenia komunikacji dotyczącej POIiŚ 2014-2020, które odnoszą się również w części do realizacji działań informacyjnych i promocyjnych przez beneficjentów, zostały zawarte w Strategii komunikacji POIiŚ na lata 2014-2020.
- 5) Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi muszą zostać ujęte we wniosku o dofinansowanie projektu. Koszty działań nie ujęte we wniosku o dofinansowanie nie będą uznane za kwalifikowane.
- 6) Działania informacyjne i promocyjne powinny odpowiadać wielkości projektu oraz brać pod uwagę jego cel i rodzaj, tzn. uwzględniać jego potrzeby promocyjne, w tym grupy docelowe.
- 7) Zaplanowane we wniosku o dofinansowanie działania informacyjno-promocyjne (w tym wskaźniki i ich wartości) mogą ulegać zmianom – za zgodą instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie, bez potrzeby zmiany (aneksowania) umowy o dofinansowanie. Jednak zmiany te nie mogą stanowić uszczerbku dla działań komunikacyjnych projektu i muszą wynikać z ważnych okoliczności, których nie można było przewidzieć na etapie sporządzania wniosku o dofinansowanie.
- 8) Produkcja i dystrybucja przedmiotów promocyjnych typu gadżety nie jest rekomendowanym narzędziem promocji projektu. Wydatki na cele reprezentacyjne, których nie można jednoznacznie uznać za związane z promocją projektu, są

niedozwolone. Przedmiotów o charakterze upominkowym nie można stosować w komunikacji Funduszy Europejskich.

- 9) Działania informacyjne i promocyjne mogą być realizowane wyłącznie w obszarze Funduszy Europejskich, z wyłączeniem działań mających inny zakres tj. np. kampanii politycznych.

6.15 Koszty pośrednie

- 1) Koszty pośrednie mogą być kwalifikowalne w ramach projektu, na warunkach określonych w podrozdziale 6.15, pod warunkiem zgodności z pozostałymi warunkami kwalifikowalności wydatków określonymi w *Wytycznych*.
- 2) Koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, ale niedotyczące bezpośrednio głównego przedmiotu projektu.
- 3) Katalog kosztów pośrednich w ramach POIiŚ jest zdefiniowany w kolejnych sekcjach niniejszego podrozdziału *Wytycznych*.
- 4) W ramach POIiŚ, koszty pośrednie mogą być rozliczane wyłącznie na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków (tj. z pełnym udokumentowaniem wydatków), z zachowaniem pozostałych postanowień *Wytycznych*, w tym zasady konkurencyjności.
- 5) Na potrzeby realizacji projektów POIiŚ poprzez koszty pośrednie należy rozumieć wydatki związane z przygotowaniem projektu oraz wydatki związane z zarządzaniem projektem.

6.15.1 Przygotowanie projektu

- 1) Pod warunkiem, że projekt kwalifikuje się do wsparcia w ramach POIiŚ, za kwalifikowalne mogą być uznane niezbędne wydatki poniesione na przygotowanie projektu, w tym:
  - a) wydatki poniesione na opracowanie lub aktualizację dokumentacji określonej w podrozdziale 7.2,
  - b) wydatki poniesione na opłaty związane z koniecznością uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych na etapie przygotowania przedsięwzięcia,
  - c) wydatki poniesione na nadzór nad przygotowaniem dokumentacji.
- 2) **Wydatki poniesione na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie nie są wydatkami kwalifikowalnymi z wyłączeniem sytuacji, w której wniosek**

o dofinansowanie jest wypełniany przez pracownika beneficjenta. Wówczas wydatki na wynagrodzenie pracownika, który wypełnił wniosek o dofinansowanie, mogą zostać uznane za kwalifikowalne na warunkach określonych w Podsekcji 6.15.2.3 (Wydatki osobowe).

- 3) W przypadku, gdy przygotowanie projektu jest częścią projektu inwestycyjnego, warunkiem koniecznym uznania wydatków związanych z przygotowaniem projektu za kwalifikowalne jest ich wskazanie we wniosku o dofinansowanie oraz w umowie o dofinansowanie.
- 4) Niezbędne wydatki związane z przygotowaniem wniosku o zmianę umowy o dofinansowanie wraz z koniecznymi dokumentami (m.in. studium wykonalności, analizą finansową, raportem oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko) mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie z beneficjentem zaakceptuje wniosek o zmianę, a umowa zostanie aneksowana. W takim przypadku wydatki poniesione na przygotowanie wniosku o zmianę należy wskazać jako integralną część nowego zakresu projektu we wniosku o zmianę oraz w aneksie do umowy o dofinansowanie. Jednak, w przypadku gdy instytucja będąca stroną wniosku o dofinansowanie nie zaakceptuje wniosku o zmianę, wydatki poniesione na przygotowanie wniosku nie będą uznane za kwalifikowalne. W związku z powyższym, wydatki związane z przygotowaniem wniosku o zmianę umowy o dofinansowanie wraz z niezbędnymi dokumentami nie mogą zostać zadeklarowane jako kwalifikowalne we wniosku o płatność beneficjenta ani opłacone ze środków otrzymanych w ramach zaliczki, przed podpisaniem aneksu do umowy o dofinansowanie.
- 5) **W przypadku projektów wybieranych w trybie pozakonkursowym, innych niż pomoc techniczna**, umowa o dofinansowanie może określać limit wydatków kwalifikowalnych poniesionych na przygotowanie projektu.
- 6) Wydatki poniesione przez beneficjenta w związku z przygotowaniem projektu, poza wydatkami związanymi z przygotowaniem niezbędnej dokumentacji oraz wydatkami związanymi z opłatami związanymi z koniecznością uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych na etapie przygotowania projektu, mogą być kwalifikowalne w ramach wydatków na zarządzanie projektem, na warunkach wskazanych w sekcji 6.15.2.
- 7) Wydatki poniesione na nadzór nad przygotowaniem dokumentacji mogą być uznane za kwalifikowalne. Postanowienia podsekcji 6.15.2.1 niniejszych Wytucznych mają odpowiednie zastosowanie, przy czym wydatki poniesione na nadzór nad

przygotowaniem dokumentacji są wyłączone z limitu wydatków kwalifikowalnych na zarządzanie projektem.

- 8) W przypadku gdy beneficjent przygotowuje niezbędną dokumentację własnymi siłami, wydatki poniesione na wynagrodzenie pracowników beneficjenta powinny być zaliczone do kategorii wydatków „Przygotowanie projektu” a nie „Zarządzanie projektem”. Natomiast pozostałe wydatki związane z zapewnieniem pracownikowi odpowiedniego sprzętu, wyposażenia, szkolenia, delegacje itp. powinny być uwzględniane w kategorii „Zarządzanie projektem”.
- 9) Wydatki poniesione na wynagrodzenia pracowników przygotowujących dokumentację powinny spełniać warunki wskazane w podsekcji 6.15.2.3 (Wydatki osobowe).

6.15.2 Zarządzanie projektem

- 1) Pod pojęciem wydatków związanych z zarządzaniem projektem należy rozumieć wydatki poniesione przez beneficjenta na niezbędne działania towarzyszące realizacji projektu, z zachowaniem warunków określonych w *Wytycznych*, które nie są działaniami związanymi z przygotowaniem projektu, o których mowa w podrozdziale 7.2 *Wytycznych*.
- 2) Warunkiem koniecznym uznania wydatków poniesionych w związku z zarządzaniem projektem za kwalifikowalne jest ich szczegółowe opisanie oraz uzasadnienie we wniosku o dofinansowanie oraz zatwierdzenie w umowie o dofinansowanie.
- 3) Wydatki związane z zarządzaniem projektem można podzielić na pięć grup:
  - a) wydatki związane z nadzorem nad robotami budowlanymi,
  - b) koszty ogólne,
  - c) wydatki osobowe,
  - d) koszty związane z wykorzystaniem informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie,
  - e) pozostałe wydatki związane z realizacją projektu.
- 4) Wydatki związane z zarządzaniem projektem mogą być uznane za kwalifikowalne do wysokości limitu określonego w podsekcji 6.15.2.6.

6.15.2.1 Wydatki związane z nadzorem nad robotami budowlanymi

- 1) Wydatki związane z zapewnieniem odpowiedniego, zgodnego z prawem, nadzoru nad prowadzonymi robotami budowlanymi mogą być uznane za kwalifikowalne zarówno w przypadku, gdy zawierany jest odrębny kontrakt na nadzór nad robotami budowlanymi, jak również, gdy nadzór nad robotami budowlanymi jest realizowany przez pracowników beneficjenta posiadających odpowiednie kwalifikacje.
- 2) W przypadku, gdy nadzór nad robotami budowlanymi jest realizowany przez pracowników beneficjenta posiadających odpowiednie kwalifikacje, wydatki związane z wynagrodzeniami dla pracowników beneficjenta realizujących nadzór nad robotami budowlanymi mogą być uznane za kwalifikowalne na warunkach wskazanych w podrozdziale 6.16 Koszty związane z angażowaniem personelu. Ponadto wydatki poniesione na niezbędne wyposażenie pracowników beneficjenta realizujących ww. zadania mogą być uznane za kwalifikowalne, przy zachowaniu warunków dotyczących wydatków poniesionych na środki trwale zakupione lub wytworzone na czas realizacji projektu zawartych w podrozdziale 6.12.1
- 3) W przypadku, gdy w ramach projektu zostanie zawarty odrębny kontrakt na nadzór nad robotami budowlanymi, należy stosować warunki dotyczące wydatków związanych z zapewnieniem zaplecza Inżyniera nadzoru opisane w sekcji 6.12.1 pkt 10.
- 4) Wydatki związane z prowadzeniem nadzoru autorskiego nad robotami budowlanymi przez projektanta w zakresie zgodnym z prawem oraz niezbędnym dla realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne.
- 5) Wydatki ponoszone w związku z decyzją właściwego organu zobowiązującą do ustanowienia specjalistycznego nadzoru (nadzór archeologiczny, konserwatorski) w zakresie niezbędnym dla realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne także wówczas, gdy nie były przewidywane na etapie zawierania umowy o dofinansowanie i w konsekwencji nie zostały wprost wskazane we wniosku ani w umowie o dofinansowanie.

6.15.2.2 Koszty ogólne

- 1) Przez koszty ogólne należy rozumieć koszty, które nie mogą zostać bezpośrednio przyporządkowane do konkretnego produktu lub usługi. Do kategorii kosztów ogólnych należą m.in. koszty administracyjne, w tym opłaty czynszowe, za wynajem, za energię, ogrzewanie – w okresie przygotowania bądź realizacji projektu.

- 2) Koszty ogólne mogą być uznane za kwalifikujące się do wsparcia w ramach POIiŚ, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:
  - a) kalkulacja tych kosztów jest oparta na rzeczywistych kosztach związanych z realizacją danego projektu lub
  - b) koszty te zostały wyodrębnione jako odpowiednia proporcja kosztów ogólnych związanych bezpośrednio z realizacją projektu, zgodnie z należyte uzasadnioną, rzetelną i bezstronna metodologią.
- 3) Kalkulacja opłat czynszowych powinna być należyte udokumentowana i okresowo weryfikowana.
- 4) Koszty amortyzacji siedziby beneficjenta lub wydatki poniesione na podatek od nieruchomości – siedziby beneficjenta nie będą uznane za kwalifikowalne.

6.15.2.3 Wydatki osobowe

- 1) Szczegółowe zasady ponoszenia wydatków osobowych zostały określone w podrozdziale 6.16 – Koszty związane z angażowaniem personelu.
- 2) Ponieważ do umów z zakresu prawa pracy oraz innych podstaw nawiązania stosunku pracy nie ma zastosowania Pzp, jak również nie stosuje się trybu przetargu zgodnego z K.c., beneficjent podczas kontroli powinien, na wniosek podmiotu kontrolującego, uzasadnić (również w oparciu o dostępne dokumenty, czy też opracowania) wysokość wynagrodzenia pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę albo mianowania np. w odniesieniu do warunków rynkowych.
- 3) W przypadku, gdy beneficjent samodzielnie wykonuje całość lub część prac związanych bezpośrednio z realizacją głównego przedmiotu projektu tzw. realizacja projektu „siłami własnymi”, wydatki na wynagrodzenie własnych pracowników beneficjenta, zatrudnionych bądź oddelegowanych do realizacji tych zadań nie stanowią wydatków związanych z zarządzaniem projektem (należą do kategorii wydatków właściwej dla tych zadań, np. roboty budowlane). Wynagrodzenia takich pracowników beneficjenta, w proporcji w jakiej wykonują oni zadania związane ściśle z realizacją głównego przedmiotu projektu, nie są wliczane do łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem projektem (do tych wydatków nie ma zastosowania limit wydatków na zarządzanie projektem, o którym mowa w podsekcji 6.15.2.6).

6.15.2.4 Koszty związane z wykorzystaniem informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie

- 1) Koszty związane z wykorzystaniem informatycznych systemów wspomagających zarządzanie i monitorowanie będą mogły być uznane za kwalifikowalne.
- 2) Informatyczne systemy wspomagające zarządzanie i monitorowanie są niezbędne dla realizacji dużych projektów i powinny być instalowane w bardzo wczesnym stadium przygotowania bądź realizacji projektu tak, aby mogły zostać wykorzystane jako narzędzie planowania oraz zarządzania.
- 3) Ponadto do tych wydatków mają w całości zastosowanie postanowienia sekcji 6.12.2 dotyczące środków trwałych wykorzystywanych w celu wspomagania procesu wdrażania projektu, a więc m.in. mechanizm, zgodnie z którym koszty związane z ww. systemami mogą być deklarowane w wysokości odpisów amortyzacyjnych.

6.15.2.5 Pozostałe wydatki związane z realizacją projektu

Pozostałe niezbędne wydatki poniesione przez beneficjenta w związku z przygotowaniem bądź realizacją projektu (tj. zarówno w okresie przygotowania projektu jak i jego realizacji), takie jak m.in. wydatki poniesione na:

- a) niezbędne ekspertyzy, porady prawne, doradztwo finansowe lub techniczne,
- b) usługi obce niezbędne dla realizacji projektu (w tym również usługi wykonywane na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenia),
- c) szkolenia (w zakresie związanym z realizacją projektu) dla pracowników beneficjenta zaangażowanych w przygotowanie bądź realizację projektu,
- d) audyty związane z realizacją projektu (jeżeli audyt związany z realizacją projektu jest wymagany przepisami prawa bądź wymaganiami IZ, IP lub IW),
- e) prowadzenie rachunkowości projektu (w zakresie, w jakim jest to wymagane odpowiednimi przepisami lub wytycznymi),
- f) remont lub adaptację powierzchni biurowej do potrzeb pracowników uczestniczących w przygotowaniu bądź realizacji projektu,
- g) koszty (w wysokości odpisów amortyzacyjnych, przy zachowaniu warunków dotyczących zakupu środków trwałych wykorzystywanych w celu wspomagania procesu wdrażania projektu opisanych w sekcji 6.12.2) wykorzystania sprzętu i wyposażenia, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania, przez

pracowników beneficjenta zaangażowanych w przygotowanie bądź realizację projektu,

- h) archiwizację dokumentów związanych z realizacją projektu zgodnie z obowiązującymi zasadami wynikającymi z faktu otrzymania dofinansowania w ramach POIiŚ, wskazanymi w umowie o dofinansowanie,
- i) podróże służbowe pracowników beneficjenta w związku z realizacją projektu (do wysokości określonej w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej⁸⁶),
- j) otwarcie i prowadzenie odrębnego rachunku bankowego dla celów realizacji projektu oraz opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych, które są niezbędne dla realizacji projektu,
- k) usługi telekomunikacyjne związane z realizacją projektu (w proporcji, w której kwalifikowalne jest wynagrodzenie pracownika),
- l) zakup materiałów nie stanowiących środków trwałych na czas realizacji projektu,

mogą być uznane za kwalifikowalne. Dotyczy to również, w uzasadnionych przypadkach, (m.in. brak doświadczenia beneficjenta we wdrażaniu projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich) sytuacji, w której beneficjent powierza zarządzanie projektem podmiotowi zewnętrznemu. Należy jednak zwrócić uwagę, iż umowa dotycząca zarządzania projektem (tj. wdrażania, realizacji projektu) powinna zostać zawarta zgodnie z zasadami określonymi w podrozdziale 6.5 (Zamówienia udzielane w ramach projektów).

6.15.2.6 Limit wydatków na zarządzanie projektem

- 1) Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem projektem (x) (z wyłączeniem wydatków związanych z nadzorem nad robotami budowlanymi oraz nadzorem nad przygotowaniem dokumentacji), tj. suma wydatków poniesionych w kategoriach wskazanych w sekcji 6.15.2 pkt 3 lit b-e musi spełniać jednocześnie dwie nierówności:
  - a) $x \leq 250\,000 \text{ PLN} + 3\% \text{ całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu}$,

---

⁸⁶ Dz. U. poz. 167.

- b) $x \leq 20\%$ całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- 2) W przypadku wystąpienia oszczędności w projekcie, po zawarciu umowy o dofinansowanie realizacji projektu, właściwa IP może w uzasadnionych okolicznościach wyrazić zgodę na określenie stałego, wyrażonego kwotowo limitu na zarządzanie projektem w formie aneksu do tej umowy. W takim przypadku, maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem projektem (z wyłączeniem wydatków związanych z nadzorem nad robotami budowlanymi oraz nadzorem nad przygotowaniem dokumentacji) musi spełniać jednocześnie dwie wyżej wymienione w pkt 1 nierówności w odniesieniu do całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu wskazanych w pierwotnej wersji umowy o dofinansowanie. W przypadku tak ustalonego limitu, łączna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem projektem nie może jednak przekroczyć połowy wartości rzeczywiście poniesionych wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
  - 3) W przypadku wystąpienia w projekcie korekt wynikających z nieprawidłowości systemowych⁸⁷, za które zgodnie z istniejącym systemem realizacji POIiŚ beneficjent nie ponosi odpowiedzialności, właściwa IP może w uzasadnionych okolicznościach wyrazić zgodę na określenie stałego, wyrażonego kwotowo limitu na zarządzanie projektem w formie aneksu do tej umowy. W takim przypadku, maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem projektem (z wyłączeniem wydatków związanych z nadzorem nad robotami budowlanymi) musi spełniać jednocześnie dwie wymienione w pkt 1 nierówności w odniesieniu do całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu powiększonych o wartość ww. korekt
  - 4) W przypadku projektów realizowanych w ramach działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, Instytucja Pośrednicząca, a za jej zgodą także Instytucja Wdrażająca, może określić w umowie o dofinansowanie stały, wyrażony kwotowo limit na zarządzanie projektem. W takim przypadku, maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem projektem (z wyłączeniem wydatków związanych z nadzorem nad robotami budowlanymi oraz nadzorem nad przygotowaniem dokumentacji), nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych wskazanych w umowie o dofinansowanie projektu. W przypadku tak ustalonego limitu, łączna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z zarządzaniem

---

⁸⁷ Pojęcie to należy interpretować zgodnie z treścią art. 2 pkt 15 ustawy wdrożeniowej.

projektem nie może jednak przekroczyć połowy wartości rzeczywiście poniesionych wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

6.16 Koszty związane z angażowaniem personelu⁸⁸

- 1) Koszty związane z wynagrodzeniem personelu mogą być kwalifikowalne w ramach projektu, o ile wynika to ze specyfiki projektu, na warunkach określonych w *Wytocznych*.
- 2) Wydatki związane z wynagrodzeniem personelu są ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy oraz z Kodeksem cywilnym.
- 3) Kwalifikowalnymi składnikami wynagrodzenia personelu są w szczególności wynagrodzenie brutto, składki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, składki na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, odpisy na ZFŚS oraz wydatki ponoszone na Pracowniczy Program Emerytalny zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2014 r, poz. 710).
- 4) W ramach wynagrodzenia personelu, niekwalifikowalne są:
  - a) wpłaty dokonywane przez pracodawców zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.) na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „PFRON”,
  - b) świadczenia realizowane ze środków ZFŚS dla personelu projektu,
  - c) koszty ubezpieczenia cywilnego funkcjonariuszy publicznych za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej,
  - d) nagrody jubileuszowe i odprawy pracownicze dla personelu projektu,
  - e) koszty składek i opłat fakultatywnych, niewymaganych obowiązującymi przepisami prawa krajowego, chyba że:
    - i) zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy oraz,

---

⁸⁸ Postanowienia przedmiotowego podrozdziału nie dotyczą projektów pomocy technicznej.

- ii) zostały wprowadzone w danej instytucji co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie oraz,
  - iii) potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady ich odprowadzania/przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta.
- 5) Dodatkowe wynagrodzenie roczne personelu projektu jest kwalifikowalne wyłącznie, jeżeli wynika z przepisów prawa pracy⁸⁹ i odpowiada proporcji, w której wynagrodzenie zasadnicze będące podstawą jego naliczenia jest rozliczane w ramach projektu.
- 6) Niekwalifikowalne jest wynagrodzenie personelu projektu zatrudnionego jednocześnie w instytucji uczestniczącej w realizacji POIiŚ⁹⁰ na podstawie stosunku pracy, chyba że nie zachodzi konflikt interesów⁹¹ lub podwójne finansowanie.
- 7) Osoba upoważniona do dysponowania środkami dofinansowania projektu oraz osoba upoważniona do podejmowania wiążących decyzji finansowych w imieniu beneficjenta nie może być osobą prawomocnie skazaną za przestępstwo przeciwko mieniu, przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, przeciwko wiarygodności dokumentów lub za przestępstwo skarbowe, co beneficjent weryfikuje na podstawie oświadczenia tej osoby przed jej zaangażowaniem do projektu⁹².
- 8) Wydatki związane z zaangażowaniem osoby wykonującej zadania w projekcie lub projektach są kwalifikowalne, o ile:

---

⁸⁹ W rozumieniu zgodnym z art. 9 § 1 Kodeksu pracy, innych ustaw i aktów wykonawczych regulujących prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, układów zbiorowych pracy, innych opartych na ustawie porozumieniach zbiorowych, regulaminach i statutach określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

⁹⁰ Jako *instytucję uczestniczącą w realizacji POIiŚ* rozumie się IZ POIiŚ lub instytucję, do której IZ POIiŚ delegowała zadania związane z zarządzaniem POIiŚ.

⁹¹ Konflikt interesów jest rozumiany jako naruszenie zasady bezinteresowności i bezstronności, tj. w szczególności: przyjmowanie jakiegokolwiek formy zapłaty za wykonywanie zadań mających związek lub kolidujących ze stanowiskiem służbowym, podejmowanie dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia zarobkowego mogącego mieć negatywny wpływ na sprawy prowadzone w ramach obowiązków służbowych, prowadzenie szkoleń, o ile mogłoby to mieć negatywny wpływ na bezstronność prowadzenia spraw służbowych.

⁹² W przypadku, gdy beneficjent upoważnił do dysponowania środkami finansowymi projektu osoby, wobec których wymóg niekaralności jest wymogiem kwalifikacyjnym wynikającym z mocy odrębnych aktów prawnych (np. art. 6 ust. 2 ustawy o pracownikach samorządowych), składanie oświadczenia nie jest wymagane.

- a) obciążenie z tego wynikające nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie,
- b) łączne zaangażowanie zawodowe tej osoby w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i FS oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych beneficjenta i innych podmiotów, nie przekracza 276 godzin miesięcznie,
- c) wykonanie zadań przez tę osobę jest potwierdzone sporządzonym przez nią protokołem, wskazującym prawidłowe wykonanie zadań, liczbę oraz ewidencję godzin w danym miesiącu kalendarzowym poświęconych na wykonanie zadań w projekcie⁹³, z wyłączeniem przypadku, gdy osoba ta wykonuje zadania na podstawie stosunku pracy, a dokumenty związane z jej zaangażowaniem wyraźnie wskazują na jej godziny pracy⁹⁴ oraz z wyłączeniem przypadku, gdy osoba ta wykonuje zadania na podstawie umowy o dzieło.

Spełnienie warunków, o których mowa w lit. a i b, należy zweryfikować przed zaangażowaniem osoby do projektu (przedmiotowej weryfikacji można dokonać posiłkując się pisemnym oświadczeniem złożonym przez osobę mającą być zaangażowaną do projektu). Warunki te powinny być spełnione w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w tym projekcie, przy czym w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w zakresie spełnienia warunku, o którym mowa w lit. b, za niekwalifikowalne należy uznać wynagrodzenie personelu projektu (w całości lub w części) w tym projekcie, w ramach którego zaangażowanie personelu projektu spowodowało naruszenie tego warunku.

- 9) Limit zaangażowania zawodowego, o którym mowa w pkt 8 lit. b, dotyczy wszystkich form zaangażowania zawodowego, w szczególności:
  - a) w przypadku stosunku pracy – uwzględnia liczbę dni roboczych w danym miesiącu wynikających ze stosunku pracy, o którym mowa w sekcji 6.16.1, przy czym do limitu wlicza się czas nieobecności pracownika związanej ze zwolnieniami lekarskimi i urlopem wypoczynkowym, a nie wlicza się czasu nieobecności pracownika związanej z urlopem bezpłatnym,

---

⁹³ W protokole nie jest wymagane wskazywanie informacji na temat poszczególnych czynności wykonywanych w ramach danej umowy.

⁹⁴ Godziny pracy powinny być wskazane ze szczegółowością „od (...) do (...)”.

- b) w przypadku stosunku cywilnoprawnego, samozatrudnienia oraz innych form zaangażowania – uwzględnia czas faktycznie przepracowany, w tym czas zaangażowania w ramach własnej działalności gospodarczej poza projektami (o ile dotyczy).
- 10) Właściwa instytucja będąca stroną umowy zapewnia, że beneficjent zobowiązuje się w umowie o dofinansowanie do wprowadzania na bieżąco⁹⁵ następujących danych do systemu informatycznego⁹⁶ w zakresie angażowania personelu projektu, w celu potwierdzenia spełnienia warunków określonych w *Wytocznych*:
- c) dane dotyczące personelu projektu, w tym: nr PESEL, imię, nazwisko,
  - d) dane dotyczące formy zaangażowania personelu w ramach projektu: stanowisko (lub przedmiot umowy), forma zaangażowania w projekcie, data zaangażowania do projektu, okres zaangażowania osoby w projekcie, wymiar czasu pracy oraz godziny pracy, jeśli zostały określone w dokumentach związanych z jej zaangażowaniem,
  - e) w zakresie protokołów, o których mowa w pkt 8 lit. c – dane dotyczące godzin faktycznego zaangażowania za dany miesiąc kalendarzowy ze szczegółowością wskazującą na rok, miesiąc, dzień i godziny zaangażowania.
- 11) Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym u beneficjenta poza projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i FS na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Dotyczy to również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.
- 12) Koszty związane z wyposażeniem stanowiska pracy personelu projektu są kwalifikowalne w pełnej wysokości, z zastrzeżeniem sekcji 6.12.1, wyłącznie w przypadku personelu projektu zatrudnionego na podstawie stosunku pracy w wymiarze co najmniej ½ etatu. W przypadku personelu projektu zaangażowanego na podstawie stosunku pracy w wymiarze poniżej ½ etatu lub na podstawie innych form

---

⁹⁵ Dane, o których mowa w lit. a i b, powinny być wprowadzane niezwłocznie po zaangażowaniu osoby do projektu, a dane, o których mowa w lit. c – niezwłocznie po odebraniu protokołu.

⁹⁶ Przez system informatyczny rozumie się centralny system informatyczny (SL 2014) lub lokalny system informatyczny (LSI). W przypadku stosowania LSI, właściwa instytucja będąca stroną umowy jest zobowiązana do transferu danych wprowadzanych przez beneficjenta do centralnego systemu informatycznego (SL 2014) w terminach wynikających z *Wytocznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej*.

zaangażowania, koszty związane z wyposażeniem stanowiska pracy personelu projektu są niekwalifikowalne.

- 13) W przypadku projektów partnerskich nie jest dopuszczalne angażowanie jako personelu projektu pracowników partnerów przez beneficjenta i odwrotnie.
- 14) W ramach projektu mogą być kwalifikowalne koszty delegacji służbowych oraz koszty związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych personelu projektu, pod warunkiem, że jest to niezbędne dla prawidłowej realizacji projektu oraz koszty te zostały uwzględnione w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.
- 15) Postanowienia przedstawione w poszczególnych sekcjach niniejszego podrozdziału należy czytać łącznie z regulacjami przedstawionymi w podrozdziale 6.16 pkt 1-14.

6.16.1 Stosunek pracy

- 1) Umowa o pracę z osobą stanowiącą personel projektu obejmuje wszystkie zadania wykonywane przez tę osobę w ramach projektu lub projektów realizowanych przez beneficjenta, co jest odpowiednio udokumentowane zgodnie z pkt. 2 lit. c. Tym samym, nie jest możliwe angażowanie takiej osoby przez beneficjenta do realizacji żadnych zadań w ramach tego lub innego projektu na podstawie stosunku cywilnoprawnego, z wyjątkiem umów, w wyniku których następuje wykonanie oznaczonego dzieła⁹⁷.
- 2) W przypadku zatrudniania personelu na podstawie stosunku pracy, wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:
  - f) pracownik jest zatrudniony lub oddelegowany⁹⁸ w celu realizacji zadań związanych bezpośrednio z realizacją projektu,
  - g) okres zatrudnienia lub oddelegowania pracownika jest kwalifikowalny wyłącznie do końcowej daty kwalifikowalności wydatków wyznaczonej w umowie o dofinansowanie; powyższe nie oznacza, że stosunek pracy nie może trwać dłużej niż okres realizacji projektu,
  - h) zatrudnienie lub oddelegowanie do pełnienia zadań związanych z realizacją projektu jest odpowiednio udokumentowane postanowieniami umowy o pracę lub zakresem

---

⁹⁷ Patrz sekcja 6.16.2 pkt 2 i pkt 4.

⁹⁸ Oddelegowanie należy rozumieć jako zmianę obowiązków służbowych pracownika na okres zaangażowania w realizację projektu.

czynności służbowych pracownika lub opisem stanowiska pracy; przez odpowiednie udokumentowanie należy rozumieć m.in. wskazanie w ww. dokumentach zadań, które dana osoba będzie wykonywała w ramach projektu.

- 3) W przypadku, gdy osoba stanowiąca personel projektu jest pracownikiem beneficjenta, jej zaangażowanie do projektu lub projektów może mieć miejsce wyłącznie na podstawie stosunku pracy lub umowy, w wyniku której następuje wykonanie oznaczonego dzieła, o której mowa w sekcji 6.16.2 pkt 4.
- 4) Jeżeli stosunek pracy pracownika beneficjenta tylko w części obejmuje zadania w ramach projektu (np. na $\frac{1}{2}$ etatu, $\frac{1}{4}$ etatu w ramach projektu), wydatki związane z wynagrodzeniem w ramach projektu są kwalifikowalne, o ile:
  - a) zadania związane z realizacją projektu zostaną wyraźnie wyodrębnione w umowie o pracę lub zakresie czynności służbowych pracownika lub opisie stanowiska pracy,
  - b) zakres zadań związanych z realizacją projektu stanowi podstawę do określenia proporcji faktycznego zaangażowania pracownika w realizację projektu w stosunku do czasu pracy wynikającego z umowy o pracę tego pracownika,
  - c) wydatek związany z wynagrodzeniem personelu projektu odpowiada proporcji, o której mowa w lit. b, chyba że zakres odpowiedzialności, złożoność lub poziom wymaganych kompetencji na danym stanowisku uzasadnia różnicę w udziale wydatku do czasu pracy wynikającego ze stosunku pracy.
- 5) Wydatkami kwalifikowalnymi w przypadku wynagrodzenia personelu mogą być również nagrody (z wyłączeniem nagrody jubileuszowej) lub premie, o ile są spełnione łącznie następujące warunki:
  - a) nagrody lub premie zostały przewidziane w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji, lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
  - b) nagrody lub premie zostały wprowadzone w danej instytucji co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie,
  - c) nagrody lub premie potencjalnie obejmują wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady ich przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta,
  - d) nagrody lub premie przyznawane są w związku z realizacją zadań w ramach projektu na podstawie stosunku pracy.

- 6) W przypadku okresowego zwiększenia obowiązków służbowych danej osoby, wydatkami kwalifikowalnymi związanymi z wynagrodzeniem personelu mogą być również dodatki do wynagrodzeń, o ile zostały przyznane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, z zastrzeżeniem pkt 7 i 8, przy czym dodatek może być przyznany zarówno jako wyłączone wynagrodzenie za pracę w projekcie albo jako uzupełnienie wynagrodzenia personelu projektu rozliczanego w ramach projektu.
- 7) Dodatek może być kwalifikowalny, o ile spełnione zostaną łącznie następujące warunki:
- a) możliwość przyznania dodatku wynika bezpośrednio z prawa pracy,
  - b) dodatek został przewidziany w regulaminie pracy lub regulaminie wynagradzania danej instytucji lub też innych właściwych przepisach prawa pracy,
  - c) dodatek został wprowadzony w danej instytucji co najmniej 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy możliwość przyznania dodatku wynika z aktów prawa powszechnie obowiązującego,
  - d) dodatek potencjalnie obejmuje wszystkich pracowników danej instytucji, a zasady jego przyznawania są takie same w przypadku personelu zaangażowanego do realizacji projektów oraz pozostałych pracowników beneficjenta,
  - e) dodatek jest kwalifikowalny wyłącznie w okresie zaangażowania danej osoby do projektu,
  - f) wysokość dodatku uzależniona jest od zakresu dodatkowych obowiązków⁹⁹, przy czym w przypadku wykonywania zadań w kilku projektach u tego samego beneficjenta personelowi projektu przyznawany jest wyłącznie jeden dodatek rozliczany proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w dany projekt.
- 8) Dodatki, o których mowa w pkt 6 i 7, są kwalifikowalne do wysokości 40% wynagrodzenia podstawowego¹⁰⁰ wraz ze składnikami, o których mowa w podrozdziale 6.16 pkt 3, z zastrzeżeniem, że przekroczenie tego limitu może wynikać wyłącznie z aktów prawa powszechnie obowiązującego.

---

⁹⁹ Przez „zakres dodatkowych obowiązków” należy rozumieć zarówno nowe obowiązki służbowe, nie wynikające z dotychczasowego zakresu zadań, jak i zwiększenie zaangażowania w ramach dotychczasowych obowiązków służbowych pracownika.

¹⁰⁰ Czyli wynagrodzenia - zgodnie z regulaminem wynagrodzeń danej instytucji.

6.16.2 Stosunek cywilnoprawny

- 1) Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie stosunku cywilnoprawnego (umowa zlecenie, umowa o dzieło, kontrakt menadżerski) są kwalifikowalne, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszej sekcji oraz w podrozdziale 6.5.
- 2) Wydatki poniesione na wynagrodzenie osoby zaangażowanej do projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, która jest jednocześnie pracownikiem beneficjenta¹⁰¹, są niekwalifikowalne, przy czym nie dotyczy to umów o dzieło, o których mowa w pkt 4.
- 3) Rozliczenie umowy zlecenia następuje na podstawie protokołu, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c, wraz z dokumentem księgowym potwierdzającym poniesienie wydatku.
- 4) Wydatki poniesione na wynagrodzenie personelu zaangażowanego na podstawie umowy o dzieło są kwalifikowalne, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
  - a) charakter zadań uzasadnia zawarcie umowy o dzieło¹⁰²,
  - b) wynagrodzenie na podstawie umowy o dzieło wskazane zostało w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu,
  - c) rozliczenie personelu następuje na podstawie protokołu, wskazującego wynik rzeczowy wykonanego dzieła, oraz dokumentu księgowego potwierdzającego poniesienie wydatku.

6.16.3 Osoby samozatrudnione

- 1) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby samozatrudnionej, tj. osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, wykonującej osobiście zadania w ramach projektu, którego jest beneficjentem, pod warunkiem wyraźnego wskazania tej formy zaangażowania oraz określenia zakresu obowiązków tej osoby w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.

---

¹⁰¹ Za pracownika beneficjenta należy uznać każdą osobę, która jest u niego zatrudnioną na podstawie stosunku pracy, przy czym dotyczy to zarówno osób stanowiących personel projektu, jak i osób niezaangażowanych do realizacji projektu lub projektów.

¹⁰² Umowa o dzieło musi spełniać wymogi określone w art. 627 Kodeksu cywilnego, przy czym umowa o dzieło nie może dotyczyć zadań wykonywanych w sposób ciągły.

- 2) Wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 1, wynika z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie.
- 3) Poniesienie wydatku na wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1, jest dokumentowane dokumentem księgowym, np. notą obciążeniową, oraz protokołem, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c.
- 4) Postanowienia niniejszej sekcji mają również zastosowanie do osób współpracujących w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

6.16.4 Inne formy angażowania personelu projektu

- 1) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby zatrudnionej za pośrednictwem agencji pracy tymczasowej, o ile wydatki związane z wynagrodzeniem tej osoby:
  - a) są ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności zgodnie z ustawą z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2003 r., Nr 166, poz. 1608, z późn. zm.),
  - b) nie są zawyżone w stosunku do stawek rynkowych.
- 2) Kwalifikowalne jest wynagrodzenie osoby zatrudnionej na podstawie innych form zatrudnienia, pod warunkiem ich zgodności z założeniami projektu wskazanymi w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu oraz zasadami określonymi w niniejszym podrozdziale.
- 3) Poniesienie wydatku na wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1 i 2, jest dokumentowane dokumentem księgowym oraz protokołem, o którym mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c.

6.17 Rozliczanie efektów projektu

- 1) Właściwa instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie, zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie do osiągania i zachowania wskaźników produktu oraz rezultatu zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie.
- 2) Nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników, o których mowa w pkt 1, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej. IZ POIiŚ określa w umowie o dofinansowanie sposób weryfikacji i metodę zatwierdzania stopnia osiągnięcia wskaźników w ramach POIiŚ, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności

(co oznacza uprawnienie do pomniejszenia dofinansowania projektu proporcjonalnie do stopnia niewykonania wskaźnika w przypadku braku wykonania, niepełnego wykonania lub nieterminowego wykonania wskaźnika).

- 3) Warunki monitorowania wskaźników, o których mowa w pkt 1, określa IZ POIiŚ na podstawie Wytycznych horyzontalnych w zakresie trybu i zakresu sprawozdawczości oraz w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych.

6.18 Projekty partnerskie

- 1) Wybór partnerów w projekcie następuje zgodnie z art. 33 ustawy wdrożeniowej.
- 2) Wydatki poniesione w ramach projektu przez partnera, który nie został wybrany zgodnie z ustawą wdrożeniową, mogą być uznane za niekwalifikowalne przez właściwą instytucję będącą stroną umowy, przy czym wysokość wydatków niekwalifikowalnych uwzględnia stopień naruszenia przepisów ustawy.
- 3) W przypadku projektów partnerskich nie jest dopuszczalne wzajemne zlecenie przez beneficjenta zakupu towarów lub usług partnerowi i odwrotnie.
- 4) Od projektów partnerskich należy odróżnić sytuację, w której wydatki są ponoszone przy zastosowaniu instytucji podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, opisaną w podrozdziale 7.7.

6.19 Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach instrumentów finansowych

6.19.1 Wydatki kwalifikowalne

- 1) Wydatkami kwalifikowalnymi w ramach instrumentów finansowych są:
  - i) płatności dokonane na rzecz ostatecznych odbiorców,
  - ii) zasoby zaangażowane w ramach umów gwarancyjnych, zaległych lub takich, których termin zapadalności już upłynął, w celu pokrycia ewentualnych strat wynikających z żądania wypłaty środków z gwarancji,
  - iii) dotacje, dotacje na spłatę odsetek lub dotacje na opłaty gwarancyjne stosowane w połączeniu z instrumentami finansowymi w ramach tego samego projektu,

- iv) koszty zarządzania lub opłaty za zarządzanie instrumentami finansowymi poniesione do wysokości limitów określonych w art. 13 rozporządzenia delegowanego KE (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. Urz. UE L 138 z 13.5.2014, str. 5).
- 2) Za wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentów finansowych mogą zostać uznane także wydatki, o których mowa w sekcji 6.1.2 *Wytycznych*, przewidziane do poniesienia po zakończeniu okresu kwalifikowalności.
  - 3) Wydatki kwalifikowalne w ramach wsparcia na rzecz ostatecznych odbiorców obejmują jedynie inwestycje, które w dniu podjęcia decyzji inwestycyjnej nie zostały fizycznie ukończone lub w pełni wdrożone, z wyjątkiem sytuacji opisanej w pkt 4.
  - 4) W przypadku inwestycji infrastrukturalnych mających na celu wspieranie rozwoju obszarów miejskich lub rewitalizację obszarów miejskich, bądź podobnych inwestycji w infrastrukturę mających na celu zróżnicowanie działalności nierolniczej na obszarach wiejskich, wsparcie z instrumentów finansowych może obejmować kwotę konieczną do reorganizacji portfela dłużnego w odniesieniu do infrastruktury stanowiącej część nowej inwestycji, do maksymalnej wysokości 20% całkowitej kwoty wsparcia programu z instrumentu finansowego dla inwestycji.
  - 5) Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wkładu niepieniężnego, z wyjątkiem wkładu w postaci gruntów lub nieruchomości w odniesieniu do inwestycji mających na celu wspieranie rozwoju obszarów miejskich lub rewitalizację obszarów miejskich, jeżeli dane grunty lub nieruchomości stanowią część inwestycji. W tym przypadku dodatkowo zastosowanie ma podrozdział 7.4.
  - 6) Nie jest brany pod uwagę do celów określania kwalifikowalności wydatków w ramach instrumentów finansowych sposób traktowania VAT na poziomie inwestycji ostatecznego odbiorcy, tzn. nie podlega rozpatrzeniu możliwość odzyskania przez niego podatku VAT.

Niemniej w przypadku określonym w pkt 1 lit. b sekcji 6.19.2 do dotacji stosuje się podrozdział 6.13.

6.19.2 Wydatki kwalifikowalne w przypadku łączenia instrumentów finansowych z dotacjami

- 1) Instrumenty finansowe mogą być łączone z dotacjami:
  - a) w ramach tego samego projektu,
  - b) w ramach dwóch różnych projektów.
- 2) Wsparcie, o którym mowa w pkt 1, może obejmować także ten sam przedmiot wydatku, pod warunkiem, że suma wszystkich połączonych form wsparcia nie przekracza całkowitej kwoty tego wydatku.
- 3) W przypadku określonym w pkt 1 lit. a, zastosowanie mają przepisy dotyczące kwalifikowalności wydatków określone dla instrumentów finansowych.
- 4) W przypadku określonym w pkt 1 lit. b, zastosowanie mają przepisy dotyczące kwalifikowalności wydatków właściwe dla danej formy finansowego wsparcia inwestycji i prowadzona jest oddzielna ewidencja zapewniająca, iż wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentu finansowego są odrębne od wydatków kwalifikowalnych w ramach dotacji.

6.19.3 Wydatki kwalifikowalne w ramach kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie instrumentami finansowymi

- 1) Koszty zarządzania instrumentami finansowymi obejmują pozycje kosztów bezpośrednich lub pośrednich wypłaconych na podstawie dowodów poniesienia wydatków, opłaty za zarządzanie instrumentami finansowymi odnoszą się natomiast do uzgodnionej ceny świadczonych usług ustalonej w konkurencyjnym procesie rynkowym.
- 2) Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie instrumentami finansowymi wyliczane są według metodyki opartej na wynikach. Koszty te nie przekraczają progów określonych w art. 13 rozporządzenia delegowanego.
- 3) Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie instrumentami finansowymi mogą obejmować opłaty manipulacyjne. Jednakże takie opłaty nie są kwalifikowalne, jeśli są pobierane w części lub w całości od ostatecznych odbiorców.

- 4) Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie instrumentami finansowymi, w tym te związane z pracami przygotowawczymi dotyczącymi instrumentu finansowego przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, są kwalifikowalne od daty zawarcia umowy o dofinansowanie.

6.19.4 Kryteria kwalifikowalności w ramach wsparcia przedsiębiorstw

- 1) Jeśli instrumenty finansowe są ustanowione w celu wspierania finansowania przedsiębiorstw, w tym w szczególności MŚP, takie kwalifikowalne wsparcie ukierunkowane jest w szczególności na:
  - a) tworzenie nowych przedsiębiorstw,
  - b) dostarczanie kapitału początkowego (tj. kapitału załóżkowego i kapitału na rozruch),
  - c) kapitał na rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa (np. rozwój przedsiębiorstwa, zwiększenie zatrudnienia lub zasobów środków trwałych),
  - d) kapitał na wzmocnienie podstawowej działalności przedsiębiorstwa (np. działania mające na celu stabilizację i zachowanie pozycji na rynku lub wzmocnienie mocy produkcyjnych),
  - e) realizację nowych projektów (np. budowa nowej infrastruktury, nowe kampanie marketingowe),
  - f) przechodzenie na nowe rynki (np. ekspansja produktowa lub usługowa, ekspansja geograficzna),
  - g) przechodzenie na nowe rozwiązania (np. nowe patenty lub produkty)

– w każdym przypadku bez uszczerbku dla obowiązujących w UE zasad pomocy publicznej i zgodnie ze szczegółowymi zasadami dotyczącymi poszczególnych funduszy.
- 2) Wsparcie, o którym mowa w pkt 1, może obejmować inwestycje w:
  - a) środki trwałe,
  - b) kapitał obrotowy,
  - c) koszty przekazania praw własności (jeżeli ma ono miejsce między niezależnymi względem siebie podmiotami),
  - d) wartości niematerialne i prawne.

- 3) Wsparcie, o którym mowa w pkt 1, może obejmować także koszty przekazania praw własności w przedsiębiorstwach, jeżeli takie przekazanie ma miejsce między niezależnymi inwestorami.

7 Rozdział - Szczegółowe warunki kwalifikowalności wydatków dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności

Warunki i procedury kwalifikowalności przedstawione w rozdziale 7 obowiązują w odniesieniu do wszystkich wydatków poniesionych w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności.

7.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności dla EFRR oraz FS¹⁰³

- 1) IZ POliŚ może zgodzić się, aby projekt był realizowany poza obszarem objętym POliŚ, ale na terytorium UE, pod warunkiem, że spełnione są jednocześnie wszystkie następujące warunki:
  - a) projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego POliŚ,
  - b) łączna kwota przydzielona w ramach POliŚ projektom zlokalizowanym poza obszarem objętym POliŚ nie przekracza 15% wsparcia z EFRR lub FS na poziomie osi priorytetowej,
  - c) komitet monitorujący wyraził zgodę na projekt lub rodzaje projektów, których to dotyczy,
  - d) obowiązki IZ POliŚ w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu projektu są pełnione przez organy odpowiedzialne za POliŚ, w ramach którego udziela się wsparcia danemu projektowi, lub organy te zawierają umowy z organami na obszarze, na którym dany projekt jest realizowany.
- 2) W przypadku projektów dotyczących działań promocyjnych wydatki mogą być ponoszone poza terytorium UE, pod warunkiem, że projekt przynosi korzyść dla obszaru objętego programem oraz obowiązki IZ POliŚ w odniesieniu do zarządzania, kontroli i audytu projektu są pełnione przez organy odpowiedzialne za POliŚ, w ramach którego

---

¹⁰³ Z zastrzeżeniem odrębnych regulacji obowiązujących w ramach programów EWT.

udziela się wsparcia danemu projektowi, lub organy te zawierają umowy z organami na obszarze, na którym dany projekt jest realizowany.

7.2 Dokumentacja niezbędna do przygotowania projektu

- 1) O ile regulamin konkursu lub *Wytyczne* nie stanowią inaczej, do współfinansowania kwalifikują się wydatki poniesione na opracowanie lub aktualizację dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu, w szczególności:
  - a) biznes planu lub studium wykonalności lub ich elementów,
  - b) niezbędnych decyzji administracyjnych (np. w związku z oceną oddziaływania na środowisko),
  - c) map lub szkiców sytuujących projekt,
  - d) innej dokumentacji technicznej lub finansowej, o ile jej opracowanie jest niezbędne do przygotowania lub realizacji projektu, z wyjątkiem wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie w przypadku wszystkich projektów oraz wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów
  - e) dokumentacji przetargowej,
  - f) dokumentacji przyrodniczej (w tym m.in. planów ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji) – w przypadku projektów przyrodniczych.
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1, kwalifikują się w proporcji, w jakiej odnoszą się do realizowanego projektu.

7.3 Projekty generujące dochód po ukończeniu realizacji

- 1) Projekt generujący dochód po ukończeniu realizacji, w rozumieniu art. 61 rozporządzenia ogólnego, jest to projekt współfinansowany z EFRR lub FS, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 1 mln EUR, obejmujący inwestycje w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom bezpośrednio ponoszonym przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntów lub budynków, lub dzierżawę gruntów, lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenia, dla których wartość bieżąca przychodów przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych w danym okresie referencyjnym.

- 2) Projektami generującymi dochód nie są projekty, o których mowa w art. 61 ust. 7 i 8 rozporządzenia ogólnego, tj. w szczególności:
  - a) projekty, dla których wsparcie związane jest z instrumentami finansowymi,
  - b) projekty współfinansowane z EFS,
  - c) projekty, w których zastosowano kwoty ryczałtowe lub standardowe stawki jednostkowe,
  - d) projekty pomocy technicznej, oraz
  - e) projekty, dla których wsparcie w ramach programu stanowi:
    - i) pomoc *de minimis*,
    - ii) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc publiczną dla MŚP, gdy stosuje się limit w zakresie dopuszczalnej intensywności lub kwoty pomocy publicznej,
    - iii) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc publiczną, gdy przeprowadzono indywidualną weryfikację potrzeb w zakresie finansowania zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi pomocy publicznej.
- 3) Wydatki kwalifikowalne projektu są z góry pomniejszane z uwzględnieniem potencjału generowania dochodów przez dany projekt w konkretnym okresie odniesienia (okresie referencyjnym) obejmującym zarówno realizację projektu, jak i okres po jego ukończeniu.
- 4) Potencjalne dochody są określane w dokumentacji wniosku o dofinansowanie za pomocą jednej z następujących metod:
  - a) zastosowanie zryczałtowanej stawki procentowej dochodów dla danego typu projektu,
  - b) obliczanie bieżącej wartości dochodu z projektu, z uwzględnieniem właściwego okresu odniesienia, spodziewanej rentowności, biorąc pod uwagę zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” oraz, w stosownych przypadkach, zasady sprawiedliwości w powiązaniu ze względną zamożnością danego państwa członkowskiego.
- 5) Jako alternatywny sposób zastosowania metody zryczałtowanej stawki procentowej dochodu możliwe jest zastosowanie rozwiązania polegającego na obniżeniu stopy dofinansowania na poziomie osi priorytetowej lub działania, zgodnie z zasadami określonymi w art. 61 ust. 5 rozporządzenia ogólnego. Powyższe rozwiązanie jest

równoznaczne z faktem, że dochody nie są odejmowane od kwalifikowalnych wydatków projektu.

- 6) Wydatki kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją projektu generującego dochód po ukończeniu jego realizacji nie mogą przekroczyć bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu z inwestycji (określoną zgodnie z metodą opisaną w pkt 4 lit. b)
- 7) W przypadku, gdy nie ma możliwości obiektywnego oszacowania dochodów z wyprzedzeniem zgodnie z metodami określonymi w pkt 4 lub 5 (np. w projektach B+R), dochód wytworzony w okresie trzech lat od zakończenia projektu lub do terminu na złożenie dokumentów dotyczących zamknięcia programu określonego w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy, w zależności od tego, która data jest wcześniejsza, podlega zwrotowi przez beneficjenta i jest odliczany od wydatków deklarowanych KE.
- 8) Za dochód uwzględniany w wyliczeniu, o którym mowa w pkt 4 lit. b, nie uznaje się wadium wpłacanego przez podmiot ubiegający się o realizację zamówienia publicznego na podstawie Pzp w przypadku wycofania oferty, zatrzymanych kaucji zwrotnych, kar umownych (w tym kar za odstąpienie od umowy i kar za opóźnienie) oraz ulg z tytułu terminowego odprowadzania składek do ZUS/US. Płatności otrzymane przez beneficjenta w powyższych przypadkach nie pomniejszają wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.
- 9) Metodologia obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu jest przedmiotem odrębnych wytycznych horyzontalnych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

7.4 Zakup nieruchomości

- 1) Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych bezpośrednio z nabyciem nieruchomości opisanych w niniejszym podrozdziale oraz podrozdziale 6.10, a więc w szczególności:
  - a) wydatków poniesionych na nabycie nieruchomości zarówno zabudowanych, jak i niezabudowanych (w tym poniesionych na odszkodowania za przejęte nieruchomości),
  - b) wydatków poniesionych na obowiązkowy wykup nieruchomości wynikający z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania zgodnie z art. 135-136 ustawy

z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.),

- c) wydatków poniesionych na nabycie prawa użytkowania wieczystego,
- d) wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości bądź prawa użytkowania wieczystego nieruchomości,
- e) wydatków poniesionych na nabycie innych tytułów prawnych do nieruchomości (np. ograniczone prawo rzeczowe, najem, dzierżawa, użytkowanie),
- f) innych wydatków przewidzianych przepisami prawa krajowego (np. dodatku zwiększającego odszkodowanie za wydanie nieruchomości przed upływem określonego terminu lub dodatku za opuszczenie nieruchomości zabudowanej, przyznawanych zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2031 oraz z 2016 r. poz. 1250), z ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1727, z późn. zm.) oraz dodatków wynikających z art. 21 ust. 8 i 9 ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych),

– nie może przekraczać 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu¹⁰⁴, przy czym w przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%, a w przypadku instrumentów finansowych skierowanych na wspieranie rozwoju obszarów miejskich lub rewitalizację obszarów miejskich, bądź podobnych inwestycji w infrastrukturę mających na celu zróżnicowanie działalności nierolniczej na obszarach wiejskich, limit ten na poziomie inwestycji ostatecznego odbiorcy wynosi 20% (w przypadku gwarancji procent ten ma zastosowanie do kwoty pożyczki lub innych instrumentów podziału ryzyka, objętych gwarancją). Podniesienie wysokości przedmiotowego limitu może mieć miejsce także w przypadku projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego - decyzja w przedmiotowej kwestii należy do IZ PO/IP PO/IW PO i podejmowana jest nie później, niż na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

Wydatki kwalifikowalne w kategorii „Zakup nieruchomości”	≤	1/9 x	całkowite wydatki kwalifikowalne dla projektu (z wyłączeniem wydatków w
--	---	-------	---

¹⁰⁴ Metodologia wyliczenia kosztu kwalifikowalnego została przedstawiona w załączniku 2 do *Wytycznych*.

- 2) Limit, o którym mowa powyżej, weryfikowany jest na etapie oceny wniosku o dofinansowanie oraz na etapie weryfikacji wniosku o płatność końcową. Nie ma on zastosowania do:
  - a) wydatków związanych z nabyciem nieruchomości uregulowanych w sekcji 7.4.1,
  - b) wydatków poniesionych na obowiązkowe odszkodowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, niezwiązane z koniecznością wykupu nieruchomości,
  - c) wydatków związanych z adaptacją lub remontem budynku,
  - d) wydatków o których mowa w pkt 8 poniżej.
- 3) Zakup nieruchomości kwalifikuje się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
  - a) cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, a jej wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami; wartość nieruchomości powinna być określona na dzień jej zakupu zgodnie z art. 156 ust. 3 tej ustawy,
  - b) nabyta nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie,
  - c) zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie.
- 4) Jeżeli nieruchomość stanowi własność beneficjenta, jego jednostki organizacyjnej czy też podmiotu powiązanego z nim osobowo lub kapitałowo, może zostać rozliczona w projekcie wyłącznie w formie wkładu niepieniężnego. Niedozwolone jest rozliczenie w ramach POIiŚ zakupu nieruchomości, który wiąże się z koniecznością zapłaty przez beneficjenta na swoją rzecz, na rzecz jego jednostki organizacyjnej lub na rzecz podmiotu, którego jednostką organizacyjną jest beneficjent.
- 5) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego, w przypadku wywłaszczenia dotychczasowego jej właściciela z prawa własności lub korzystania z nieruchomości bądź ograniczenia prawa własności lub

korzystania, kwalifikują się do współfinansowania ze środków POIiŚ na warunkach określonych w niniejszym podrozdziale, do wysokości odpowiadającej wartości nabywanego przez beneficjenta prawa, potwierdzonej operatem szacunkowym bądź decyzją/uzgodnieniem wydanym przez odpowiedni organ, powiększonej o dodatki przewidziane przepisami prawa krajowego, o których mowa w podrozdziale 7.4 pkt 1 lit. f.

- 6) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego w przypadku wypowiedzenia umów najmu, dzierżawy, użyczenia, wygaśnięcia trwałego zarządu, wygaśnięcia użytkowania wieczystego i rozwiązania użytkowania mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione odpowiednio warunki, o których mowa w niniejszym podrozdziale.
- 7) Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków poniesionych na odszkodowania jest ustalenie wysokości tych odszkodowań zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 8) W przypadku, gdy zgodnie z obowiązującymi przepisami odszkodowanie za nieruchomości obejmuje obok wartości zabudowanego gruntu także wartość składników roślinnych lub innych naniesień (np. ogrodzenie, tory, urządzenia budowlane, itp.) na nim się znajdujących, to wydatek poniesiony na odszkodowanie za składniki roślinne nieruchomości lub inne naniesienia również może być uznany za kwalifikowalny.
- 9) Wydatki związane z adaptacją lub remontem budynku mogą być uznane za kwalifikowalne jedynie w przypadku, gdy jest to niezbędne dla realizacji projektu oraz zostanie opisane we wniosku o dofinansowanie i wskazane w umowie o dofinansowanie.
- 10) Koszt wyburzenia budynków (w przypadku naniesień - koszt ich likwidacji) znajdujących się na nieruchomościach niezbędnych do realizacji inwestycji może stanowić wydatek kwalifikowany w projekcie.
- 11) W przypadku realizacji inwestycji celu publicznego, za kwalifikowalne mogą być uznane zaliczki wypłacane na podstawie właściwych przepisów prawa¹⁰⁵ na poczet nabycia nieruchomości. Do rozliczania tej zaliczki postanowienia sekcji 6.4.1 pkt 5 stosuje się odpowiednio.

---

¹⁰⁵ Przykładowo takie zaliczki są wypłacane na podstawie art. 12 ust. 5a ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, zwanej "specustawą drogową" (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 687, z 2014 r. poz. 40).

7.4.1 Wydatki związane z nabyciem nieruchomości

- 1) Wydatki bezpośrednio związane z nabyciem nieruchomości (jeśli nabycie nieruchomości stanowi wydatek kwalifikowalny), takie jak wydatki poniesione w związku ze sporządzeniem dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, wynagrodzenie rzeczoznawcy (np. wydatek związany ze sporządzeniem operatu szacunkowego) oraz opłaty notarialne stanowią wydatki kwalifikowalne.
- 2) W przypadku, gdy jedynie część wydatku poniesionego na nabycie nieruchomości może być uznana za kwalifikowalną, wydatki związane z nabyciem nieruchomości mogą być uznane za kwalifikowalne na następujących warunkach:
  - a) proporcjonalnie do udziału wydatku kwalifikowalnego na nabycie nieruchomości w całkowitym wydatku na nabycie nieruchomości – w przypadku wydatków związanych z nabyciem nieruchomości, których wysokość ustala się proporcjonalnie do wartości nieruchomości (np. opłaty notarialne),
  - b) w pełnej wysokości – w przypadku, gdy poniesienie wydatku było wyłącznie rezultatem wypełniania wymogów dotyczących realizacji PO (np. wydatki związane z wykonaniem operatu szacunkowego w przypadku, gdy w innych okolicznościach nie byłoby to wymagane).
- 3) Wydatki związane z uzyskaniem prawa dostępu do terenu budowy podczas realizacji projektu, w tym praw do terenu np. na potrzeby zaplecza budowy, czy tymczasowego posadowienia urządzeń, będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu i nie są wnoszone na rzecz beneficjenta lub jego jednostki organizacyjnej.
- 4) Wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód, niezbędne wydatki związane z opłatami lub odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu oraz należności i opłaty roczne z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i leśnej oraz odszkodowania z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanu w odniesieniu do gruntów leśnych, będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu.

7.4.2 Obowiązkowy wykup nieruchomości oraz obowiązkowe odszkodowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania

Kwestie związane z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania są uregulowane w ustawie Prawo ochrony środowiska. Wydatki poniesione przez beneficjenta na

obowiązkowy wykup nieruchomości lub obowiązkowe odszkodowania wynikające z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną opisane we wniosku o dofinansowanie projektu, a następnie zatwierdzone w umowie o dofinansowanie oraz jeśli zostaną poniesione zgodnie z pozostałymi warunkami dotyczącymi kwalifikowania wydatków obowiązującymi w POIiŚ.

Jednocześnie należy podkreślić, iż koniecznym warunkiem zamieszczenia we wniosku o dofinansowanie ww. wydatków jest zakończenie postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko oraz uzyskanie uchwały właściwego organu w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania (vide art. 135 ustawy Prawo ochrony środowiska).

7.4.3 Nabycie prawa użytkowania wieczystego

- 1) Przez wydatki poniesione na nabycie prawa użytkowania wieczystego należy rozumieć:
  - a) pierwszą opłatę za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste oraz opłaty roczne wnoszone przez okres użytkowania wieczystego (w okresie kwalifikowania wydatków dla danego projektu) - nabycie pierwotne prawa użytkowania wieczystego - albo
  - b) wydatek poniesiony na nabycie prawa użytkowania wieczystego na rynku wtórnym.
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1 mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:
  - a) nieruchomość, w odniesieniu do której nabyto prawo użytkowania wieczystego, jest niezbędna dla realizacji projektu i zostanie bezpośrednio wykorzystana do realizacji projektu; w związku z powyższym, nawet jeśli np. ze względów własnościowych nie jest możliwe nabycie prawa użytkowania wieczystego jedynie tej części nieruchomości, która będzie wykorzystana bezpośrednio do realizacji projektu, ale konieczne jest nabycie prawa do dodatkowej powierzchni, to ta część wydatku na nabycie prawa użytkowania wieczystego, która dotyczy części nieruchomości nie wykorzystanej bezpośrednio do realizacji projektu, nie może zostać uznana za wydatek kwalifikowalny,
  - b) wartość nieruchomości będąca podstawą ustalenia opłat z tytułu użytkowania wieczystego nie przekracza wartości rynkowej tej nieruchomości i została potwierdzona operatem szacunkowym (w przypadku wydatków, o których mowa w pkt 1 lit. a),

- c) wydatek zadeklarowany jako kwalifikowalny nie przekracza wartości rynkowej prawa użytkowania wieczystego, potwierdzonej operatem szacunkowym (w przypadku wydatków, o których mowa w pkt 1 lit. b),
  - d) nabycie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości zostało przewidziane we wniosku o dofinansowanie i wskazane w umowie o dofinansowanie projektu,
  - e) w przypadku równoczesnego zakupu budynków i innych zabudowań położonych na nieruchomości będącej przedmiotem użytkowania wieczystego, do wydatków poniesionych na zakup tych budynków bądź zabudowań należy stosować warunki dotyczące zakupu nieruchomości określone w podrozdziale 7.4 pkt 3,
  - f) wydatki są zgodne z postanowieniami umowy w sprawie oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste.
- 3) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego kwalifikują się do współfinansowania ze środków POIiŚ na warunkach określonych w podrozdziale 7.4 pkt 5-8.
- 4) Do wydatków bezpośrednio związanych z nabyciem prawa użytkowania wieczystego należy stosować odpowiednio postanowienia sekcji 7.4.1.
- 5) Należy zwrócić uwagę, iż w przypadku wykorzystania dla realizacji projektu nieruchomości, do których beneficjent posiada prawo użytkowania wieczystego, obowiązują wszystkie warunki dotyczące trwałości projektu, opisane w podrozdziale 5.3.

7.4.4 Nabycie innych tytułów prawnych do nieruchomości

- 1) Przez wydatki poniesione na nabycie innego tytułu prawnego do nieruchomości należy rozumieć:
- a) wydatki poniesione na nabycie ograniczonych praw rzeczowych do nieruchomości (użytkowanie, służebności gruntowe, służebność przesyłu),
  - b) wydatki poniesione na nabycie tytułów prawnych o charakterze obligacyjnym (np. najem, dzierżawa) oraz
  - c) wydatki poniesione na opłaty z tytułu oddania nieruchomości w trwałą zarząd.
- 2) Wydatki, o których mowa w pkt 1 mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:
- a) tytuł prawny jest zgodny z wymaganiami właściwej IP lub IPII/IW w odniesieniu do dopuszczalnych tytułów prawnych dla danego rodzaju inwestycji.

- b) nieruchomość, w odniesieniu do której nabyto dane prawo jest niezbędna dla realizacji projektu i zostanie bezpośrednio wykorzystana do realizacji projektu; w związku z powyższym, nawet jeśli np. ze względów własnościowych nie jest możliwe nabycie prawa jedynie tej części nieruchomości, która będzie wykorzystana bezpośrednio do realizacji projektu, ale konieczne jest nabycie prawa do dodatkowej powierzchni, to ta część wydatku na nabycie prawa, która dotyczy części nieruchomości nie wykorzystanej bezpośrednio do realizacji projektu, nie może zostać uznana za wydatek kwalifikowalny,
  - c) suma płatności dokonanych w okresie realizacji projektu nie przekracza rynkowej wartości tej nieruchomości – na wniosek uprawnionej instytucji beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia dokumentów potwierdzających spełnienie tego wymogu (np. operat szacunkowy lub inny dokument umożliwiający obiektywną ocenę spełnienia tego warunku),
  - d) wydatek zadeklarowany jako kwalifikowalny nie przekracza wartości rynkowej tego prawa, za okres którego dotyczy – na wniosek uprawnionej instytucji beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia dokumentów potwierdzających spełnienie tego wymogu (np. operat szacunkowy lub inny dokument umożliwiający obiektywną ocenę spełnienia tego warunku),
  - e) wydatek zadeklarowany jako kwalifikowalny dotyczy kwot przypadających do zapłaty za okres kwalifikowania wydatków (i rzeczywiście zapłaconych w tym okresie) – warunek ten nie ma zastosowania do ustanowienia służebności gruntowej lub służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem należnym i rzeczywiście zapłaconym w okresie kwalifikowania wydatków,
  - f) nabycie określonego tytułu prawnego do nieruchomości zostało przewidziane we wniosku o dofinansowanie i wskazane w umowie o dofinansowanie projektu,
  - g) wydatki są zgodne z postanowieniami umowy lub decyzji stanowiącej podstawę nabycia określonego tytułu prawnego.
- 3) Do wydatków bezpośrednio związanych z nabyciem określonego tytułu prawnego należy stosować odpowiednio postanowienia sekcji 7.4.1.
- 4) Wydatki poniesione na odszkodowania w związku z realizacją inwestycji celu publicznego kwalifikują się do współfinansowania ze środków POIiŚ na warunkach określonych w podrozdziale 7.4 pkt 5-8.

- 5) Należy zwrócić uwagę, iż w przypadku wykorzystania dla realizacji projektu nieruchomości, do których beneficjent posiada inny tytuł prawny, obowiązują wszystkie warunki dotyczące trwałości projektu, opisane w podrozdziale 5.3.

7.5 Wydatki operacyjne

- 1) Wydatki operacyjne, czyli wydatki ponoszone w fazie eksploatacji inwestycji, nie są kwalifikowalne, chyba że wynika to z zaakceptowanego przez właściwą instytucję będącą stroną umowy wniosku o dofinansowanie, przy czym jest to zależne od przedmiotu i specyfiki projektu (przykładowo do wydatków operacyjnych, które nie mogą być uznane za kwalifikowalne, zalicza się wydatki poniesione na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w eksploatacyjnej fazie inwestycji, wydatki na produkty podlegające szybkiemu zużyciu, wydatki na części zamienne, energię oraz środki chemiczne do wykorzystania podczas fazy eksploatacyjnej inwestycji), a wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków w ramach projektu określonym w umowie o dofinansowanie.
- 2) Wydatki na sprawdzenie i przetestowanie sprzętu nabytego w ramach projektu oraz na szkolenie personelu obsługującego, jak również tzw. asysta techniczna zapewniana przez producenta w pierwszym okresie eksploatacji zakupionego sprzętu, niezbędne dla realizacji projektu, mogą być uznane za kwalifikowalne w ramach właściwej kategorii wydatków, z którą są związane (m.in. roboty budowlane, sprzęt i wyposażenie), o ile zostały poniesione w okresie kwalifikowalności wydatków w ramach projektu określonym w umowie o dofinansowanie.

7.6 Roboty budowlane

- 1) Wydatki na przygotowanie placu budowy i na roboty budowlane niezbędne dla realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne.
- 2) Wykonanie prac związanych z przygotowaniem terenu i robotami budowlanymi powinno być zlecane zgodnie z wymogami określonymi w podrozdziale 6.5.
- 3) W przypadku, gdy beneficjent samodzielnie wykonuje całość lub część prac związanych z przygotowaniem placu budowy lub robotami budowlanymi, związane z tymi pracami wydatki muszą być przypisane poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu oparty na dokumentach księgowych lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej.

Każdorazowo decyzja dotycząca realizacji prac w ramach projektu siłami własnymi bądź zlecenia realizacji prac wykonawcy zewnętrznemu powinna być poprzedzona analizą dotyczącą najbardziej efektywnego rozwiązania z punktu widzenia realizacji projektu, jak również powinna być rozważona pod kątem stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych.

- 4) Z zastrzeżeniem pkt 5, w przypadku, gdy w prace są zaangażowani pracownicy zatrudnieni w instytucji beneficjenta, stosuje się odpowiednio postanowienia podrozdziału 6.16 – Koszty związane z angażowaniem personelu dotyczące wynagrodzeń pracowników beneficjenta (w szczególności należy wskazać, że w takim przypadku beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia dokumentów potwierdzających, iż dana osoba wykonywała, w określonym zakresie, pracę związaną z przygotowaniem placu budowy lub robotami budowlanymi).
- 5) Ze względu na fakt, że wydatki ponoszone na wynagrodzenia pracowników w ramach realizacji przedsięwzięć siłami własnymi są rozliczane tylko na podstawie faktycznie wypracowanych roboczogodzin, w takim przypadku:
  - a) jedynym dopuszczalnym sposobem rozliczania kosztów pracy własnych pracowników beneficjenta przy realizacji przedsięwzięcia siłami własnymi jest rozliczanie za pomocą kart czasu pracy,
  - b) wydatki poniesione na dodatkowe wynagrodzenie roczne (np. na tzw. trzynastą pensję), wydatki poniesione na nagrody i premie, a także koszty związane z urlopem pracowników, nie mogą być uznane za kwalifikowalne.
- 6) Działania kompensacyjne wynikające z raportu o oddziaływaniu na środowisko, z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia oraz z decyzji administracyjnej, w ramach której przeprowadzono ponowną ocenę oddziaływania na środowisko mogą być uznane za kwalifikowalne.
- 7) Wydatki poniesione na testowanie projektu i wyposażenia mogą być uznane za kwalifikowalne.
- 8) Koszty związane z wykorzystaniem przenośnych środków trwałych nie zainstalowanych na stałe w projekcie, będą mogły być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem wypełnienia warunków określonych w sekcji 6.12.1 (Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych).

- 9) Roboty budowlane powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującym prawem, w tym w szczególności zgodnie z ustawą Prawo budowlane. Należy zwrócić szczególną uwagę, na zgodność z przepisami w następujących obszarach:
- a) rozpoczęcia robót budowlanych na podstawie ostatecznej i ważnej decyzji o pozwoleniu na budowę lub zgłoszenia właściwemu organowi z zastrzeżeniem robót, które nie wymagają takiej decyzji lub zgłoszenia,
  - b) wypełnienia wymagań wskazanych w decyzji o pozwoleniu na budowę nałożonych na inwestora,
  - c) zrealizowania zakresu przedsięwzięcia zgodnie z warunkami zawartymi w decyzji o pozwoleniu na budowę, w tym zgodnie z zatwierdzonym projektem budowlanym,
  - d) prowadzenia poprawnej dokumentacji budowy zgodnie z wymaganiami w tym zakresie,
  - e) posiadania prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane dla realizowanego przedsięwzięcia,
  - f) spełnieniu wymagań art. 54 ustawy Prawo budowlane.
- 10) W przypadku, gdy z projektu budowlanego wynika konieczność przebudowy urządzeń obcych i jest ona niezbędna dla realizacji projektu, wydatki związane z ww. pracami mogą być uznane za kwalifikowalne. Powyższe ma zastosowanie jedynie w odniesieniu do prac niezbędnych z punktu widzenia prawidłowej realizacji projektu oraz w zakresie, w jakim obowiązek poniesienia ww. wydatków wynika z przepisów prawa, w tym z warunków technicznych usunięcia kolizji, wydanych przez właścicieli urządzeń obcych. W przypadku odsprzedaży gestorowi przebudowanej sieci, należne beneficjentowi wynagrodzenie pomniejsza wartość wydatków możliwych do rozliczenia w projekcie za ten zakres robót.

7.6.1 Odtworzenie nawierzchni drogi

- 1) Zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego¹⁰⁶, w przypadku zajęcia pasa drogowego w celu prowadzenia robót zezwolenie na zajęcie

---

¹⁰⁶ Dz. U. Nr 140 poz. 1481 oraz z 2015 r. poz. 328.

pasa drogowego powinno określać warunki przywrócenia pasa drogowego do poprzedniego stanu użyteczności.

- 2) W związku z powyższym, wydatki poniesione na prace związane z odtworzeniem pasa drogowego w zakresie wynikającym z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego lub innego dokumentu wydanego przez Zarządcę drogi na etapie wykonywania dokumentacji projektowej będą mogły być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą zgodne z pozostałymi warunkami dotyczącymi kwalifikowania wydatków obowiązującymi w POIiŚ. Również w przypadku, gdy zezwolenie na zajęcie pasa drogowego w celu prowadzenia robót nałoży na beneficjenta POIiŚ obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót, to wydatki związane z odtworzeniem pasa drogowego poza pasem prowadzonych robót będą mogły być uznane za kwalifikowalne.
- 3) Pas robót należy rozumieć jako tę część pasa drogowego, w której są bezpośrednio prowadzone roboty.
- 4) Wydatki poniesione na odtworzenie lub remont w niezbędnym zakresie nawierzchni dróg zniszczonych w wyniku realizacji projektu (np. w wyniku budowy nowej drogi w ciągu głównym) mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne w projekcie pod warunkiem, że zostały uwzględnione we wniosku i w umowie o dofinansowanie, zniszczenia były następstwem zwykłych czynności związanych z eksploatacją tych dróg na potrzeby realizacji projektu, a beneficjent dołożył należytych starań w celu zminimalizowania negatywnych skutków ww. działalności. Dotyczy to w szczególności wydatków poniesionych na remont / odtworzenie nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, które były wykorzystywane w celu wybudowania głównego ciągu drogowego stanowiącego główny cel projektu.
- 5) Na warunkach określonych w pkt 4, za kwalifikowalne mogą być uznane również wydatki na remont nawierzchni starego ciągu drogi, który jest zastępowany przez nowowybudowany odcinek drogi będący głównym celem realizowanego projektu.

7.7 Podmiot dokonujący wydatków kwalifikowalnych

- 1) Tylko wydatki poniesione przez beneficjenta, partnera wybranego na podstawie art. 33 ustawy wdrożeniowej lub inny podmiot **wskazany w umowie o dofinansowanie** mogą być uznane za kwalifikowalne. Za wydatki poniesione przez beneficjenta rozumie się także płatności dokonywane w jego imieniu z rachunku Ministra Finansów w Banku Gospodarstwa Krajowego

- 2) Do podmiotu upoważnionego stosuje się odpowiednio te postanowienia Wytycznych, które odnoszą się również do beneficjenta. Oznacza to w szczególności, iż dopuszczalna jest sytuacja, w której podmiot upoważniony przez beneficjenta do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych jest właścicielem części majątku wytworzonego w związku z realizacją projektu.
- 3) W uzasadnionych przypadkach, za zgodą właściwej instytucji będącej stroną umowy (dokonaną po analizie trwałości projektu oraz efektywności realizacji projektu wg struktury zaproponowanej przez beneficjenta), potwierdzoną poprzez wydanie dokumentu informującego o wyborze projektu do dofinansowania, beneficjent może wskazać inny podmiot, który również będzie mógł ponosić wydatki kwalifikowalne. Nie jest konieczne, aby dokument informujący o wyborze projektu do dofinansowania zawierał wyraźne odniesienie do podmiotu upoważnionego; wystarczające jest, aby informował o wyborze projektu do dofinansowania w kształcie określonym w złożonym przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie. Beneficjent ubiegający się o zgodę na wskazanie podmiotu upoważnionego, dołącza do wniosku o dofinansowanie porozumienie lub umowę zawartą pomiędzy beneficjentem a danym podmiotem upoważnionym, w którym beneficjent upoważnia dany podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu. Dokument ten powinien być dołączony do wniosku o dofinansowanie w formie kopii poświadczonej przez beneficjenta za zgodność z oryginałem. W każdym przypadku podmiot upoważniony powinien być wyraźnie wskazany w umowie o dofinansowanie.
- 4) Niezbędnym warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków poniesionych przez podmiot upoważniony jest podpisanie porozumienia lub umowy pomiędzy beneficjentem a podmiotem upoważnionym z poszanowaniem obowiązujących przepisów, w tym w szczególności przepisów dotyczących zamówień publicznych (vide podrozdział 6.5 – *Wydatki ponoszone zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji*) oraz przepisów dotyczących pomocy publicznej.
- 5) Porozumienie lub umowa zawarta pomiędzy beneficjentem a podmiotem upoważnionym powinna określać w szczególności wzajemne prawa i obowiązki stron gwarantujące wypełnienie przez beneficjenta zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie, w tym przede wszystkim zachowanie trwałości projektu przez wskazany w niej okres.
- 6) Niezależnie od tego, czy beneficjent upoważni inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, beneficjent:

- a) zawsze pozostaje odpowiedzialny za prawidłowość rzeczowej i finansowej realizacji tego projektu i odpowiada przed instytucją, z którą podpisał umowę o dofinansowanie, za prawidłowość całości wydatków kwalifikowalnych, które są ponoszone w ramach projektu,
  - b) zawsze pozostaje odpowiedzialny za zapewnienie trwałości projektu, zgodnie z art. 71 rozporządzenia ogólnego,
  - c) zawsze pozostaje jedynym podmiotem właściwym do kontaktów z instytucjami w systemie realizacji POIiŚ, przedstawiania wniosków o płatność beneficjenta oraz otrzymywania dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację POIiŚ.
- 7) W przypadku, gdy beneficjent upoważnia inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, we wniosku o dofinansowanie jest zobowiązany dodatkowo opisać strukturę własności majątku wytworzonego w związku z realizacją projektu, strukturę przepływów finansowych związanych z realizacją projektu oraz sposób zapewnienia trwałości projektu.
- 8) W przypadku, gdy beneficjent wskazuje więcej niż jeden podmiot upoważniony, warunki opisane w niniejszym podrozdziale stosuje się odpowiednio w odniesieniu do każdego podmiotu.
- 9) W sytuacji, w której podmiot inny niż beneficjent poniósł część wydatków (które beneficjent planuje zadeklarować jako kwalifikowalne) związanych z przygotowaniem bądź realizacją projektu przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, a jednocześnie beneficjent nie wskazuje tego podmiotu jako podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków w przyszłości, wydatki poniesione przez ten podmiot mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że beneficjent dołączy do wniosku o dofinansowanie oświadczenie, w którym potwierdza, że wydatki poniesione przez ten podmiot zostały poniesione zgodnie z warunkami kwalifikowania wydatków i przyjmuje na siebie odpowiedzialność również za prawidłowość poniesienia wydatków przez ten podmiot. W takim przypadku należy we wniosku o dofinansowanie dodatkowo opisać strukturę własności majątku wytworzonego w związku z realizacją projektu oraz sposób zapewnienia trwałości projektu oraz stosować odpowiednio postanowienia niniejszego podrozdziału (w szczególności dotyczące konieczności zawierania umów lub porozumień). Sytuacja opisana w niniejszym punkcie jest szczególną sytuacją wskazania podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych.

- 10) Do wszystkich wydatków kwalifikowalnych, mają zastosowanie te same wymogi dotyczące ich ponoszenia, dokumentowania, sporządzania wniosków o płatność beneficjenta, itp. bez względu na to, czy wydatek został poniesiony przez beneficjenta, czy przez podmiot upoważniony.
- 11) Po podpisaniu umowy o dofinansowanie, zmiana podmiotu upoważnionego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach również ustanowienie podmiotu upoważnionego, może być dokonane na uzasadniony wniosek beneficjenta, za zgodą IW oraz IP, w formie aneksu do umowy o dofinansowanie.

7.8 Podmiot, na rzecz którego ponoszone są wydatki kwalifikowalne

Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego podrozdziału, wydatki kwalifikowalne ponoszone są na rzecz podmiotu będącego stroną umowy lub wskazanego w umowie o wykonanie dostaw, usług lub robót budowlanych zawartej z beneficjentem.

7.8.1 Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez wykonawcę cesji płatności należnych na rzecz innych osób trzecich

W przypadku dokonania przez wykonawcę cesji wierzytelności, wydatki poniesione przez zamawiającego na rachunek bankowy Cesjonariusza mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostaną poniesione zgodnie z pozostałymi wymogami dotyczącymi kwalifikowania wydatków obowiązującymi w POIiŚ, pod warunkiem dokonania cesji zgodnie z prawem, w szczególności w zgodzie z art. 58 oraz 509 i nast. K.c., a także art. 7 i 144 Pzp.

Przepis art. 509 § 1. K.c. stanowi, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Oznacza to m.in., że wydatki poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu niż podmiot będący stroną umowy lub wskazanego w umowie o wykonanie dostaw, usług lub robót budowlanych zawartej z beneficjentem (w tym przypadku na rzecz Cesjonariusza), mogą być uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że taka możliwość nie została wyłączona lub ograniczona w umowie pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą. W szczególności umowa może przewidywać, że dla dokonania cesji wierzytelności konieczna jest uprzednia zgoda Zamawiającego wyrażona na piśmie.

Z kolei zgodnie z art. 7 ust 3 Pzp, zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy. W przepisie tym wprowadzono zasadę udzielenia zamówienia wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy, a więc przy zastosowaniu

dozwolonego dla danej wartości trybu i po dokonaniu niezbędnych przewidzianych prawem czynności. Zasada ta ma też znaczenie dla już zawartych umów w sprawie zamówienia publicznego, gdyż wyraźnie zakazuje dokonywania przejęcia długu po stronie wykonawcy, czyli wstąpienia innego wykonawcy w miejsce (obowiązki) wykonawcy wybranego zgodnie z przepisami prawa zamówień publicznych, nawet za zgodą zamawiającego. Z tego powodu, w zamówieniach realizowanych na podstawie Pzp nie jest dopuszczalna cesja długu, ani jednoczesna cesja wierzytelności i długu, po stronie Wykonawcy.

7.8.2 Kwalifikowalność wydatków w przypadku, gdy beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rachunek podwykonawców

W przypadku, gdy beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rzecz podwykonawcy, zgodnie z postanowieniami art. 647¹ K.c. lub na podstawie przepisów innych ustaw¹⁰⁷, wydatki dokonane w tym trybie mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostały dokonane z zachowaniem pozostałych obowiązujących zasad i zgodnie z pozostałymi warunkami dotyczącymi kwalifikowalności wydatków oraz jeśli beneficjent nie dokonał dwukrotnej płatności za ten sam zakres wykonanych robót.

7.8.3 Kwalifikowalność wydatków poniesionych na rachunek wskazany przez komornika na podstawie tytułu wykonawczego

W przypadku zajęcia płatności na rzecz wykonawcy przez komornika wydatek poniesiony na rachunek bankowy wskazany przez komornika może być kwalifikowalny, jeżeli został poniesiony zgodnie z pozostałymi warunkami dotyczącymi kwalifikowania wydatków.

---

¹⁰⁷ Na podstawie obowiązujących od 3 sierpnia 2012 r. przepisów Ustawy z dn. 28.06.2012 r. o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych, małe i średnie firmy, jak również mikroprzedsiębiorstwa, mogą zwrócić się o należne im wynagrodzenia do GDDKiA, jeśli wykonawca zalega z zapłatą za zrealizowane i odebrane prace co najmniej 30 dni albo gdy sąd ogłosił upadłość tego wykonawcy. Muszą one być związane umową z głównym wykonawcą. Tym samym np. dostawcy materiałów dla podwykonawców nie będą mogli skorzystać z postanowień tej ustawy. Należności spłacane przez GDDKiA nie mogą przekraczać wysokości zabezpieczenia należytego wykonania zawartego kontraktu (np. gwarancji bankowych, jakie ma obowiązek przedstawić inwestorowi wykonawca danej inwestycji, które opiewają na kwotę odpowiadającą 10 proc. wartości kontraktu). Wydatki poniesione przez beneficjenta (w tym przypadku przez GDDKiA) na podstawie ww. przepisów mogą być uznane za kwalifikowalne.

Również obowiązujące od 24 grudnia 2013 r. przepisy Pzp umożliwiają dokonywanie płatności przez beneficjenta bezpośrednio na rzecz podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy. Wydatki poniesione przez beneficjenta na podstawie art. 143c Pzp mogą być uznane za kwalifikowalne.

7.8.4 Kwalifikowalność wydatków poniesionych w wyniku zastosowania instytucji przekazu

- 1) Wymogi opisane w tej sekcji mają zastosowanie do płatności dokonywanych na rachunek bankowy innego podmiotu niż podmiot będący stroną umowy lub wskazanego w umowie o wykonanie dostaw, usług lub robót budowlanych zawartej z beneficjentem, z wykorzystaniem instytucji przekazu¹⁰⁸ uregulowanej w art. 921¹ i nast. K.c.
- 2) W przypadku, gdy przekazany jest dłużnikiem przekazującego co do przekazanego świadczenia (przekaz w dług)¹⁰⁹ wydatek może być uznany za kwalifikowalny, pod warunkiem zapewnienia zgodności z prawem¹¹⁰, z pozostałymi wymogami dotyczącymi kwalifikowania wydatków obowiązującymi w POIiŚ (w szczególności z uwzględnieniem obowiązków w zakresie dokumentowania wydatków, w tym zapewnienia właściwej ścieżki audytu).
- 3) Uznanie za kwalifikowalny wydatku poniesionego w związku z zastosowaniem przekazu w kredyt¹¹¹ może mieć jedynie charakter wyjątkowy, uzasadniony nadzwyczajnymi okolicznościami wynikającymi ze specyficznych warunków realizacji projektu, i wymaga wyrażenia zgody przez IP oraz IZ.
- 4) W przypadku, gdy okoliczności danej sprawy wskazują na ryzyko wystąpienia naruszenia prawa w związku z zastosowaniem instytucji przekazu, do czasu wyjaśnienia wszystkich wątpliwości, żaden wydatek poniesiony przez beneficjenta z zastosowaniem instytucji przekazu nie może być uznany za wydatek kwalifikowalny.

---

¹⁰⁸ Instytucja przekazu polega na tym, że jedna osoba (nazywana przekazującym) poleca innej osobie (nazywanej przekazanym) spełnienie określonego świadczenia na rachunek osoby trzeciej (nazywanej odbiorcą przekazu).

¹⁰⁹ Przekaz w dług (występuje wtedy, gdy przekazany jest dłużnikiem przekazującego, a jego świadczenie na rzecz odbiorcy przekazu zostaje zarachowane na dług przekazanego u przekazującego). W takim przypadku, z mocy art. 921⁴ K.c., przekazany ma obowiązek spełnienia świadczenia do rąk odbiorcy przekazu.

¹¹⁰ W szczególności z przepisami ustaw: Prawo zamówień publicznych, Prawo upadłościowe i naprawcze, Kodeks karny.

¹¹¹ Występuje wtedy, gdy przekazany nie jest dłużnikiem przekazującego, a przez spełnienie świadczenia staje się jego wierzycielem, W przypadku przekazu w kredyt przekazany ma prawo przekazu nie przyjąć, a wtedy nie jest zobowiązany do spełnienia świadczenia do rąk odbiorcy przekazu.

7.8.5 Kwalifikowalność kwot złożonych do depozytu sądowego

- 1) Na warunkach określonych w niniejszej sekcji za kwalifikowalny może zostać uznany wydatek w postaci ważnego złożenia do depozytu sądowego środków pieniężnych (kwot).
- 2) Kwoty złożone do depozytu sądowego na podstawie art. 467 K.c. lub na podstawie przepisów innych ustaw¹¹², mogą być uznane za wydatek kwalifikowalny przy zachowaniu następujących warunków:
  - a) właściwa IP/IW, na uzasadniony wniosek beneficjenta, wyrazi zgodę na kwalifikowanie wydatku w formie aneksu do umowy o dofinansowanie, w szczególności biorąc przy tym pod uwagę możliwość zastąpienia tych wydatków innymi wydatkami kwalifikowalnymi w projekcie, możliwość wykorzystania środków w ramach innych projektów (oraz inne warunki istotne z punktu widzenia należytego zarządzania alokacją i zamykania POIiŚ), skutki dla prawidłowej realizacji projektu oraz przewidywany czas monitorowania wydatku po zakończeniu realizacji projektu,
  - b) w umowie o dofinansowanie zostaną określone warunki monitorowania tego wydatku przez IP/IW w okresie realizacji projektu oraz po zakończeniu realizacji projektu, jak również końcowa data, do której beneficjent jest zobowiązany potwierdzić, że uprawniony wierzyciel uzyskał zaspokojenie swoich roszczeń związanych z projektem z kwoty depozytu (np. depozyt został wydany wierzycielowi na skutek prawomocnego wyroku sądu rozstrzygającego w przedmiocie wierzytelności świadczenia przekazanego do depozytu sądowego),
  - c) Beneficjent złoży oświadczenie, że do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądowego rozstrzygającego w przedmiocie wysokości i podmiotu uprawnionego do uzyskania wierzytelności ze środków przekazanych do depozytu sądowego nie zamierza korzystać z uprawnienia do wydania mu przedmiotu świadczenia z depozytu sądowego, o którym mowa w art. 469 § 1 K.c. lub w przepisach innych ustaw,

---

¹¹² Na podstawie obowiązujących od 24 grudnia 2013 r. przepisów Pzp w przypadku zgłoszenia przez wykonawcę uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, zamawiający może m.in. złożyć do depozytu sądowego kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy (art. 143c ust. 5 pkt 2 Pzp).

- d) wydatek będzie zgodny z pozostałymi warunkami kwalifikowalności wydatków, a w szczególności z wymogami w zakresie dokumentowania wydatków, określonymi w podrozdziale 6.4.1 pkt 18,
  - e) wydatek zadeklarowany jako kwalifikowalny w ramach POliŚ obejmuje wyłącznie kwotę potrzebną na pokrycie wynagrodzenia, bez odsetek, należnego wykonawcy, podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy i nie przekracza kwot należycie uzasadnionych i udokumentowanych przez Beneficjenta w oparciu o mające zastosowanie warunki kontraktowe,
  - f) koszty związane ze złożeniem kwot do depozytu sądowego nie stanowią wydatków kwalifikowalnych, z wyjątkiem kosztów określonych w podsekcji 6.15.2.5 lit. e oraz j, na warunkach opisanych w ww. podrozdziale.
  - g) najpóźniej wraz z pierwszym wnioskiem o płatność rozliczającym kwotę złożoną do depozytu beneficjent przedstawi (obok dokumentów potwierdzających faktyczne poniesienie wydatku określonych w sekcji 6.4.1 pkt 18) dokumenty potwierdzające ważne złożenie kwoty do depozytu sądowego, tj. potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię prawomocnego postanowienia właściwego sądu o zezwoleniu na złożenie kwoty do depozytu sądowego wraz z potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopią wniosku beneficjenta o złożenie tej kwoty do depozytu sądowego. Na żądanie właściwej IP lub IPiI/IW, beneficjent załącza do wniosku sądowe pokwitowanie przyjęcia kwoty do depozytu.
- 3) W przypadku, gdy kwota depozytu nie wyczerpuje całej wartości świadczenia, do której zobowiązany jest beneficjent w wykonaniu umowy związanej z projektem (np. w wyroku sądu rozstrzygającego w przedmiocie wysokości i podmiotu uprawnionego do uzyskania wierzytelności ze środków przekazanych do depozytu sądowego zostanie ustalona wartość **wyższa**, niż kwota rozliczona w ramach POliŚ), beneficjent zachowuje prawo do zadeklarowania dodatkowej kwoty na zasadach ogólnych, tj. m.in. pod warunkiem, że dodatkowa płatność nastąpi w okresie kwalifikowania wydatków w projekcie,
- 4) Beneficjent powinien dochować szczególnej staranności przy ustalaniu wysokości rozliczonych w ramach POliŚ kwot składanych do depozytu sądowego. Ryzyko rozliczenia w ramach POliŚ kwoty wyższej niż ostateczna wartość świadczenia do której zobowiązany jest beneficjent w wykonaniu umowy związanej z projektem (np. wyższej niż uwzględniona w ostatecznym rozstrzygnięciu sądowym) spoczywa na Beneficjencie. W przypadku, gdy ostateczna wartość świadczenia do której zobowiązany jest beneficjent w wykonaniu umowy związanej z projektem okaże się niższa niż kwota

rozliczona w ramach POIiŚ jako wydatek kwalifikowalny (np. w wyroku sądu rozstrzygającego w przedmiocie wysokości i podmiotu uprawnionego do uzyskania wierzytelności ze środków przekazanych do depozytu sądowego zostanie ustalona wartość **niższa**, niż kwota rozliczona w ramach POIiŚ), Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu kwoty rozliczonej w POIiŚ w nadmiernej wysokości **wraz z odsetkami** należnymi na mocy odrębnych przepisów.

7.9 Zmiany projektów

Zmiana projektu będzie mogła być dokonana za zgodą instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie z beneficjentem, w formie aneksu do umowy o dofinansowanie. Wydatki związane z nowym lub rozszerzonym zakresem projektu ponoszone przez beneficjenta przed podpisaniem aneksu do umowy o dofinansowanie będą mogły być uznane za kwalifikowalne dopiero po jego podpisaniu. Oznacza to, iż do tego czasu beneficjent będzie ponosił wydatki na własne ryzyko. Zatem do czasu podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie, który będzie obejmował nowy lub rozszerzony zakres projektu, wydatki poniesione przez beneficjenta w związku z realizacją nowego bądź rozszerzonego zakresu projektu nie będą mogły być opłacone ze środków otrzymanych w ramach zaliczki, ani umieszczone we wniosku beneficjenta o płatność. Wydatki te będą mogły być uwzględnione we wniosku o płatność beneficjenta dopiero po podpisaniu stosownego aneksu do umowy o dofinansowanie.

W przypadku, gdy instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie z beneficjentem nie zgodzi się na podpisanie aneksu w zakresie proponowanym przez beneficjenta, beneficjent będzie musiał pokryć wydatki związane z nowym lub rozszerzonym zakresem projektu z własnych środków. Umowa o dofinansowanie określa szczegółowe warunki dotyczące zakresu zmian w projekcie wymagających zmiany umowy o dofinansowanie. W przypadku zmian wprowadzanych do projektów dużych¹¹³, powodujących zmianę decyzji w sprawie dużego projektu¹¹⁴, przed podpisaniem aneksu do umowy o dofinansowanie wymagane jest uprzednie potwierdzenie zmian przez Komisję Europejską.

---

¹¹³ Rozumianych w myśl art. 100 rozporządzenia ogólnego.

¹¹⁴ o której mowa w art. 102 rozporządzenia ogólnego.

7.10 Inne kategorie wydatków

- 1) Kategorie wydatków wykraczające poza opisane w *Wytycznych* w podrozdziałach 6.11 – 6.19, 7.2 oraz 7.4 – 7.6, mogą być uznane za kwalifikowane, jeżeli spełniają ogólne warunki kwalifikowalności określone w podrozdziałach 6.1 – 6.10, a konieczność ich poniesienia wynika bezpośrednio ze specyfiki realizowanego projektu i jeśli zostaną wskazane i opisane we wniosku o dofinansowanie oraz w umowie o dofinansowanie.
- 2) Obowiązek określenia kategorii wydatków wykraczających poza opisane w *Wytycznych*, spoczywa na IP oraz IW i dokonywana jest w oparciu o analizę składanych wniosków o dofinansowanie. Do oceny kwalifikowalności wydatków w ramach ww. kategorii zastosowanie znajdują postanowienia *Wytycznych* właściwe dla najbliższej rodzajowo kategorii, a w braku takiej kategorii postanowienia podrozdziału 7.6 (Roboty budowlane). Przewiduje się, że takie wydatki będą występowały przede wszystkim w projektach związanych z ochroną przyrody, a więc w działaniu 2.4.
- 3) W odniesieniu do kategorii wydatków wykraczających poza opisane w *Wytycznych*, w przypadku gdy beneficjent samodzielnie wykonuje całość lub część prac związanych z realizacją przedmiotu projektu, postanowienia podrozdziału 7.6 pkt 3 i 4 stosuje się odpowiednio. W takim przypadku postanowień podrozdziału 7.6 pkt 5 nie stosuje się.

Załącznik – Obliczanie kosztu kwalifikowalnego w przypadku nieruchomości

Obliczanie kosztu kwalifikowalnego:

aby obliczyć maksymalną wysokość kosztu kwalifikowalnego nieruchomości, należy posłużyć się następującą metodą:

- Zsumowując wszystkie koszty kwalifikowalne oprócz kosztów zakupu nieruchomości – otrzymujemy wielkość „a”.
- Koszt kwalifikowalny ogółem stanowi niewiadomą „x”.
- Wiemy, że 90 % kosztu kwalifikowalnego ogółem stanowi koszt kwalifikowalny bez kosztów nieruchomości, stąd:

$$a = 0,9 x$$

$$x = a/0,9$$

- Najwyżej 10 % tak otrzymanego kosztu kwalifikowalnego ogółem może stanowić koszt zakupu nieruchomości.

Przykład: W ramach projektu zakupiona nieruchomość zostanie przeznaczona pod budowę drogi. Nieruchomość ta będzie niezbędna dla wdrażania i realizacji projektu, tak więc koszt jej zakupu będzie kosztem kwalifikowalnym. Koszt zakupu nieruchomości wynosi 50 000 PLN, a całkowite koszty kwalifikowalne projektu (bez kosztów nieruchomości) wynoszą 180 000 PLN. Należy obliczyć koszt kwalifikowalny nieruchomości, który jest objęty limitem 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

1. Obliczamy całkowity koszt kwalifikowalny projektu:

$$a = 0,9x$$

$$\text{dla } a = 180\ 000$$

$$0,9x = 180\ 000$$

$$x = 180\ 000 : 0,9$$

$$x = 200\ 000$$

2. Obliczamy wysokość kosztów kwalifikowalnych zakupu nieruchomości (wyliczamy 10 % całkowitego kosztu kwalifikowalnego projektu i otrzymujemy wysokość kosztów kwalifikowalnych zakupu nieruchomości):

$$200\ 000 * 10\% = 20\ 000$$

Koszt kwalifikowalny nieruchomości może wynosić max. 20 000 PLN. Pozostała część wartości nieruchomości stanowi wydatek niekwalifikowany.